ION BĂIEȘU

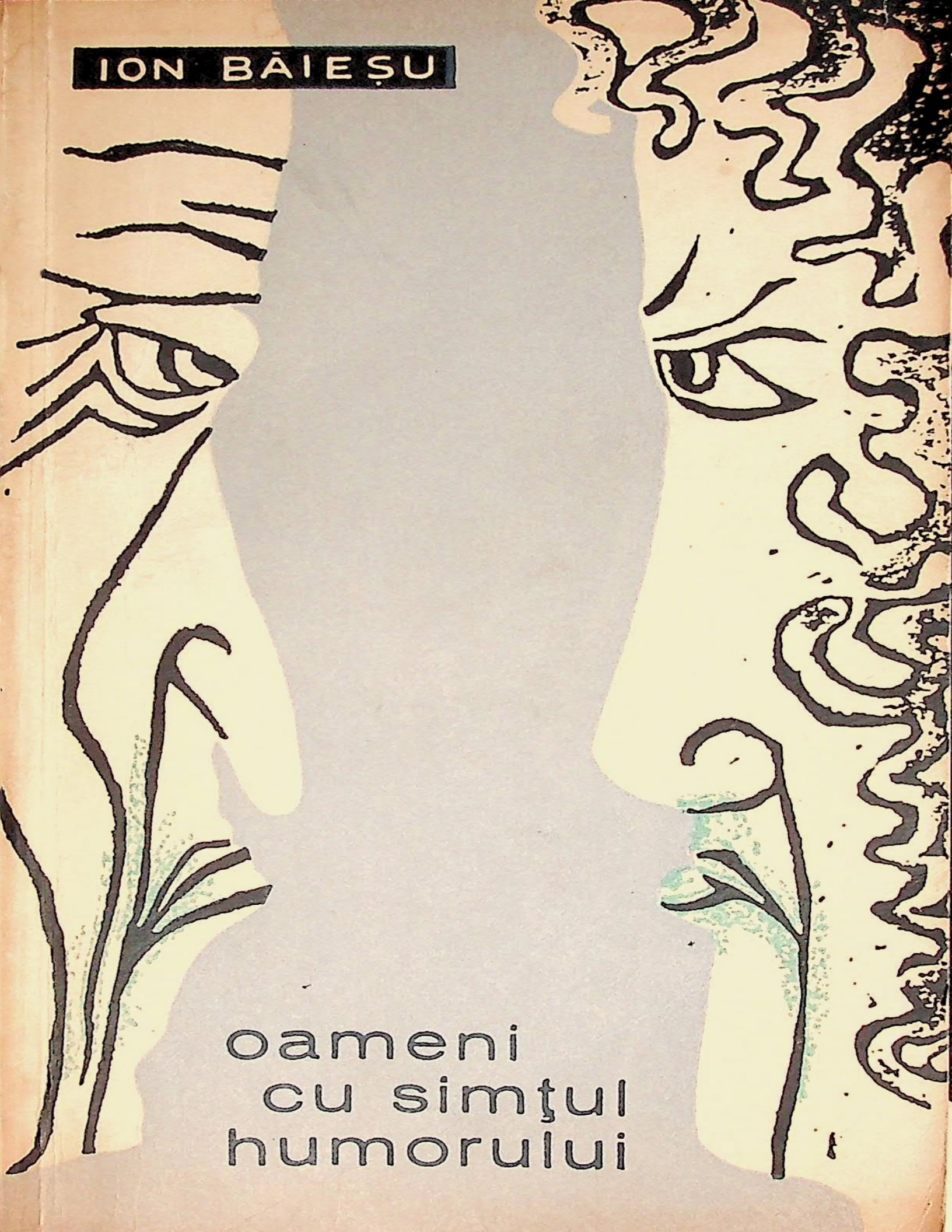

oameni cu simţul humorului

ION-BĂIEȘU
Oameni cu simțul humorului

blitz

Peronul gării unui oraș de provincie. E după amiaza. În general, în gara, la această oră, e acalmie. Acceleratul spre București a trecut de cinci minute, iar personalul dinspre București de patrusprezece minute. Pe peron și în sala de așteptare sunt puțini călători. Unii așteaptă cursa de persoane — care trebuie să vină peste o oră și patruzeci și cinci de minute – iar alții au pierdut unul din cele două trenuri care au trecut prin gara, și încă nu s-au decis ce să facă.

Pe peron se plimba agale, ca niște oameni care nu se grăbesc, un băiat și o fată. Unul vine dintr-o parte, altul din cealaltă și se întâlnesc mereu, cu precizie, în dreptul ceasului. Nu se cunosc. Nu s-au văzut niciodată în viață. Destinele lor au înscris până acum în traiectorii diferite.

E marți. Ceasul gării arată ora 13. Să fie acesta unul din acele ceasuri rele, presărate de-a lungul marțelor și vinerilor? Cert este că destinul a hotărât ca exact la această oră el să-și ia inima în dinți, să se oprească în dreptul ei și s-o întrebe cât se poate de firesc:

Și dumneavoastră ați pierdut acceleratul?

— Da.

— Ce ghinion! Mergeți departe?

— Până la Lehliu.

— Eu merg în direcția cealaltă. Ați fost pe-aici în interes de serviciu, sau…?

— Nu, am fost la sora mea.

— Ați stat mult?

— Două zile.

— Eu am fost în interes de serviciu. Am stat trei zile. Nu e prea interesant orașul.

— Nu știu, că n-am ieșit prea mult din casă.

— De ce?

— Așa… E prea cald.

— Într-adevăr. Nu vreți să beți o bere?

— Nu, nu beau.

— Atunci mai bine să luăm niște mititei. Așa de frumos miroase !

— Mulțumesc, nu servesc.

— Nu vă supărați, ce vârstă aveți?

— De ce mă întrebați?
— Așa, din curiozitate…
— Cât îmi dați?
— Șaptesprezece.
— O, sunt mult mai bătrână. Am nouăsprezece.
— Împliniți?
— Împliniți.
— Alaltăieri am împlinit și eu douăzeci și unu.
— Mulți înainte.
— Mulțumesc. Ce profesie aveți? Dacă nu vă supărați, bineînțeles.
— Casieră la „Alimentara”.
— Casieră?! înseamnă că aveți o răspundere foarte mare. Banii numerar e periculoși…
— Da, nu e ușor. Dumneavoastră? Dacă se poate, bineînțeles…
— Eu? Mai mult pe drumuri. Umblu de colo, colo… Sunt achizitor la O.R.A.C.A. Serios, nu vrei să bem o bere și să mâncăm niște mititei?
— Da, dar eu nu mănânc decât doi. Și beau cel mult un țap.
— Cum vrei… îmi dai voie să-ți zic tu?
— Da.
— Zi-mi și tu la fel. Maistre, opt mici, o halbă și un țap. Dar micii, te rog, să-i frigi bine. E simpatic bufetul ăsta, nu?
— Da, e drăguț.
— Lume puțina… Și, în general, cum te distrezi?
— Mă duc la dans… vad filme…
— Cărți citești?
— Nu prea mă omor.
— Nici eu. Aș avea timp cât merg cu trenul, dar îmi place mai mult să mă uit pe fereastră. Îți place și ție?
— Îmi place.
— Maistre, i-ai prăjit bine? ia uite cât mai era până la semn. La două halbe le rămâne și lor una, șnapanii. Noroc !
— Noroc.
— E bună, că-i rece. Și acuma te duci acasă?
— Da.
— Stai cu părinții?
— Da.

— Mai ai frați?
— Unul, mai mic.
— Vrei să-mi dai puțin sarea? îmi place să mănânc foarte sărat.
— Și mie la fel.
— Interesant…!
— Ce? Văd că ne potrivim la gusturi. Mai ia un mic.
— Mulțumesc
— Nu știu de ce, dar în ultima vreme sunt cam trist.
— De ce?
— Așa… Mereu singur… N-am cu cine schimba o vorbă… Uneori chiar mă plictisesc. Și tu la fel?
— La fel.
— Nu-i bine singur. Altfel când ești în doi… Mai discuți, mai vorbești… Nu?
— Da.
— În fond omul pentru asta e făcut, să-și aranjeze și el un cuib. Nu?
— Așa e.
— Cum ai ochii, albaștri sau…?
— Mai mult verzi.
— Îmi plac ochii verzi, deși e o vorbă care zice că să nu te-ncrezi în ei. Spune-mi, părinții tăi sunt de acord să te căsătorești?
— Nu i-am întrebat, dar cred că sunt.
— N-ar avea nimic împotrivă, nu?
— Nu cred. De altfel, ei nici nu se prea bagă în ce fac eu.
— Totuși, trebuie să le spui și lor în principiu.
— Da, sigur că da.
— Ei vor să-ți facă nunta?
— Da, mama vrea neapârat.
— Au tot ce le trebuie?
— Au. Un vițel, găini, curcani. Poa' să taie și porcu'.
— Trebuie. Pentru sarmale. De fapt, părerea mea e să nu chemam prea multă lume. Vine care se nimerește, bea, mănâncă și pe urmă se duce.
— Totuși, rudele, prietenele… Am obligații.
— Vrei să te-mbraci mireasă?
— Mama ține foarte mult.

— Dacă fine ea… Iei o rochie împrumut de la ei ne va n-are rost să mai dam bani.

— E un magazin pe Lipscani care închiriază. Poți să iei și tu de-acolo un costum negru.

— Lasă că am unul albastru aproape nou. Ce, nu merge cu albastru?

— De ce să nu meargă? i

— Asta zic și eu. Cam cât ar dura pregătirile?

— Care? De nuntă? Știu eu… O săptămână. Totul e mâncarea. Mama se pricepe la gătit. Am și două mătuși.

— Ce-i azi?

— Marți.

— Înseamnă că până duminica viitoare ar putea să fie totul gata. Mâine să-ți faci analizele.

— Tot am eu treabă pe la dispensar.

— Ce treabă ai?

— Trebuie să-i duc moașei un model de flanel. L-a văzut la mine și i-a plăcut.

— Aha. Mai luăm câte-o bere? Mai e un sfert de oră până la trenul tău. Eu mai am o jumătate de oră. Maistre, mai dă-ne, te rog, câte-o bere. Ce căldură ! Parcă mă topesc. Tu la fel?

— Da, și mie mi-e cald.

— Noroc I

— Noroc!

— E bună, că-i rece… Mai spune și tu ceva.

— Ce să spun?

— Așa, ca să treacă timp' mai repede.

— Știu eu ce să spun? Mai bine să plătim și să ne ducem la bagaje. Să nu dispară.

— Bine, plătim. Maistre, cât face consumația? Opt mici, două halbe și doi țapi. Poftim. Hai să mergem, că trebuie să sosească… Vând că n-ai bagaj prea mult.

— Când am venit, am avut, că i-am mai dus soră-mii câte ceva.

— Lasă că duc eu geamantanul.

— Uite că vine. O fi aglomerat?

— Nu cred. Te urci mai în spate. Hai, urcă-te repede că-ți dau eu geamantanul pe fereastră. Hai…

Ți-ai găsit loc bun?

— Da, la fereastră.

— Atunci eu vin duminică dimineață, da?

— Bine. E un tren care sosește la zece.

— Să fii gata cu analizele până atunci.

— Imediat cum ajung le fac.

— Eu nu vin cu prea multă lume. Cu mama, un frate și doi prieteni… Poate trei.

— Bine, nici eu n-o să chem prea mulți.

— Uite că pleacă. La revedere! Călătorie plăcută ! La revedere! La revedere! Pa… Aoleo I Hei I Alo! Pardon, dați-mi voie I Pst I Alo! Hei I… S-a dus…Ce idiot ! Am uitat s-o-ntreb cum o cheamă. Nici măcar numele cel mic… ia uite ce uituc pot să fiu! N-am întrebat-o nici măcar unde șade… Cum o găsesc eu duminică? ia uite, dom'le, ce neglijenta! Așa-i când te grăbești. În sfârșit, lasă că mă descurc eu. Oricum, am fost cam idiot. Maistre, mai adu-mi, te rog, o halbă. Alo, adu și doi mici! Ei, fir-ar să fie… ia te uită, domnule, ce încurcătură am făcut! Hm…

pâinișoară, abacul și robotul

Pâinișoară ședea la biroul lui și lucra la abac, adunând cu nădușeală și efort un șir de cifre de 25 de centimetri lungime. Bilele abacului — în zece rânduri, fiecare rând având opt albe și două negre — țăcăneau vioi, cu un sunet scurt, regulat și industrial. Pâinișoară lucra atât de absorbit și cu atâta sârguință, încât ochii lui păreau tot două bile de abac care aleargă pe sârmă de colo-colo. Era soare afară (câteva raze pătrundeau chiar și. pe ceafa lui Pâinișoară), sandvișurile cu parizer și telemea de oaie așteptau ora 11 spre a fi consumate — adică totul era normal. Tocmai într-o asemenea zi profund obișnuită, care nu prevedea absolut niciun fel de schimbări în viața salariatului

Pâinișoară, a intrat pe ușa biroului său un robot.

Înalt cât un om de un metru și șaizeci și doi de centimetri, cu capul mare și pătrat, cu o antenă în creștet, cu un ochi ciclopic în frunte, cu burta pătrată, cu picioarele puțin crăcănate și groase, robotul a deschis, cum ziceam, ușa și a intrat foarte sigur pe el în birou, ca și

cum ar fi fost un coleg de serviciu al lui Pâinișoară și ar fi venit să-i ceară o țigară. Văzându-l, Pâinișoară a rămas cu degetul încremenit pe abac și, măcar că era absolut chel, spaima lui nu poate fi ilustrata decât cu clasica expresie „i s-a făcut părul măciucă în cap”. El a dovedit însă prezență de spirit — era salariat cu o vechime de 27 de ani și s-a comportat demn în fața acestei situații destul de ciudate.

Robotul, cum spuneam, a intrat în încăpere, s-a îndreptat spre biroul lui Pâinișoară, s-a așezat pe un scaun, care a pârâit cumplit sub el. și a rostit următoarele cuvinte, cu o voce de-a dreptul omenească:

— Bună ziua, tovarășe Pâinișoară.

Pâinișoară s-a înclinat emoționat în fața robotului, după care a tăcut, luând o poziție de expectativă, așa cum cred că ar proceda orice om care s-ar afla în fața unui robot ale cărui intenții nu le cunoaște.

— Ce faci, continuă robotul, muncești?

— Muncesc, răspunse Pâinișoară ou aerul omului modest, care vrea să dea de înțeles că da, muncește și el, dar poate că nu atât de bine ca alții.

Robotul făcu o pauză, vreme în care își aprinse o țigară, ceea ce-l făcu pe Pâinișoară să simtă prin chelie un fior electric.

— Fumați? îl întrebă robotul amabil.

— Nu, mulțumesc. Fumez, dar nu „Carpați”, ci „Mărășești”.

— Asta nu-i o problemă, îi spuse robotul, și în aceeași clipă își vârî țigara „Carpați” în burtă printr-un orificiu, pentru ca s-o scoată peste o fracțiune de secundă transformată în „Mârâșești”. Pâinișoară luă țigara cu fălcile încleștate și dădu să scoată chibritul s-o aprindă, dar, în aceeași clipă, robotul apasă cu propria sa mână pe un buton de la subțioară și o flacără zbura fulgerător spre țigara lui Pâinișoară, o aprinse și dispăru.

Pâinișoară avu în fața unor asemenea împrejurări sur prinzătoare o atitudine contradictorie. Cuprins ca de un spasm nervos congenital, începu să râdă gros, cu ochii mari de spaimă, pentru ca dintr-odată să se pleoștească și să înceapă să fumeze cu seriozitate, arătând ca un om tâmpit.

Robotul nu părea să fie interesat de aceste schimbări sufletești bruște (care, atunci când apar în literatură și nu sunt bine motivate,

critica literară le respinge) ale lui Pâinișoară și continuă să fumeze meditativ.

— Cum o duci cu sănătatea, tovarășe Pâinișoară? întrebă el la un moment dat — pe un ton cât se poate de omenesc.

— Mă simt bine, mulțumesc.

— Copii ai?

— Am doi. Căsătoriți, la casa lor.

— Ce preocupări ai în afara serviciului? Duci o viață simplă sau complexă?

— Nu, nu e complexă. E simplă, răspunse sincer Pâinișoară. După amiază fac de obicei o plimbare, văd eventual un film. Seara stau în pat și citesc cu glas tare „Informația", ca să audă și soția. Nu atât pentru mine, cât pentru ea. Îi place nemaipomenit de mult să-i citesc „Informația" cu glas tare. Încolo totul e simplu și normal. Nu am complexe.

— Problemele privind progresul tehnic te preocupă?

— Foarte puțin.

— Atunci, spuse robotul — răsuflând ușurat, cu dumneata va fi mult mai simplu. Ne vom înțelege repede.

Așadar, dragă tovarășe Pâinișoară, am venit să te anunț că începând de astăzi atribuțiunile dumitale trec în sarcina mea. Calculele dumitale (ca, de altfel, ale întregului serviciu de contabilitate și evidență) le voi face eu. Lasă-mi toate actele și dosarele, ia-ți abacul și du-le cu Dumnezeu.

Pâinișoară se făcu galben și întinse gâtul spre robot, întrebând răgușit:

— Nu înțeleg. Am greșit cu ceva în munca, am șăvârșit vreo abatere pentru care am fost scos din serviciu?

— Nu, nici vorba. Sistemul dumitale de munca, atât de birocratic și rudimentar, nu mai corespunde nivelului de dezvoltare a tehnicii și, în mod logic.

trebuie să fii înlocuit. Ceea ce faci dumneata cu abacul în opt ore, eu fac în câteva minute. Nu trebuie să te superi pe mine, eu sunt o mașină, nu am sentimente, deci nu-ți pot purta niciun fel de pică… Dimpotrivă, aș spune că mi-ești chiar simpatic de când mi-ai spus chestia cu „Informația".

Supus, Pâinișoară se ridică de la birou și dădu să se îndrepte spre ușă, încă uluit și zăpăcit de întorsătura vieții lui.

— Și acum ce se va întâmpla cu abacul și cu mine?

— Asta nu trebuie să te îngrijoreze. Dumneata vei primi o muncă corespunzătoare, iar abacul va fi re topit și se va transforma, probabil, într-un produs nou.

Pâinișoară asculta totul ca în vis, și tot ca în vis di dea hârtiile în primire robotului. Sufletul lui era sfâșiat de cea mai trista dintre tristeți. Parcă nu-i venea să creadă că trebuie să plece. Douăzeci și șapte de ani, el și cu abacul trăiseră într-o perfectă armonie, dusă până la confuzie. Uneori nici nu mai știa dacă el este abacul, și abacul este el. Se întâlneau la ora 7 dimineața, luau câteva hârtii în față și — vreme de opt ore — țac, fac, mai lucrau, mai se opreau, uneori mai greșeau și luau lucrul de la început — și așa, zi de zi. Munca — ce e drept – nu era teribil de pasionanta, dar era liniștita și normala și, mai ales, se desfășură în tihnă. Istoria își urma cursul ei firesc, alergând când mai repede, când mai-încet, ca bilele — negre și albe — ale abacului pe sârmă. Viața lui Pâinișoară se desfășură atât de frumos și normal, între abac și „Informația” citita seara în pat nevestei, încât nici măcar nu-i trecu prin minte că cuceririle ciberneticii vor putea să intervină la un moment dat pe coordonatele existenței sale.

Și acum, iată, dintr-odată, un «robot vine și-i ia locul.

Totul era atât de uluitor, aproape neverosimil. Un robot… Cu ce drept? Pentru ce se dă prioritate acestui monstru de tinichea cu bec în frunte și se arunca la gunoi abacul, aceasta tradițională și bine verificată arma de birou, care a adus atâtea servicii omenirii?

Pâinișoară se uita la abac cu lacrimi în ochi, lacrimi sincere, omenești. Nu de el personal îi pasa. El va primi o alta munca, dar cum să se despartă de abac? De ce să fie jignit?

Și, dintr-o dată, Pâinișoară ajunse la concluzia că e și el om, că are și el personalitatea lui, care nu trebuie călcată în picioare, mai ales de o ființă neînsuflețită, căreia el îi e superior, având suflet și având și sentimente. Și, ca sâsi dovedească aceasta.

Pâinișoară apucă abacul și-l lovi pe neașteptate pe robot drept în creștet. Lovitura căzu ca un trăsnet pentru robot. Antena i se frânse,

iar becul din frunte se prefăcu în țândări. Peste câteva clipe robotul se înmuie de parcă ar fi fost de ceară și se prăbuși la pământ.

Pâinișoară fu surprins el însuși de ușurința cu care-și învinse rivalul și se simți puternic în fața istoriei și a mersului ei ireversibil, lata că el, Pâinișoară, era în stare să o supună, și nu invers, lata că dacă vrea el, abacul rămâne mai departe suveran.

Ca să-și dovedească și mai concret atotputernicia.

Pâinișoară săvârși chiar un gest simbolic: îl scuipă pe robot drept în frunte și călcă peste el ca peste un cadavru.

După aceea, ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat, se așeză la birou și începu să țâcâne din abac, liniștit și tihnit ca întotdeauna, fără să-i pese de nimic.

Din când în când mângâia abacul cu duioșie. Da, ei doi nu aveau să se despartă niciodată. Abacul ocupa un loc prea important în viața și în concepțiile lui despre lume și istorie, ca să-l lase să piară.

Nefericitul habar n-avea însă că robotul era înzestrat, printre alte complexe instalații, și cu un fel de atelier de reparat propriu. În clipa căderii, un buton declanșă automat atelierul de reparat și acesta începu să pună la punct, cu calm și rapiditate, defecțiunile produse de lovitura dată de Pâinișoară. Astfel, peste 7 minute de la accident, robotul se ridică în picioare teafăr. Fără grabă, liniștit, el se duse spre Pâinișoară, îl luă de gulerul hainei, îl întoarse cu fața spre ieșire, după care îi dădu un picior în spate, nici prea tare, dar nici prea moale. Pâinișoară zbură, împreună cu abacul, ca o ghiulea, direct prin ușă, pe care o găuri la mijloc.

Robotul, ca orice gospodar adevărat, înainte de a se apuca de treburile sale, de serviciu, scuipă în palme și porni să repare gaura din ușa prin care ieșise Pâinișoară, la 7 minute după ce încercase să oprească istoria în loc.

un viciu fără nume

Omul cât trăiește, învață — spune o vorbă veche.

Mai ales un scriitor, care are atâta nevoie de experiența de viața, de fapte, de tipuri, de expresii. Nu exista împrejurare a vieții din care să nu aibă el ceva de folosit pentru scrierile sale, orice om, fie cât de banal, îl interesează.

Iată de ce am fost bucuros când mi s-a propus să intru în spital pentru a fi cercetat mai amănunțit de către doctori. Medicul care mă îngrijea la poli clinica îmi purta o pica teribila. Avea impresia că sufăr de o boală, care boala el nu putea s-o descopere cu niciun chip. „Și, totuși, ești bolnav de ceva, spunea el. Trebuie să te internezi în spital”.

M-am internat și nu am de loc de ce regreta. Sunt aici de o lună de zile și, deși nu mi s-a spus încă ce boală am, deoarece nu se știe, mă simt foarte bine.

Medicii mă întreabă în fiecare dimineață cum mă simt, eu le spun că mă simt bine, iar ei clatină din cap dezamăgiți, spunându-și parcă: „Ori e încăpățânat și nu vrea să «recunoască că e bolnav, ori, într-adevăr, nu-l doare nimic. Hai să-i mai facem ceva analize”. Deși am făcut cel puțin douăzeci de analize, medicii găsesc mereu noi analize și examene pe care să le fac, iar toate aceste analize și examene se încăpățânează să arate că sunt perfect sănătos. „Nu se poate, trebuie să ai ceva”, spun medicii, pentru că, după părerea lor, orice om de pe lumea asta trebuie să sufere de o boală.

Cum spuneam, în afară de necazurile pe care mi le pricinuiesc analizele, prin sângele pe care îl pierd, încolo mă simt foarte bine. Cea mai mare mulțumire mi-o dă însă faptul că am cunoscut aici niște tipuri de oameni foarte interesanfi, asupra cărora se pot face studii dintre cele mai revelatoare și pe care eu îi urmăresc în fiecare zi. Am ajuns, de pildă, ia concluzia că comportarea oamenilor într-un spital și chiar în viața de fiecare zi este în mare măsură determinata de boala pe care o au. Am să iau câteva exemple concrete în această privință.

În salonul în care sunt internat se află, printre alții, și doi diabetici. Aceștia, după cum cred că știți, suferă din cauză că au zahăr în sânge. Boala aceasta a diabetului îți dă niște reacții sufletești foarte ciudate: devii egoist, hrăpăreț, ai mereu chef de ceartă și o obsesie permanentă — glicemia. În fiecare dimineață, bolnavii de diabet fac o analiză prin care se stabilește procentul de zahăr pe care îl au în sânge. În funcție de acest procent, primesc porția de mâncare, mai mare sau mai mică. Când li se micșorează porția de mâncare, cei doi diabetici din salonul nostru devin niște fiare, se ceartă cu toată lumea, după care încep să se certe între ei.

— Cât ai avut glicemia? întreabă diabeticul de la patul 26, un bătrân în vârstă de 68 de ani, dar care se ține ca unul de treizeci.

— Unu și treizeci, zice diabeticul de la patul cu numărul 31, o ființa slabă și palidă ca un mort și care susține că așa este el slab și palid din clipa în care s-a născut.

— Eu, unu și patruzeci, o diferență doar de zece zecimi. Atunci, mă întreb, pentru ce ți-a dat dumitale o halca de carne cât toate zilele, iar mie fărâmitura asta?

— Exagerezi, nu e de loc fărâmitură. E la fel de mare ca a mea. Dacă nu chiar mai mare.

— Mă întreb dacă și în viața dumitale obișnuită (diabeticul de la patul 26 întotdeauna se întreba câte ceva) ai obiceiul ăsta monstruos de a mistifica lucrurile. Dumneata ești în stare să susții că spitalul ăsta e vopsit în roșu, când de fapt el este alb ca laptele.

— Dacă nu-ți convine porția, du-te și reclama. Sau, dacă vrei, facem schimb.

— Mersi, după ce-ai mâncat jumătate !

— Nici n-am gustat.

— Nu-i nimic. De mâine declari greva foamei. Atunci or să fie nevoiți să aducă o comisie care să mă întrebe de ce nu vreau să mănânc.

Și în aceeași clipă diabeticul 26 se ridica de la masă și o anunță pe sora că a declarat greva foamei în semn de protest față de hrana insuficientă care i se dă. Sora anunță medicul de gardă, acesta vine imediat și le explică timp de o jumătate de ora la amândoi, pentru a douăzecea oară, de ce este absolut necesar să fină regim alimentar, să mănânce numai cât li se dă, pentru că porțiile lor sunt cântărite special, pentru a conține numai o anumită cantitate de zahăr și albumină, și așa mai departe.

Cei doi diabetici cad de acord că așa e bine, pentru ca a doua zi scandalul să înceapă de la capăt, să se insulte din nou pentru zece grame de pâine, deși în „viața sănătoasă, nemedicală”, cum se ex prima aici cineva, unul e contabil șef, iar altul conferențiar universitar de istorie antica.

Un alt tip de bolnav care a intrat în atenția mea în aceasta perioada e bolnavul de piele. Acesta, un tip foarte roșcovan și gras, are pe mâini și pe picioare o eczema dizgrațioasa. „Eczemistul”, cum

îl numesc cu dispreț diabeticii, urăște de moarte pe toți ceilalți oameni de pe pământ care nu au și ei o eczema. După pâre rea lui, în realitate fiecare om are câte o eczema, dar nu are curajul să recunoască asta.

Din prima zi când am venit în salon, „eczemistul" s-a gudurat pe lângă mine ca să mă poată întreba:

„Nu-i așa că și dumneatae ai o eczemă?" Când i-am spus că nu, m-a privit cu un dispreț fățiș și făcea ce făcea și se apropia de mine, jughinându-se ca o vită de gard, doar — doar o să iau și eu eczema lui. Ca să mă răzbun, îi spuneam de câte zece ori pe zi:

„S-a constatat precis că toate eczemele au cauze în terne, sunt nevindecabile și nu se transmit prin contact direct". La care el îmi replica veninos: „Dumneata habar n-ai de concluziile ultimului congres mondial de dermatologie, de-aia spui asemenea inepții".

Cei mai sociabili și mai simpatici bolnavi sunt cei de la boli nervoase, cu care suntem vecini. E aici un bolnav care m-a oprit de câteva ori prin curte, când ieșeam la plimbare, întrebându-mă: „Eu te cunosc pe dumneata de undeva, dar nu știu de unde".

Când încercam să-i spun eu de unde, mă oprea imediat: „Nu-rmi spune nimic, vreau să-mi verific memoria". Peste un ceas sau două îarăși mă întreba:

„De unde te cunosc eu. Pe dumneata, unde te-am mai văzut? Nu, nu-mi spune nimic, vreau să-mi verific memoria". La vreo săptămână, dându-mi seama că figura mea îl obsedează, l-am oprit deodată și i-am spus: „Nu te mai chinui degeaba, îți spun eu de unde m-ai cunoscut. M-ai cunoscut tot aici, în curtea spitalului, cu o zi înainte de a mă întreba pentru prima oară de unde mă cunoști".

Cel mai interesant tip pe care l-am cunoscut aici rămâne însă Vărgatul, poreclit așa tot de diabetici, pentru că poartă o pijama vărgată, care îi enervează nu știu din cărei pricină. Vărgatul arată cel mai bine dintre noi toți, e mereu vesel și binevoitor, nu o dată a cedat porția lui celor doi diabetici nesătui. Îi place foarte mult să povestească, să stea la palavre, dovedind că se simte cum nu se poate mai bine în spital și că nici prin gând nu-i trece să plece.

Cea mai mare simpatie mi-o arată mie, deoarece și el, ca și mine, nu are nicio boală precisă.

— De trei luni de zile îmi caută o boală și n-o găsesc, mi-a spus el într-o zi, cu o satisfacție pe care nu încerca de loc să și-o ascundă. M-au suspectat de ulcer, de T.B.C., de prostatită, de hepatită, de leucemie, de uretrită, dar de fiecare dată au dat greș, analizele ies bine. Dar și eu îi înnebunesc. Azi spun că mă doare burta, mâine piciorul, poimâine spinarea.

— Păi ce interes ai să-i minți? l-am întrebat.

— Nu-i mint totdeauna, uneori mă doare de-adevăratelea, dar când vreau eu, îmi trece. Știi, eu pot să-i comand organismului meu cum să reacționeze.

Dacă vreau, îmi măresc ficatul, fac plămânii să horcăie, bag draci în inima de bate cu o sută două zeci pe minut, ridic tensiunea la douăzeci și unu sau o scad la zece, fac ce vreau. Asta îi înnebunește pe doctori.

— Îi enervează?

— Da' de unde ! Eu sunt bolnavul la care țin ei cel mai mult, pot spune că mă adora. Sunt un ghem al contradicțiilor, și asta îi pasionează. S-au luat la în trecere, fiecare crede că el o să-mi găsească, în sfârșit, diagnosticul. Pe mine se dau cele mai grele examene, am trântit până acum cinci medici care își dădeau secundariatul și trei care-și dădeau internatul.

— Dar dumneata ești un adevărat artist I am spus eu plin de admirație.

— Într-adevăr, precizează Vărgatul, e o adevărată artă să fii bolnav. Vând că și dumneata te pricepi, stai aici de o lună de zile fără să ai un diagnostic. În orice caz, mai bine decât mine n-o să te descurci. Aș putea să-ți fiu părinte. Eu de zece ani umblu din spital în spital.

— Îți face plăcere?

— Da, îmi face realmente plăcere. Nu fumez, nu beau, nu sunt afemeiat. Am un singur viciu: îmi place spitalul, m-am obișnuit să fiu bolnav. Când sunt afară, tânjesc ca o fiară în captivitate.

— Bineînțeles că în perioadele cât stai în spital salariul îți merge.

— Da, mi se depune la C.E.C. E drept, nu chiar în întregime, dar aproape, pentru că am vechime.

— Și cum ai făcut de nu ți-a fost descoperit până acum acest viciu?

— Foarte simplu. Pot să te învăț și pe dumneata. Fii atent, îți spun toate secretele. În primul rând, nu e bine nici să arăți că ești prea sănătos, dar nici să faci prea mult caz de boala ta. În general nu te văita, mai ales la serviciu, pentru că, șefii, mai ales dacă suferă și ei de ceva, nu-i pot înghiți pe cei care se vaită, îi suspectează de ipocrizie. Cel mai nimerit e să faci o dată, prin surprindere, o criză: începi să te tăvălești pe jos, dai ochii peste cap (depinde ce fel de boală vrei să ai) până când bagi alarma în toți și simți că au venit de față cei care vrei tu să știe neapărat că ești foarte bolnav. Bineînțeles că ei vor chema o mașină să te ducă la spital, dar tu refuzi, susții sus și tare că nu suporți spitalul.

Același lucru trebuie să-l spui și medicilor la început, în primele zile, pentru ca apoi să dai impresia câte resemnezi, că lași totul la aprecierea lor, care se pricep și știu totul. Vin, după obicei, colegii de serviciu să te viziteze. Unii, din răutate, îți vor spune cu surprindere fățișă că arăți foarte bine, dar tu trebuie să le închizi imediat gura spunând: „Tocmai din cauza asta se miră și doctorii: la față arăt bine, dar analizele ies prost. Acum îmi fac niște analize foarte suspecte, nu-mi spun pentru ce, dar eu știu că mă bănuiesc de cancer”. Spune-le și alte boli de care ești suspectat, dar alege niște boli cu nume cât mai fioroase, ca de pildă: trombangeită obliterantă, limfogranulomatoză benignă, Boala lui Hotkin, bronșiectazie *etc.* Cât timp ești în spital, interesează-te de problemele de la serviciu, — cere să ți se dea lucrări la spital, iar dacă ți se dau, lucrează în așa fel ca să te descopere doctorii, aceștia să facă scandal la cei de la serviciu și așa mai departe.

Bineînțeles că pe urmă vei fi lăsat în pace, dar nimeni n-o să poată spune că nu ți-a fost inima la treabă.

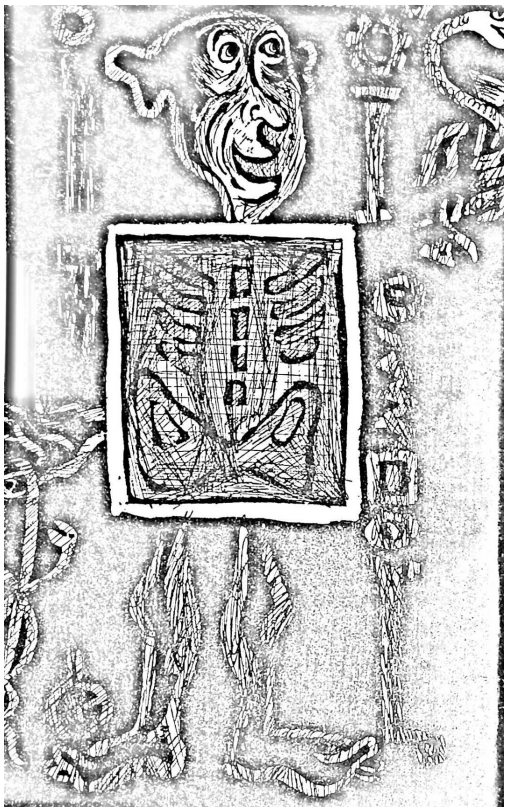

În general, de doctori să nu-ți fie teamă. Din partea lor poți să stai în spital și un an de zile, ei regreta când se despart de un bolnav. Cât o să mai stai pe-aici o să înveți multe de la mine. Dar să nu mai vinzi la nimeni secretul. Mai ales la zaharisiții ăia de diabetici, care m-ar mânca de viu dacă ar putea.

Înainte de vizita mare sfătuiește-te cu mine. În orice caz, ai grijă ca azi să spui câte doare altceva decât ieri, pentru ca să se creadă că ai o boală dificilă sau chiar un complex de boli.

— Bine, i-am spus Vărgatului, dar eu nu vreau să stau în spital prea mult.

Vărgatul m-a privit uluit, ca un grădinar care descoperă cu uimire că pomii pe care i-a plantat cu atâta truda sunt dintr-un soi râu, sălbatic, neproductiv.

— Nu înțeleg ! De ce să pleci? Nu ți-e bine aici? Nu-ți merge salariul? De ce nu vrei să stai?

— Nu știu, i-am răspuns. Probabil pentru că eu nu am viciul dumitale. Nu toți oamenii au același viciu.

— Așa-i la început, m-a asigurat el. Cu timpul o să-l capeți.

O vreme n-am luat în serios prezicerea Vărgatului, dar observ că aceasta s-a adeverit, totuși. A început, într-adevăr, să-mi placă spitalul, nu mă mai deranjează nimic, îmi face chiar plăcere când mi se ia sânge, când mi se fac injecții, când sunt pipăit de doctori. Mă tem că am capătat și eu viciul Vărgatului — și, ca să fiu sincer, nu-mi pare rău. E un viciu extrem de original, care mă fascinează pur și simplu, mă face să adopt un aer de superioritate fata de ceilalți oameni, care nu au ajuns până la un asemenea rafinament ca mine, posesor al unui viciu ce nu are încă nici măcar nume. Da, cred că și din pricina asta a început să-mi placă acest viciu, pentru că nu are încă un nume. Uneori îmi trec tot felul de idei ciudate prin minte. Mă gândesc, de pildă, să dau numele meu acestui viciu, așa cum unii savanți dau numele lor descoperirilor pe care le fac. În felul acesta aș deveni celebru fără să fac un efort prea mare. Ar suna interesant, nu?

Cineva, de pildă, întreabă pe altcineva:

— Ce fel de om e Georgescu?

— Băiat bun. Are un singur viciu: „Băiețu”.

Ar suna straniu, dar ce interesant !

Binecuvântează, doamne, pe medicul care m-a trimis sănătos în spital !

manole

Meșterul ședea calare pe o scândură, sus, în vârful schelei, bâlâbânindu-și picioarele ca două pendule care se mișca în sensuri opuse. Avea privirea obosita, nedormita și mâinile murdare de mortar. De aceea, vrând să prindă cu mâna un țânțar, își lăsă pe obraz o pată vizibila.

În jur era o liniște sinistra, ca după cutremur. Cal fele dormeau la umbra unui salcâm, nepăsătoare, după ce mai înainte jucaseră o copeica. Manole îi blestema în gând și își aprinse luleaua, risipind mișcări lenește și curbe. Starea lui sufleteasca era nesatisfăcătoare și neagră. Noaptea, la ora zero și un minut, construcția se dărâmase pentru a treia oară, făcând terci toți greierii din incinta și o broasca râioasă. O capra care păștea imprudenta pe lângă ziduri se salvase în ultimă instanță, ca prin minune, cu o spaimă groaznica în suflet.

Văzând a treia ediție a dezastrului, legendarul meșter se manifestase calm, păstrându-și neștirbit prestigiul.

Până la prânz umblase prin ruine, și singura lui reacție notabila fu un scuipat aruncat cu toată scârba peste marmura prefăcută în țăndări. Așadar, palatul nu putea fi gata la timp, și împăratul îi promisese că-i va aplica în acest caz douăzeci și cinci la spate cu sceptrul lui bătut în cuie de aur și blestemate.

Adevărul e că primele două dezastre, oricât ar părea de necrezut, fuseseră pur și simplu o mântuire pentru Manole. Astfel, după primul accident, procedând la analiza cauzelor, constatase că, de fapt, uitase să facă ferestre la camerele de la parter, iar după al doilea și-a adus aminte, printr-un reflex înnăscut, că două dintre încăperi n-aveau altă ieșire decât hornul. Acum, după al treilea, obișnuit cu surprizele și cu autocritica din mers, meșterul descoperise lipsa totală a conductelor de apă. Își notă deci ca după terminarea construcției să găurească temelia, pereții și plafoanele pentru introducerea țevilor.

Totuși, cauza dezastrelor sistematice rămânea misterioasă. Pătrunzând în autobiografia lui de constructor, meșterul descoperi, ce-i drept, câteva fapte similare: că numai cu un an în urmă un beneficiar îl sculase din somn în miezul nopții și-l dusese să-l vâre cu capul printr-o crăpătură apărută spontan într-un perete; că altă

dată refăcuse total o clădire cu o sută cinci etaje, deoarece o concepuse atât de original, încât hornurile, de pildă, corespundeau în subsol; că balconul unui alt palat s-a prăbușit cu o domniță, strivind sub el un îndrăgostit cu chitară cu tot.

Totuși, de data aceasta situația era cu mult mai gravă, ca să nu fie îngrijorat peste măsură.

Și, ca întotdeauna când trebuia să rezolve o problemă de creație care-l solicita profund, meșterul începu să gândească, ceea ce-l făcu pur și simplu să adoarmă.

Ce s-a petrecut în mintea lui efervescenta în timpul somnului, e greu de stabilit. Fapt este însă că după ce s-a trezit și a căscat, a scos condeiul și a scris următoarea misiva nevestei: „Pregătește-te de sacrificiu, ia-ți împărtășania, pupa copilul și vino până la mine să te fac beton armat”, semnat: „Manole”. După ce supse puțin vârful unui deget, Manole hotărî să fie mai prudent și șterse cuvintele „să te fac beton armat”, pentru a nu-i trezi cine știe ce bănuială.

După ce expedie scrisoarea, fiind mișcat de gândul că nevastă-sa ar putea să-l refuze, se duse și trezi calfele, spunându-le următoarea minciună gogonată:

— Băieti, adormind, am avut un vis. Se făcea că s-a pogorât cineva dinaintea mea și mi-a zis:

„Meștere, meștere,
râul e în creștere,

duhurile rele
îți fac doar belele.
Palatele tale.
— superbe binale –
mereu se dărâmă,
porcii ți le râmă”

Aici, Manole se opri cu improvizația, deoarece nu găsea o rimă corespunzătoare pentru versul care trebuia să urmeze după „geaba faci eforturi” și continuă în proză cinstita:

— „Bunul Dumnezeu, zicea acel cineva, văzându-ți durerea, îți transmite confidențial sfatul următor: palatul nu va putea fi ridicat în condițiuni optime. Dacă nu zidești o ființă scumpa în el”. Acuma să ne gândim, dragii mei, împreună. Alte ființe mai scumpe pe lume nu avem decât nevestele. Cred că niciuna dintre ele nu va avea nimic împotrivă să fie zidita de vie, deoarece menirea lor în căsnicie este să se sacrifice în folosul bărbatului și să nu zică nici cât.

Acuma chestiunea e pe care o punem.

După minutul regulamentar de gândire, calfele au luat pe rând cuvântul.

Prima calfă:

— Aș da-o eu pe-a mea, dar nu cred că încape, e prea grasă. Zice că suferă de glande…

A doua calfă:

— Aș da-o și eu pe-a mea, dar e prea nervoasă, n-o să stea liniștită și-o să ne tremure zidurile toi timpul.

A treia calfă:

— Eu n-o dau, c-am luat-o din dragoste.

A patra calfă:

— Dac-aș fi sigur că palatul se dărâmă și a patra oară, eu aș da-o…

Restul calfelor au spus fie da, fie nu, așa că meșterul a făcut propunerea:

— Uite ce e, scriem fiecare nevestelor să vină de urgentă până aici. Care vine prima, p-aia o zidim.

Eu am și anunțat-o pe-a mea.

Calfele au fost de acord. Au scris fiecare nevestelor și s-au pus pe așteptat.

După o oră și trei sferturi, pe un deal din depărtare se văzu silueta nevestei lui Manole. Inima meșterului se făcu ca un purice sub unghia care amenință să-l strivească. Amintiri dintre cele mai diverse și duioase îi reveniră în minte și ar fi vrut să facă ceva s-o împiedice să nu vina ea cea dintâi. Ruga de aceea vântul să sufle cu putere și s-o oprească.

Vântul se prefăcu în uragan, se întunecară zările, copacii fura răsturnați, apele scoase din matca lor, dar nevasta meșterului continua să vină ca o vijelie.

Rugă apoi soarele s-o oprească.

Soarele își aruncă toată lava pe pământ, arse toate ierburile, înfierbântă apele și prăji toți peștii, provocă insolații, dar apriga nevastă tot nu se lăsa.

Meșterul rugă atunci un sticlete aflat prin apropiere să dea o fugă în întâmpinarea ei și să-i pună în vedere să nu călătorească cu atâta foc, pentru că consecințele îi vor dăuna.

Sticletele se întoarse peste cinci minute și-i comunică:

— A zis că vine, fie ce-o fi, ca să te întrebe personal de ce n-ai trimis simbria acasă, deși a trecut de trei zile sorocul, și prin ce cârciumi ai băut-o.

Auzind asta, Manole se resemna. Știa acum că nici vântul, nici soarele și nici chiar un baraj de beton n-o mai pot opri. Făcu, deci, semn calfelor să fie gata cu mistriile și cărămizile și, când sosi nevasta, o luă cu binișorul.

— Banii, îi zise Manole, i-am ascuns în zid, să nu mi-i fure careva. Vino să ți-i dau.

Și când ea se urcă pe zid, nouă meșteri mari, calfe și zidari, o făcură într-o clipă să dispară între cărămizi.

Meșterul, și odată cu el și calfele, răsuflară ușurați.

Buna dispoziție le reveni ca prin minune, cântecele lor răsunau pe toată valea.

La un moment dat, meșterul auzi dintre ziduri glasul iubitei:

— Manole, mă strânge!
— Iubito, nu plânge.

Fă tu sacrificiul

Pentru beneficiul
Al meu și al sorții.
Pe altarul artei.

Și Manole zidea neobosit. Nevasta îl striga din ce în ce mai slab, până când adormi în scorbura dintre ziduri. Meșterul nu se odihnea noaptea, nu se odihnea nici ziua, lucra cu o viteză nebuna; în var punea pietriș în loc de nisip, cărămizile le punea când pe cant, când pe lat — vorba ceea, treaba să meargă. Calfele căzuseră de pe schele obosite, numai el lucra pe nerăsuflate.

Într-o zi, ajungând în vârful acoperișului, Manole constata cu duioșie ca terminase. Acum aștepta cu o emoție specifica omului de arta recepția.

Veni, în sfârșit, împăratul beneficiar cu suita sa și cerceta totul cu de-amănuntul. Construcția era mizerabila. Totul pocnea și pârâia împrejur, la fiecare pas îi așteptau surprize dintre cele mai hazoase. Astfel, în timp ce pipăia un zid pentru a vedea cauza unor crăpături, împăratul auzi un râset înfundat și se înfiora. Pasămite, o gâdilase la talpa pe iubita lui

Manole. Ieși repede afară și ridica sceptrul ca pe o ghioaga.

— Unde-i Manole? întreba el furios.

— E pe acoperiș, i se spuse.

— Luați-i schelele și dați-i hrana în bani ! ordona pe loc suveranul clocotind de mânie.

— Păi cum o să mai coboare?

— De ce să coboare? Ca să facă și altele?

Manole privea consternat cum i se iau schelele de sub picioare. Se plimba de colo-colo pe acoperiș, ca un leu în cușca.

— Ah, își smulgea el părul de necaz, dacă n-aș fi uitat să pun jgheaburile, aș fi putut să cobor la noapte pe furiș…

La miezul nopții, pe când greierii cântau un vals prelung, Manole, ajungând la disperare, lua o scândură în brațe și se arunca în văzduh

Unde căzu el, se făcu o gaură în pământ.

puterea dragostei

Când au sosit în fața sfatului popular raional, se adunase lumea ca la circ. Alături de sfat fiind o piața și cineva răspândind vestea, oamenii au dat năvală să vadă și ei „panarama”, după cum s-a ex primat textual un oltean care vindea castraveciori pentru pus la murat.

Abia când au coborât din „Wartburg”-ul verzui, mi rele și mireasa și-au dat seama cd tot acest popor de gura casca, cu mutrele năpădite de o curiozitate obraznica, se adunase pentru ei. Ea, mireasa, a roșit ușor — nițel de rușine, dar mai mult de plăcerea de a fi invidiata — și s-a aninat de brațul lui vânjos și greu încercat. Apoi au început să urce demni și cu gravitate scările sediului sfatului popular. Lumea aflata de o parte și de alta a trotuarului își dădea coate, râdea și șușotea. O babă proastă, care nu prea știa ea ce-i aia buna cuviința, s-a exprimat cu glas tare:

— Ia uite, boșorogul, ce floare de fata și-a ales!

Mireasa a fulgerat-o însă o clipă cu privirea, și baba a încremenit.

Sus, în holul sfatului, îi așteptau rudele și prietenii. Din partea mirelui se aflau fiica și fiul său mama copiilor săi, adică fosta sa soție, și doi prieteni, dintre care unul, la drept vorbind, aranjase toată această afacere, în schimbul a câtorva mii de lei.

Din partea ei nu se afla decât o prietenă dintre cele mai intime, care, imediat ce o văzu, i se lipi de ureche, șoptindu-i:

— Tu, nebuno, chiar; te măriți cu el?

— Păi cum să nu mă mărit dacă-l iubesc?! îi răspunse mireasa cu toată seriozitatea.

— Se uita lumea la voi ca la dracu’! Tu ai optșpe, și el șaișcinci…

— Ei, și? Ce contează, dacă ne iubim!

Într-adevăr, era evident pentru oricine că cei doi se iubesc cât se poate de sincer. Ea se desparți repede de prietena și se agăță de brațul mirelui, care se întreținea cu rudele sale apropiate. Fosta soție, o femeie de aproape cincizeci de ani, arata cea mai consternata dintre toți. Uneori vărsa chiar câte o lacrimă.

— Bine, Pamfil — îi zicea fostului soț — e posibil să faci așa ceva?

— Da, după cum vezi — îi răspunse Pamfil, adică mirele — e foarte posibil. O iubesc și e cât se poate de firesc să mă căsătoresc

cu ea.

Și ca să dovedească tuturor că așa e, cei doi îndrăgostiți își lipiră capetele drăgăstoși.

— Tată, o să te faci de râs, spuse fiica către tatăl-mire. Ea e mai mică decât mine. Ar putea să-ți fie nepoată.

— Nu-i nimic — îi reteză mireasa cuvântul, demnă – din moment ce ne iubim foarte sincer!

— Mă tem că sinceritatea dragostei dumitale are în vedere mai mult „Wartburg”-ul, decât persoana bătrânului nostru tată — spuse fiul lui Pamfil.

— Emil — îl avertiza sever tatăl-mire — dacă e în sulei pe Sofia mea, mă insulți și pe mine. De altfel, vă interzic să asistați la ceremonia căsătoriei mele.

— Pamfil, spuse fosta soție disperata, chiar și pentru un orb e limpede că individa asta te duce de nas ca să-și facă prin tine cine știe ce interese. Nu-ți dai seama că vrea să pună mina pe un buletin de București și pe o situație?

Mireasa nu mai suportă insulta și îl smuci energic pe mire.

— Pamfil, spuse ea cu glasul sugrumat de indignare, dacă lași să fiu insultată…

Și aproape că izbucni în lacrimi. Pamfil aruncă priviri cumplite spre membrii fostei sale familii și plecă însoțit de mireasă. Era și el deosebit de indignat.

— Toți sunt răi ca niște câini flămânzi — îi spuse el miresei. Se fac luntre și punte ca să se pună în calea fericirii noastre.

— Nu trebuie să ne speriem de nimic — îl încurajă ea. Marile iubiri totdeauna au învins — adăugă cu un surâs care dădea de înțeles că vorbele ei pot fi luate și ca o parodie, dar și în serios.

— Nu-ți fie teamă, nu vor reuși să ne împiedice.

Într-adevăr, dușmanii încercau să se pună de-a curmezișul în calea fericirii celor doi, îndrăgostiți.

S-au dus să protesteze în fața ofițerului stării civile, au chemat în ajutor chiar și pe președintele sfatului popular. Din punct de vedere legal, aceștia însă nu puteau să se opună. Omenește, se arătară și ei indignați și veniră să stea de vorbă între șase ochi cu mirele.

— Dumneavoastră sunteți o persoană serioasa, matura, ca să nu zic bătrână — spuse președintele, politicos. Gândiți-vă ce impresie o

să faceți…

— Fapta dumneavoastră — spuse ofițerul stării ci vile cu aceeași solemnitate cu care oficia momentul întemeierii legale a unei căsnicii — vă va dauna prestigiului.

Mirele încerca să le explice cu sinceritate eroarea căreia căzuseră pradă cei doi.

— Tovarășe președinte și tovarășe ofițer al stârii civile, eu înțeleg perfect ce spuneți dumneavoastră.

Sunt de acord că ar fi o faptă urâtă și nedemnă dacă m-aș căsători cu ea din interes sau meschinărie, fără să o iubesc și să mă iubească. Dar noi ne iubim!

Înțelegeți? Ne iubim foarte sincer !

Ofițerul zâmbi fără să vrea și dacă până atunci fusese solemn, acum fu de-a dreptul brutal.

— Tovarășe dragă, păcat de vârsta dumitale, că ai rămas naiv. Păi pe dânsa numai eu am mai cununat-o până acum de două ori. Visul ei este să mu riți cât mai repede, să rămână iar liberă. A mai lichidat, cum vă spuneam, încă doi până acum.

Văzând cât se spun lucrurile cu atâta cruzime, mirele deveni cât se poate de țepos și oficial”.

— Tovarășe ofițer, misiunea dumitale e să dai sfaturi numai în limitele textului din Codul familiei, pe care îl citești când oficiezi căsătoria. În rest, lasă-mă pe mine să hotărăsc.

Le întoarse apoi spatele și se duse către mireasă, căreia îi sărută mâinile și îi ceru scuze pentru că o lăsase singură. Din cauza indignării, a vârstei, a diabetului, a tensiunii și arteritei, bătrânul mire era palid, avea ochii bulbucați și picioarele moi.

— Mi-e rău. Puși, îi zise el așezându-se pe un scaun.

Ticăloșii ăștia m-au enervat

Puși simți cât se înmoaie picioarele. „Doamne, de-ar mai trăi măcar o jumătate de oră”, murmură ea în timp ce uda o batistă cu apa rece.

— Dragul meu, stai câteva clipe liniștit.

Se așeza lângă el și-i strânse puternic mina.

— Te iubesc, Îl șopti ea drăgăstoasă. Vrei să-mi pun capul pe pieptul tău?

— Da, așa cum îmi place mie, spuse mirele, pe care hainele negre începuseră deja să-l sufoce. Ce dracu' fac ăștia de nu ne mai cheamă odată?

În sfârșit, își auziră numele. Se îndreptară către sala în care se oficia căsătoria. Membrii familiei lui Pamfil dădură ultimul atac disperat.

— Pamfil, vino-ți în fire ! strigă fosta soție apucându-l de braț, în timp ce fiica îi spunea ceva, printre dinți, miresei.

Mirele îi avertiză foarte serios pe ai săi;

— Purtarea voastră este inadmisibilă ! Dacă nu încetați, vă desfid… vă dau pe mina miliției!

Și intră și el înăuntru repede, aliniindu-se lângă mireasă în fața ofițerului stării civile. Acesta îi privi lung și tăcu. Ea era, într-adevăr — vorba babei de pe trotuar — o floare, așa cum poate, fi o fată de 18 ani, cu întreaga frumusețe și prospețime a acestei vârste înscrise pe față. El-înalt, adus mult de spate, gras, cu câteva rânduri de bărbii, aproape chel, cu burta proeminentă — adică în postura cea mai jalnică și de neinvidiat în care poate să ajungă un bărbat. Ofițerul încercă să și-i închipuie în clipele lor intime și simți o ușoară amețeală.

— Vă rog — spuse mirele aspru către ofițer, dându-i de înțeles că ar fi cazul să înceapă.

Mireasa se întoarse spre el și îi zâmbi admirativ. El îi strânse mâna, iar ea, ca răspuns, se ridica în vârful picioarelor și îl sărută.

Ofițerul stării civile simți un gol în stomac, un tremur în mâini și fugi repede să bea un pahar cu apă.

Când se întoarse și începu să prelucreze principalele prevederi ale Codului familiei în ce privește bazele unei căsnicii, era mereu obsedat de gândul că la un moment dat, fără să vrea, automat, una dintre mâini îi va sări ca împinsă de un arc și îi va plesni pe amândoi. „Doamne ferește, își zise ofițerul, mă fac de pomină", și își puse mâna la spate, ca să fie mai la adăpost de ispită. Apoi întrebă tare, flegmatic și insinuant:

— Cetățene Pamfil Teodorescu, de bunăvoie și nesilit de nimeni. Iei în căsătorie pe cetățeana Elena Tutungă?

— Da! răspunse mirele cu atâta convingere, încât bărbia îi tremura de efort.

La fel de convinsă răspunse și ea, după care se sărutară încă o dată, dar ofițerul stării civile le întoarse spatele și plecă repede să-i povestească președintelui cum era gata să nu-și mai poată stăpâni mâna dreaptă, care voia din propria ei inițiativă să-i plesnească.

Însurăței iești radioși în hol și cei doi prieteni ai lui Pamfil, plus prietena intimă a miresei îi oferiră acesteia din urmă buchete mari de liliac alb, simbolul curățeniei și al purității în dragoste.

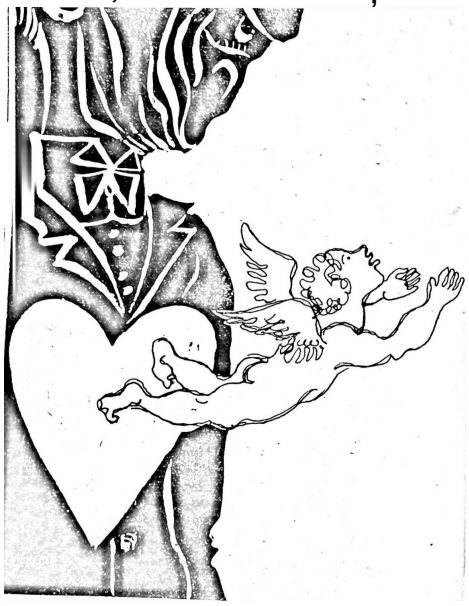

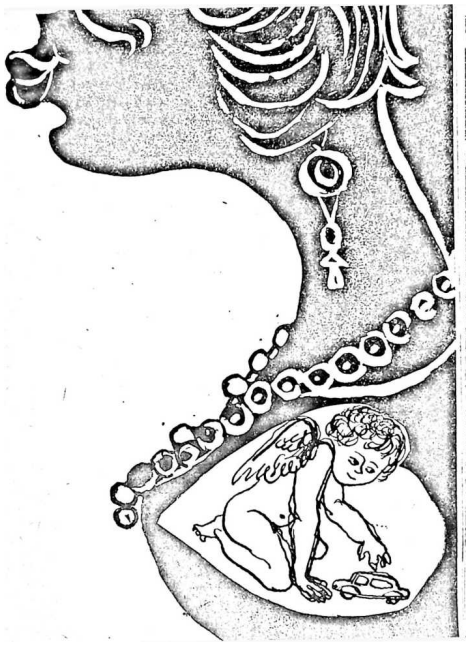

Când să coboare pe scări, apăru un reprezentant al cooperativei „Arta fotografică”, imortalizând câteva din imaginile evenimentului.

Bineînțeles că mulțimea din piață era aliniată de o parte și de alta a trotuarului.

O baba (poate aceeași care le spusese ceva să se sire) îi întrebă curioasa și cu intenție bună:

— Gata, maica, gata?

Braț la braț, mirele și mireasa urcară în mașină.

Mirele încercă de câteva ori motorul, apoi porniră zvâcnind. Mireasa făcu cu mâna tuturor un semn de bunăvoință.

Erau fericiți. Învinseseră toate obstacolele, toate dușmăniile și intrigile, și acum erau împreună.

Așa cum se întâmpla totdeauna în viață, dragostea ieșise victorioasă.

cotoiul

Așa cum exista o săptămână a cadourilor, una o albiturilor și alta a economiilor, exista, după cum e binecunoscut tuturor, și o săptămână a brânzei.

Dacă primele sunt dedicate stimulării activității umane, ultima aparține în exclusivitate cotoilor și pisicilor.

În această săptămână, cotoii care se pretind a fi adevărați cotoi fac cele mai răsunătoare cuceriri în materie de amor, provocând adesea drame care pot atrage atenția chiar și oamenilor.

Pe mine, ca artist al cuvântului, m-a impresionat, de pildă, trista întâmplare a unui cotoi, întâmplare care, deși netipică pentru spețа umană, merită totuși să constituie subiectul măcar al unei povestiri modeste ca aceasta.

Cotoiul despre care va fi vorba în rândurile de față și pe care noi îl vom numi în mod convențional Mustețea (pentru că avea, într-adevăr, niște mustăcioare care trezeau fiori de admirație în rândurile pisicilor), se născuse cu o fire exagerat de sentimentală. Adică, pentru ca să precizăm și mai mult lucrurile, îi plăcea foarte mult sexul slab. Avea și el, desigur, ca oricare ființă, o conștiință, un serviciu și un ideal cu valoare generală, dar toate acestea intrau în subsidiarul activității sale practice.

Existența sa își găsea sensul numai în amor. Deși se afla la o vârstă destul de matura (trecuse de 30 de ani), el nu se căsătorise. Nu pentru că nu ar fi avut succes la pisici (pentru că avusese, slavă domnului I), ci pentru că concepția lui despre dragoste excludea căsătoria din principiu, aceasta degradând și banalizând prin identitatea relațiilor zilnice fiorul adevăratei iubiri. În acest sens, ar fi interesant de reprodus aici câteva din maximele sale despre pisici și căsătorie. De pildă:

„Nevasta e ca picătura chinezească”.

„Prefer. Zece amante dificile în locul unei neveste blajine”.

„Sunt de acord să mă călugăresc chiar și mâine, dar să tiu repartizat într-un schit de maici”.

„Cotoiul care se căsătorește din convingere, înseamnă că a ajuns la concluzia că nu mai are trecere la pisici.*

„Dulceața mâncată pe furiș e mai gustoasă; așa și cu iubirea”.

În sfârșit, aș putea cita încă multe alte maxime ale cotoiului Mustetea, pentru că era cu adevărat un cotoi inteligent și isteț, care reușise în decursul timpului să-și elaboreze o filosofie proprie solidă.

Cum spuneam mai înainte, cotoiul Mustețea avea o mare trecere la pisici, iar lui îi plăceau aventurile de amor la nebunie. În tinerețe avusese multe povești de dragoste cu pisici adolescente. Astfel, pe vremea când fusese suplinitor la o școală de muzică, adusese până în pragul sinuciderii două pisicuțe nevinovate, care socoteau mustăcioara lui cea mai chipeșa și mai fermecătoare din lume. După câteva scandaluri ră sunătoare cu părinții fetelor (unul dintre aceștia era să-l desfigureze pur și simplu, aruncându-l de pe un acoperiș), cotoiul Mustețea a ajuns la concluzia înțeleaptă că nu e bine să te încurci, dacă vrei să faci un amor eficace, cu orice pisicuță ale cărei sentimente și metabolisme sunt încă neechilibrate. Asemenea povești se termină întotdeauna cu o gălăgie ale cărei ecouri mai întotdeauna se fac auzite și la serviciu, ceea ce nu e bine.

Amorurile cele mai sigure și mai lipsite de riscuri sunt cele contractate cu pisici mature și căsătorite.

Experiența sa de viață, practica i-a dovedit acest adevăr cu prisosință.

Cotoiul Mustețea venea, de pildă, în vizită la o cunoștință, cu prilejul unui oarecare eveniment din familie. Întotdeauna aducea gazdei, adică soției respectivului cotoi, un buchet de flori albe. De ce flori albe? Pentru ca acestea simbolizează puritatea sufletească, noblețea, ceea ce era deja un apropo foarte direct și perfid către moralitatea respectivei pisici. La masa, Mustețea făcea ce făcea și se așeza alături de ea. Cotoiul-gazdă, ca orice cotoi însurat, nu acorda prea multă atenție nevestei, el se ocupa de ceilalți invitați, întreținea atmosfera. Ceea ce cotoiului Mustețea îi convenea de minune. În aceasta vreme, el se ocupa intens de pisicuța de alături. La început era sobru și distins. Discuțiile se refereau la probleme de ordin general, atingând, mai ales literatură sau muzica. Mustețea se oferea să-i explice pisicuței, de pildă, care sunt cauzele care fac ca literatura despre pisici să rămână atât de mult în urma vieții, cu toate că sunt unele realizări în acest de meniu, ca basmul „Motanul încălțat”, povestea pentru copii „Pisoiul neascultător” și altele. Din

păcate însă, niciuna din aceste opere nu ataca în profunzime problema dragostei, atât de mult gustata de publicul cititor.

Dragoste? Pisicuță tresărea emoționată și surprinsa.

— Vă pricepeți în problemele dragostei?

— A, nu atât din experiența proprie, deși am trecut și eu prin viața oarecum. Eu… (aici făcea o pauză saturata de tristețe) nu prea m-am bucurat de par fumul unei adevărate iubiri și poate tocmai de aceea uneori îmi vine să-mi revărs regretul într-o opera literara, eventual un poem.

Aceasta impresionanta drama personala dădea parca o altă culoare, mai catifelata, privirilor pisicuței. Pentru că nici ea nu era întocmai fericita. Nu avusese nici ea parte de o dragoste mare, adevărată, care să-i pârjolească sufletul.

— Fără dragoste — bătea cotoiul șaua — omul se usucă, trăiește fără niciun rost și menire. Și vremea trece…

Țineți seamă că toate aceste destăinuiri se făceau pe fondul muzical al unei romanțe triste și că cotoiul o îndemna insistent pe pisicuță să guste din vinul roșu și vechi. Dacă mai punem la socoteală și Dansurile care urmau și pe care cei doi le susțineau împreună exclusiv, devine cum nu se poate mai convingătoare afirmația mea că cotoiul Mustețea o zăpăcea definitiv pe pisicuță respectivă.

După asta urma ce urmă: își dădeau întâlnire pentru a doua zi. Ea venea sau nu venea, depindea de împrejurări. Dragostea lua proporții sau se oprea la niște simple mărturisiri. Au fost cazuri însă când lucrurile au luat proporții, când cotoiul Mustețea a întreținut relații cu pisici căsătorite multe luni, apoi părăsindu-le, bineînțeles. Sau cazuri când pisicuțele și-au dat seama de păcat și s-au abținut la vreme.

Cert este că în toate împrejurările s-au declanșat drame familiare în casele în care a călcat Mustețea.

Fie că cotoiul-soț se sesiza doar de discuția prelungită, tête-à-tête, a pisicuței sale cu prea-mustăciosul cotoi invitat, sau afla și altele, începeau discuții, certuri, drame, care ajungeau până la despărțiri uneori, în cazul că în familia respectivă mocneau și alte ne înțelegeri.

Astfel că în carnețelul său intim (în care avea în scrise pe un tabel, ținut la zi, toate victimele) cotoiul Mustețea trecu cu satisfacție, nu de mult, cea de a noua familie despărțită din pricina mustăților sale focoase. În clipele nocturne, când își studia diabolicul său carnet intim, cotoiul avea satisfacțiile cele mai depline. Își refilma în minte fiecare poveste, cu micile amănunte fermecătoare: cum a cunoscut-o prima oară, cum s-au întâlnit, ce cuvinte de mângâiere și-au spus, primele lacrimi vărsate, oftatul și privirile triste aruncate în fugă mult mai târziu, când ea și-a distrus căminul și s-au revăzut pe stradă, iar el a mers mai departe, luând o poză de martir ("zile să-ți fac, dragă, așa ne-a fost soarta"). Mândria lui de cotoi era nespus de plăcut mângâiată în fața unor asemenea amintiri. Câte pisici, domnule, pisici măritate, cu cămin conjugal, cu o viață a lor proprie, ou dat totul la o parte pentru el, pentru niște clipe sălbatice de amor petrecute pe un acoperiș dosnic, lângă o antenă de televizor sau radio, prin care vântul zbârnâia sălbatic, ca un cântec care… etc., *etc.*

Dar ultima aventura de dragoste a simpaticului nostru cotoi a fost cea mai interesantă și mai captivantă.

Fusese, tot așa, invitat într-o familie, la o onomastică. Era în săptămâna brânzii, în săptămâna în care tot neamul pisicesc își desfășoară cu tot fastul pe trecerile sale tradiționale. Cotoiul se afla într-o fier bere sentimentală cumplită, era hotărât să facă o victimă de zile mari. De altfel, realitatea se potrivea cu intențiile lui, pentru că cotoiul la care fusese invitat avea o nevastă care-l tulbură de la prima vedere. Nu e mai puțin adevărat că și ei i se zburli parul de fiori când îl văzu.

Primele relații au mers după tipicul cunoscut, cu singura deosebire că pisica respectivă era exagerat de moartă după Mustețea. În timpul dansului se înlănțuise atât de puternic de gâtul lui și-i mângâia obrazul, cu o răsuflare atât de fierbinte, încât până și el, foarte experimentat în materie, s-a simțit dator s-o potolească, pentru a nu bănui ceva cotoiul-soț.

Cert este că la despărțire, în seara aceea, ea i-a declarat că va fi nebună dacă nu-l va vedea a doua zi. Întrucât cotoiul ei legal pleacă pentru trei zile la câmp, unde are o cursă întinsă pentru niște șobolani, el poate veni fără nicio grijă la ea acasă.

Cotoiul Mustețea a judecat cu luciditatea-i caracteristică situația pe toate fețele și, a doua zi seara, a sunat scurt, dar energic la culcușul pisicuței cu prin cina. Aceasta, îmbrăcată într-un capot simplu, l-a primit cu o amabilitate foarte promițătoare. După o masă bună și o băuturică creatoare de atmosferă propice, au urmat câteva îmbrățișări. Ea a stins lumina și i-a șoptit să urce în pat.

Mustețea așa a făcut — dar dacă știa ce urma sa se întâmple, ar fi preferat să se arunce de bunăvoie pe fereastră. Pentru că urcându-se în pat, cotoiul n-a găsit alături pe pisica adorata, ci — oricât ar părea de surprinzător — un… câine. Da, era chiar un câine.

Și-a dat seama că era un câine după lătratul foarte fioros și autentic (pe care un cotoi nu-l poate imita) și după laba necruțătoare pe care acesta i-a înfipt-o în ceafă.

E adevărat că Mustețea mai trecuse prin momente grele, prin scandaluri violente, dar atunci avea ca rivali niște cotoi ca și el, și nu un dulău, cunoscut ca un animal mult mai proeminent și mai fioros.

Ce-a ieșit de-aici, vă puteți închipui singuri. Dar mă tem că imaginația nu vă duce prea departe și am să vă relatez eu câteva aspecte.

După ce l-a chelfănit. Zdravăn, aducându-l într-o stare de jalnică otreapă, dulăul l-a dat în primire cotoiului-soț, el plecând să-și vadă de treabă, după ce și-a primit drept răsplată o halcă de carne (ceea ce denotă că aducerea câinelui în pat a fost premeditată). Cotoiul-soț, împreună cu pisica sa (care era acum de nerecunoscut în sadismul ei atroce), au procedat la schingiuirea barbară a nefericitului Mustețea. După ce i-au ras până la blană mustățile și i-au smuls ghearele din rădăcina cărnii, ei au găsit de cuviință să-i reteze cu dinții și o bucată din coada lui atât de lungă și frumoasă, pe care atât de măiestru și elegant știa să și-o miște în zilele lui de glorie.

După această maltratare cumplita, cotoiul răzbunător și soția sa au avut nerușinarea să-l invite amabili la masă, la o discuție amicală. Mustețea, neavând încotro, de spaimă să nu pățească și altceva, a stat cu ei la masă, a mâncat, a băut și a întreținut o discuție decenta. A discutat cu soțul și soția deopotrivă, și-a exprimat diferite păreri despre artă, literatura și știința, a mângâiat copiii pe creștet, zâmbindu-le, a mulțumit gazdei pentru masă și așa mai departe.

La sfârșitul vizitei (care era o lecție morala perfida data cotoiului Mustețea), acesta și-a luat la revedere amical de la ei și a plecat. Aflându-se singur afară și aruncând o privire sumară asupra sa, cotoiul scoase un miorlăit jalnic. În aceeași clipă, la fereastra apăru chipul fioros al cotoiului gazda, care-l întreba cu o voce agresiva:

— Ce dorești?

— Dacă nu va supărați — spuse cotoiul Mustețea cu o voce umila — aruncați-mi pe fereastra capotul de coada care mi-a rămas la dumneavoastră. V-aș fi recunoscător…

Cotoiul gazda avu atâta suflet și arunca obiectul ce rut pe fereastră. Mustețea își lua coada la subțioara și pleca încet-încet, călcând șoldiu, ca Napoleon după bătălia de la Waterloo.

…La două luni după acest nefericit fiasco, Mustețea se însura cu o văduvă în vârstă, retrăgându-se definitiv din viața publica.

ancheta

Într-o dimineață* am găsit în cutiuța din fața casei o scrisoare care îmi era adresata. Expeditorul nu semna pe verso.

Deschizând-o, am găsit în ea următorul conținut:

„Stimate necunoscut,

Vă rog să răspunderi extrem de sincer, după ce vă faceți un temeinic proces de conștiința, la următoarele întrebări:

1. V-a spus cineva că sunteți prost? Credeți că are dreptate?
2. E adevărat că v-ați gândit uneori la sinucidere? Ce asociații ați făcut în legătură cu moartea dvs? Nu-i așa că v-ați gândit cu plăcere la cuvintele de laudă care se vor spune în necrolog?
3. Visați adesea că sunteți amantul adorat al unor femei frumoase și celebre,

deși cunoașteți bine ce defecte fizice dezagreabile aveți?

4. Nu credeți că s-ar putea ca într-o zi să vă cada o cărămidă în cap sau să vă calce tramvaiul?
5. Știți că într-o zi pământul se va râd și va deveni un sloi de gheața?
6. Ați stat să vă gândiți vreodată cât de sfâșietor de trista și de grăbită e

trecerea timpului?

7. V-ați întrebat, în clipa când râdeți, dacă n-ar fi mai bine să plângeți?

Răspundeți la aceste întrebări. Gândiți-vă două zile și două nopți și răspundeți în scris. Puneți răspunsul într-un plic închis în cutia dvs. De scrisori. Am s-o scot de acolo. Peste două zile am să vin să iau scrisoarea. Cu adânci mulțumiri, un necunoscut”.

Citind scrisoarea, am zâmbit. Mi-am adus aminte de un amic neserios de la Cluj, care are să-mi dea zece lei din anul 1954 și care îmi trimite în fiecare an prin mandat poștal câte un leu. Eram convins că și de aceasta dată inepția îi aparține și mi-am văzut de treburi.

Peste trei zile am primit însă o scrisoare cu același conținut, pe care de asemenea am aruncat-o, deja nițel enervat. Am așteptat

încă trei zile, să vând dacă îmi va veni încă o scrisoare și mi-a venit…

De asta dată am citit-o cu atenție. Am încercat s-o iau în serios. Întrebările erau, însă scandalos de stu piele și mă tot gândeam cine poate să fie individul care-și pierde timpul cu așa ceva. După scris nu puteam să-mi dau seama, pentru că era bătută la mașina.

Am pus scrisoarea în buzunar și am plecat la lucru îngândurat, nervos. Întrebările începeau să mă urmărească. Am privit atent la traversarea străzilor, ca să nu mă calce) într-adevăr vreun tramvai.

Am ocolit inutil un șantier de construcții de locuințe, deși practic era imposibil să ajungă de-acolo vreo cărămidă în capul meu. Pe la prânz m-a durut puțin stomacul și, imediat, am fost cu gândul la cancer.

Citind într-un ziar ceva în legătură cu zborul în Cosmos, mi-am adus aminte că într-o noapte am visat, într-adevăr, că am zburat în lună, că sunt un mare erou al lumii, cu statui în toate piețele. M-a cuprins rușinea pentru meschina mea sete de glorie și m-am întristat.

Seara, înainte de a mă culca, am renunțat să continui lectura unei cărți și m-am gândit la Absurda ipoteza că Pământul ar putea să crape într-o zi ca o nucă, iar după ce am adormit, am visat-o pe Gina Lollobrigida declarându-mi amor. A doua zi, cineva din familie mi-a spus în glumă, cu drăgălășenie:

„Prostule”, iar eu m-am întristat sincer, gândindu-mă dacă nu sunt, într-adevăr, prost.

În ziua aceea am fost, de asemenea, râu dispus, trist, pesimist, ceea ce i-a făcut pe mulți să bănuiască cine știe ce neînțelegeri grave în familie. Purtam una dintre scrisorile cu întrebările amintite mai sus în buzunar. Din când în când le citeam, lăsându-mă cuprins de o stare complexă:. Indignare, indiferență, autoironie, tristețe.

Cert este că întrebările începuseră să mă obsedeze.

Seara, m-am trezit că încerc să le răspund în scris, dar la un moment dat am rupt hârtia și m-am culcat.

În noaptea aceea n-am putut dormi; m-am zvârcolit, am avut halucinații și am făcut temperatură. Cei din casă m-au auzit strigând și gemând.

A doua zi dimineață, deși mă. Simțeam încă râu, m-am instalat afară, în apropierea cutiei cu scrisori.

Am așteptat o jumătate de oră, după care, la un moment dat, am văzut un individ intrând în curte. Nu părea prea în vârstă, era mărunțel, cu chelie până la ceafa și îmbrăcat cu niște haine negre și cam soioase.

M-am ascuns și l-am privit cum cotrobăie în cutia cu scrisori cu o andrea, căutând probabil răspunsul meu.

Convingându-se; că nu e acolo, puse înăuntru o scrisoare și pleca, l-am zărit câteva clipe fata și l-am văzut că zâmbește cu o mulțumire drăcească. În că te va clipe am fost lângă el.

— Dumneata — am rostit tare și sever — mi-ai adresat până acum câteva scrisori. Mă cunoști?

S-a uitat la mine fără să se arate surprins, chiar flegmatic. Avea o gură mare, cu trei masele lipsă, ceea ce-l făcea să fie revoltător de antipatic.

— Nu vă cunosc. V-am luat numele și adresa din cartea de telefon. Dar asta n-are importanța. V-au interesat întrebările?

— Folosesc acest prilej — am rostit eu cât se poate de solemn — ca să te anunț că doresc să fiu scutit de asemenea inepții. Te-aș sfătui să mă ocolești pe viitor. Probabil că ești cretin sau dement.

— Nu, sunt foarte normal (și, într-adevăr, arăta oarecum normal). În ceea ce privește amenințarea dvs., ea nu mă atinge. Am să vă adresez și de acum în colo, din trei în trei zile, scrisori cu aceleași întrebări, până îmi veți răspunde. Cu cât îmi veți răspunde mai târziu, cu atât va fi mai bine, pentru că vă veți gândi mai mult la întrebările pe care vi le-am pus.

— Bine, dar cu ce drept îți permiți dumneata să-mi pui asemenea întrebări?

— Ce vi se pare anormal? Așa cum întrebi dumneata pe un cetățean oarecare unde e strada cutare sau cât e ceasul, tot așa pot și eu să te întreb anumite chestiuni fără să încalc nicio lege. Vând că ai un ton foarte agresiv, dar eu n-am să mă sperii. Ți-o spun pe șleau.

Individul părea decis, demn. Părea, de asemenea, să nu fie nebun. Atunci cine era? Mergeam pe lângă el cu capul crăpând de curiozitate. Dacă îl părăseam, însemna să nu mai am liniște toată

viața sau poate să înnebunesc. Așa că am mers mai departe. Trebuia să aflu neapărat cine este…

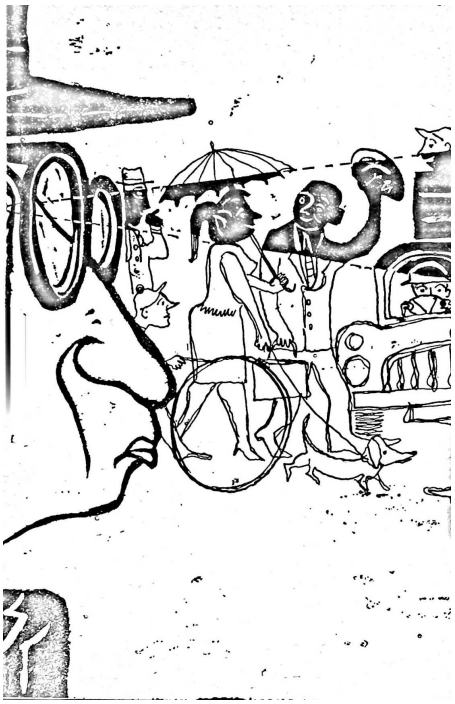

— Spune-mi, te rog — l-am întrebat la un moment dat — cine ești? Sunt curios să știu.

S-a uitat spre mine surâzând ironic.

— Văd că începe să-ți placă și dumitale să pui întrebări. Cine sunt eu? Păi cine să fiu? Un locuitor ol Pământului, ca oricare altul.

Desigur, am și eu un nume, dar asta nu prezintă nicio importantă.

Am mers mai departe pe stradă, fără să-l părăsesc o clipă cu privirea. M-am gândit la un moment dat să chem un milițian, dar individul se arăta prea sigur de sine ca să-l intimidez cu asta.

— De ce mi-ai trimis întrebările acelea? l-am întrebat oarecum rugător. Fii, te rog, sincer.

— Nu pot să-ți spun. Dacă vrei, pune-le și dumneata altora. Nimeni nu te oprește.

Mă gândeam ce să fac: să-l las în pace, sau să chem miliția? Mergeam, totuși, mai departe, alături de el.

Trebuia să aflu misterul. Am încercat să-l iau mai pe departe.

— E o căldură îngrozitoare.

— Nu-i chiar atât de îngrozitoare.

— Ai fost în concediu?

— Nu. Eu n-am concediu niciodată, nu sunt în câmpul muncii.

— Atunci, mă rog frumos, din ce trăiești?

— Asta nu-i o problemă. Mama mea are o pensie. Iar eu am pretenții minime.

— După câte mi-am dat seama din întrebările pe care mi le-ai pus, ai oarecari înclinații filosofice? l-am întrebat.

— Da, ai făcut o remarca pătrunzătoare. Într-adevăr, îmi dedic întreaga activitate unor probleme de ordin filosofic.

— Totuși, am spus într-un târziu, e o căldură îngrozitoare. Aș bea o bere. Nu vrei să intrăm?

— Nu. Nu beau.

— Totuși. N-aș vrea să ne despărțim, dar în ace lași timp aș vrea să beau ceva rece. Intră numai pentru câteva minute.

A intrat în cele din urmă. Am cerut două halbe și deși a încercat să refuze, a băut halba. Am mai comandat un rând. În berărie era răcoare și plăcut.

Am băut și rândul celălalt de bere, fără să vorbim nimic. Băutura îl surprinsese oarecum plăcut pentru ca să nu fie ceva mai maleabil și accesibil. Am spus câteva glume fără nicio adresă, am comentat ceva pe marginea apariției unei femei care a trecut pe stradă, creând cât de cât o mică atmosferă. Apoi am comandat o sticlă cu vermut alb. Greu a fost la primul pahar, pe urmă a început să bea zdravăn. În

curând începură să-i sticlească ochii și să zâmbească, arătându-mi chiar o oarecare simpatie. După al patru le-a pahar nu s-a mai putut abține.

— Nu credeam că or să te intereseze întrebările mele, îmi mărturisi aproape duios, aplecându-se peste masă, ca să fim cât mai apropiați. Asta înseamnă că ești un băiat sensibil și cu profunzime sufletească. Foarte mulți nu mi-au înțeles întrebările și au reacționat brutal sau indiferent. Tragedia noastră, a ființelor așa-zise superioare, care populam Pământul, este că gândim puțin, că nu realizam teoretic marea noastră tragedie. Dumneata (dat fiind că te-au preocupat întrebările) văd că ți-ai dat seama de băltoaca aceasta stupida a vieții în care ne bălăcim. Foarte mulți, trăiesc însă într-o criminala superficialitate și iresponsabilitate, la fel ca rimele sau ca pisicile. După câteva date pe care le dețin personal 98 la sută dintre oameni nu au o filosofie proprie cu privire la viața în general și la Univers. Un alt fenomen grav, pe care i-am constatat e că oamenii mănâncă mult. Mănâncă fripturi, mănâncă sarmale, mănâncă fasole cu cârnați… mănâncă îngrozitor de mult, dorm zdravăn, se plimbă, beau bere cu o poftă animalică, se prăjesc la soare, se urcă pe munți și înghit la aer până li se umflă burta, adică, într-un cuvânt, duc o viață care-i îndepărtează de orice gândire superioară, de tragedia lor universală. Comportarea lor e atât de stranie, încât râd din te miri ce, se îngrașă, se bucură de toate fleacurile, sunt chiar fericiți. Bine, dar de ce? mă întreb îngrozit și zguduit, când peste două ore poate să-ți cadă o cărămidă în cap sau să crape pământul în paișpe bucăți aprinse? De ce să râzi, nenorocitule, când știi că ești imperfect și nici n-o să devii cândva altfel?

Dar cum să-l faci pe individul de pe stradă să-și înțeleagă propria lui tragedie? Asta e marea întrebare.

Îl ascultam uluit, cu gura căscată, fascinat, și asta vedeam limpede — îi făcea plăcere și îl însufleția.

Am comandat repede încă o sticle de vermut alb cu lămâie, cu gândul să nu-l las până nu aflu totul de la el. Individul mă interesa la culme. Am început să-l descos.

— *Dumneata, după câte* îmi dau seama, vrei ca eu și toți oamenii în general să fim triști. Și dacă noi am fi triști, dumneata ai fi fericit? Care este interesul dumitale personal în toată istoria asta?

M-a privit dezamăgit.

— N-ai înțeles nimic din tot ce-am spus eu până acum !

— Am-înțeles ceva, dar cred că n-am înțeles esența.

Dacă dumneata ești un om normal, sănătos, nu săvârșești cu premeditare fapte stupide și inutile, investești în orice acțiune un scop. Ai, deci, dumneata personal interesul ca oamenii să fie triști?

— În primul rând e interesul lor, și în al doilea rând e și interesul meu. Scopul meu în viața este să impun atenției lumii acest mare și cumplit adevăr.

Începeam să pricep ceva, dar nu eram mulțumit. Am început să-l descos sistematic.

— Poate că te-aș înțelege și mai bine dacă mi-ai povesti câte ceva despre dumneata ca om.

Întrebarea asta îl amuză prin naivitatea cu care o pusesem, deși crezusem că-l va enerva. Se arătă dispus să-mi facă și această concesie.

— Dacă te interesează, pot să-ți spun, am o biografie destul de interesantă, după părerea mea, poate unica.

— Biografia fiecăruia dintre noi este unică, am precizat eu.

— Da, *dar a mea este cu* totul deosebită. Ascultă. În general am dus o viață neinteresantă, până în clipa în care mi-am descoperit această îndeletnicire. Doar copilăria și tinerețea au fost ceva mai fericite. Părinții, având posibilități materiale destul de vaste, m-au trimis să studiez în străinătate: la Paris, Londra și Berlin. N-am studiat ceva anume, ci am ciugulit din fiecare ce mi-a plăcut, pentru că eram singur și de capul meu. Părinților le spuneam în fiecare an că studiez la o facultate tehnică și că voi deveni inginer de cât ferate și poduri, dar eu nici nu trecusem pe lângă o asemenea facultate. Ei mă credeau, au dați chiar un banchet în cinstea mea la Paris când le-am spus că am ieșit inginer. Nimeni nu mi-a cerut diploma s-o arăt, iar când mi-au cerut-o, le-am spus că am pierdut-o și trebuie să scot alta. Nu știu de ce am făcut această excrocherie idioată, poate pentru că aveam încă de pe atunci o înclinație spre bizarerii…

În orice caz, când m-am întors în țară, nu aveam efectiv nicio meserie. Simțeam doar o oarecare înclinație spre filosofie. Cunoștințele mele erau însă și în acest domeniu cât se poate de superficiale. S-a întâmplat însă ca după întoarcerea în țară părinții

mei să-și piardă, datorită unor reforme pe care nu trebuie să ți le mai numesc, întreaga avere. Bătrânii și-au pus atunci nădejdea în mine, mi-au cerut să-mi exercit profesiunea de inginer de cât ferate și poduri.

la care eu le-am spus cu cruzime întregul adevăr. La puțin timp, tata a murit, iar mama a intrat în câmpul muncii, ca funcționară. La început eram hotărât să muncesc și eu, să mă apuc să învăț o meserie, dar până când să mă hotărăsc, m-am convins singur că pot trăi și fără să muncesc, pretențiile mele de la viață fiind minime. Mama nici nu a încercat să mă oblige, începuse chiar să-i placă postura aceasta de martiră. Mă vei întreba, firește, ce făceam eu în acest timp. Până la patruzeci de ani nu știu ce-am făcut. Adică pur și simplu nu făceam nimic, absolut nimic, stăteam pur și simplu degeaba. Procese de conștiință nu aveam, pentru că nu mă întreba nimeni de ce nu muncesc, mama spusese tuturor vecinilor și cunoștințelor că sunt bolnav, am o boală grea și incurabilă, ceva în genul epilepsiei. După ce m-am obișnuit, asupra mea nu ar fi mai avut efect niciun fel de metoda de convingere sau constrângere. Pur și simplu eu nu cunoșteam ce e aia munca, nu eram adaptat pentru așa ceva, nici din punct de vedere fizic și nici moral. Din aceasta pricina, cum îți spun, mă simțeam foarte bine așa. Mâncam nici prea mult.

nici prea puțin, citeam câteva pagini pe zi, mă plimbam puțin, adică făceam din fiecare câte ceva. Uneori ceasuri întregi mă gândeam: îmi aminteam scene pe trecute în străinătate în diferite împrejurări, trăgeam concluzii asupra unor fapte pe care le vedeam în jur îmi făceam mici proiecte de viitor.

Așa s-a scurs viața mea până la vârsta de 45 de ani adică până acum un an și ceva. Atunci am ajuns la cea mai importantă constatare din viața mea. Am observat faptul surprinzător că lumea din jur avea în linii mari trei reacții față de viață: bucuria, tristețea sau indiferența. Eu însă aveam o singură reacție: tristețea. O să te miri probabil. De ce eram trist și nu indiferent, cum ar fi fost normal? Simplu. Ca să fii indiferent trebuie să fi suferit o mare decepție, ori eu nu suferisem așa ceva. Am început atunci să mă compar mai insistent cu cei din jurul meu, făcând sondaje simple pe stradă sau

prin parcuri. Majoritatea oamenilor erau veseli, sau dacă nu chiar veseli, erau mulțumiți de ceva, nu erau triști sau indiferenți.

Mulți aveau o reacție între tristețe și bucurie: un fel de interes, curiozitate, o mulțumire superficială. Eu eram printre foarte puținii oameni care eram permanent trist, fără să am vreun motiv anume, un motiv concret. Am încercat să cunosc și cealaltă stare, a bucuriei, a veseliei, optimismului, dar nu puteam s-o asimilez, îmi era improprie, organismul meu nu avea creata o bază pentru a produce asemenea reacții.

Și atunci mi-am dat seama în modul cel mai serios că eu, datorită împrejurărilor neobișnuite ale vieții mele, eram sortit să rămân pentru totdeauna un om trist.

Aceasta a fost cea de-a doua mare constatare a vieții mele. Faptul acesta a început să acționeze asupra mea. Am început să gândesc mai mult decât până atunci și, implicit, observam mai stăruitor mediul înconjurător. Într-o zi mi-a venit o altă idee în minte, idee extrem de prețioasă pentru ceea ce avea să urmeze. Era ideea că oamenii din jur, datorită reacției lor diferită de a mea, mă enervează. Mă enerva, adică, faptul că ei nu erau la fel ca mine. Asta mă obliga pe mine să încep să operez cu diferențele și comparațiile. Așa am ajuns la constatarea a treia: că eu sunt un nefericit din punctul de vedere al mediului înconjurător. Adică orice om normal, aflând că eu duc o asemenea viață ciudată, că n-am muncit niciodată, că la aproape 50 de ani nu am nicio meserie, că sunt întreținut de o mamă care muncește încă la vârsta de 69 de ani, ar fi fost convins că sunt un nefericit. În mod obiectiv, din punctul meu de vedere, eu nu eram însă nefericit, tristețea era starea mea normală. Cu toate acestea, cum îți spuneam, oamenii din jur începeau să mă enerveze din ce în ce mai mult, mai ales cei deosebit de veseli, exuberanții, gălăgioșii. Ca să încerc și eu starea lor îmi era imposibil, pentru că nu exista niciun motiv obiectiv ca eu să fiu vesel. Din acel moment a început să-mi placă foarte mult să gândesc, să filosofez. Aducându-mi aminte de bruma de studii de acest gen pe care le făcusem în tinerețe, m-am apucat să creez un sistem al meu filosofic, ceva foarte hibrid și imperfect la început, care pornea de la constatarea ca condiția umană este în esența ei un fenomen tragic, de unde trăgeam concluzia că starea cea mai normala a omului trebuie să fie

tristețea. Încet-încet, s-au trezit în mine ambiții mari, mai ales că și sănătatea mi se zdruncinase oarecum; devenisem nervos, veselia, râsul, oamenii grași, roșcovani, cei care mâncau muli îmi dădeau o stare de alergie, făceam o urticarie grozavă pe piele când îi vedeam, mă apucau niște crize cumplite, îmi venea să urlu. Îi uram îngrozitor, dar nu știam ce să le fac. Eram neputincios în fața lor, ei erau prea mulți. Atunci, într-una din nopțile mele de nesomn, am elaborat metoda aceasta, absurdă la prima vedere, prin care îmi exercit influența sistemului și atitudinii mele de viață. De atunci mă ocup numai cu asta, trimit peste tot, pe unde pot, scrisori cu întrebări triste, am o ocupație care îmi dă o mulțumire, o justificare, nu față de mine, ci față de Universul în care mă aflu.

— Și ce rezultate ai obținut până acum? l-am întrebat uluit de tot ce auzisem.

— Mi-e greu să-ți răspund. De altfel nici nu cred că am să pot răspunde vreodată concret ce-am reușit.

Cred, totuși, că vor fi și oameni care își vor modifica starea psihică, oameni care vor rămâne pe gânduri în fața întrebărilor mele.

— Nu ți-a zis nimeni nimic până acum?

— Ba da. Cineva, ca și dumneata, m-a pândit și m-a dat pe mâna Miliției. M-am dus acolo foarte calm, le-am explicat amănunțit care e sensul acțiunii mele, apoi m-a examinat un medic, care le-a spus să-mi dea drumul. Eu am încercat să le explic că sunt perfect sănătos, dar ei nu erau dispuși să mă asculte, iar eu nu eram dispus să insist. De-atunci m-au mai dus câțiva la Miliție, dar cei de-acolo mă cunosc și-mi dau drumul imediat.

— Cu mama dumitale nu ți-ai încercat sistemul filozofic?

— Ba da, cu ea am început…

— Și?

— N-am reușit nimic. La început eram foarte neliniștit, nu-mi puteam explica de ce nu reușesc. Pe urma, analizând în ansamblu sistemul meu, am ajuns la o concluzie precisa: starea aceasta filosofica și psihologica pe care vreau eu s-o impun omenirii nu face priza cu organismul celor care au o ocupa ție constanta și cât de cât precisa.

— Adică cu cei care muncesc.

— Exact. Sistemul meu filosofic este bun numai pentru o anumită categorie de oameni.

— Atunci, îl sfătuii eu, ar trebui să cauți anume oamenii care se potrivesc sistemului, adică oamenii care nu au nicio ocupație.

— Da, așa ar trebui, așa ar fi ideal, dar mie personal îmi e foarte greu să-i găsesc direct, am încercat și n-am reușit. Așa că cel mai bun sistem este tot acesta cu scrisorile, deși e foarte anevoios și costisitor. Lucrez absolut la întâmplare, dar n-am ce face.

Alta ar fi situația dacă aș opera într-o perioadă istorică în care ar exista mai mulți oameni din categoria mea.

— Da, îi spusei sincer, cred că din punct de vedere istoric ai nimerit destul de prost.

— E adevărat, recunoscu el lucid. S-ar putea însă ca mai târziu, peste un veac sau două, sistemul meu să prindă. S-au mai întâmplat în istorie asemenea reacții întârziate la un sistem filosofic sau altul.

L-am rugat să mai bea, dar n-a vrut. Se simțea bine așa cum era: nici beat, nici treaz, într-un fel de luciditate efervescentă. El tăcu, și eu îl privii multă vreme cu o mare atenție și concentrare sufletească.

De unde la început individul îmi era foarte antipa tic, încât eram hotărât să-i dau în cele din urmă cu

— Ceva în cap, acum nutream față de el un alt sentiment. Era, cred, un sentiment de compătimire și milă, acel sentiment pe care îl ai fata de oamenii condamnați unei infirmități iremediabile. Infirmitatea acestui om consta în imposibilitatea lui de a cunoaște sta rea de bucurie, de veselie și optimism, stări firești pentru un om normal. Îi înțelegeam astfel și ura lui față de ceilalți oameni, o ura cu nimic periculoasa și jenanta. Ceva, dacă vreți, în genul unei mușcături de câine bătrân, care nu mai are dinți.

După ce-am ieșit din restaurant, ne-am plimbat o vreme pe străzi, prin oraș. Din când în când mă părăsea, se ducea pe la câte o ușă și cerceta cutia de scrisori. N-a găsit nicăieri niciun răspuns. L-am condus până acasă și, la despărțire, i-am strâns mâna cu prietenie. Mi-a spus că ori de câte ori voi avea chef să stau de vorbă cu el, să vin, pentru că mă va primi cu plăcere. L-am promis solemn că voi mai veni să-l vând.

gafa

— Un sâmbure de adevăr exista, spuse Posteuca, trăgând din țigara și strâmbându-se ca de obicei, după fiecare idee importanta. Desigur, e necesar ca și criticul literar să cunoască viața, dar nu în aceeași măsură ca scriitorul. El trebuie să aprecieze opera în primul rând din punct de vedere estetic, și nu să verifice dacă cutare episod este veridic sau nu. Asta o face cititorul.

— Dar de ce să n-o facă criticul, că asta e meseria lui I sân ca ars Nicu Nelcea, singurul prozator din redacția revistei „Licuriciul", unde avea loc ședința la care se spuneau aceste cuvinte vehemente. Imediat însă, Nicu Nelcea regretă ieșirea, gândindu-se că criticul Posteucă îl va pedepsi pentru aceasta în viitorul său articol, omițându-l de pe lista celor mai talentați tineri prozatori, listă de pe care era nelipsit de mai bine de zece ani.

Ședința avea loc în biroul redactorului șef, o încăpere nu prea mare, cu fotolii îmbrăcate în catifea roșie, foarte comode fotolii, se putea dormi în ele fără să te doară șalele prea rău. Când trăgeau câte un chef mai prelung și le era greu să se ducă acasă, tinerele, speranțe ale redacției dormeau pe aceste fotolii. Acum încăperea era plină de fum, se fuma aici într-un hal îngrozitor, și redactorul șef, care era nefumător și suferind de inimă, se întreba câți ani va mai avea de trăit dacă o să respire în fiecare zi fumul altora. „N-aș avea nimic împotriva să fumeze, se gândea el, dacă ar reține fumul în plămânii lor și nu l-ar trimite în plămânii mei". Adevărul era că discuția devenise plictisitoare, repeta aceleași lucruri răsștiute — și „bătrânul", cum i se spunea șefului, avea timp să se gândească la probleme de ordin mai general, până când îi venea rândul să tragă concluziile. Simțea că trebuiau luate niște măsuri radicale pentru a îmbunătăți revista.

Lucrurile nu mergeau de loc bine, toată lumea era de acord cu asta. Scriitorii cei mai de prestigiu nu publicau la „Licuriciul", iar cei mai talentați din tânăra generație o ocoleau din diferite motive, cel mai important fiind acela că fuseseră „înjurați" de către criticii — revistei. Într-adevăr, recunoștea „bătrânul", în redacție erau prea mulți critici, exagerat de mulți. Secția de critică literară, evident, era

alcătuită numai din critici; la poezie exista un singur poet, la proză un singur prozator, restul critici.

Până și la secretariat erau tot critici. Chiar și cei de la corectură scriau notițe critice semnate cu inițiale. Nu era de mirare ca într-o bună zi să se apuce să scrie critică literară și femeia care le făcea ca fele toată ziua, într-un ibric cât un ceaun ciobănesc.

Evident, considera mai departe șeful, asta era una dintre cauzele uscăciunii revistei. Beletristica ocupa un loc prea mic în paginile ei (și nu era nici de cea mai bună calitate), redactorii revistei — critici de meserie — nu se aveau bine cu scriitorii și nu-i puteau stimula să colaboreze. Din această pricina, cea mai mare parte a revistei era ocupata cu critică literară, pe care n-o citea aproape nimeni, pentru că articolele se repetau. De obicei, acestea erau polemici palide cu critici de la alte reviste sau chiar polemici între redactorii aceleiași reviste, încât pe bună dreptate cineva le sugerase ideea să polemizeze la gazeta de perete a redacției sau chiar prin viu grai, pentru a nu mai „chinui hârtia". „Da, mor măi șeful cu năduf, criticii ăștia sunt o pacoste". Se gândea mereu cum să mai scape de câțiva dintre ei, dar nu știa cum. Pe câțiva îi sfătuise să se ducă să lucreze la ziarele de provincie, să ajute viața lite rara de acolo, dar n-a reușit, deși din alte redacții plecaseră mulți băieți. Ai lui însă nu voiau, erau mai răi. Nu puteai să le faci nici obiecții prea mari la articole, pentru că se coalizau imediat și susțineau sus și tare că trebuie să se creeze condiții pentru dezvoltarea personalității fiecăruia. Cum putea să mai scape de ei? Singura soluție cât de cât realistă era să-i trimită pe teren, și asta era surpriza pe care le-o pregătise pentru această ședință. Pur și simplu toată lumea va pleca pe teren! Va rămâne în redacție să-i scoată revista numai el și secretarul de redacție ! Restul „poporului" să plece în mijlocul vieții.

Era mai mare rușinea ce se spunea despre criticii revistei lor. Unul dintre ei recunoscuse public că nu trecuse de Chitila de zece ani, altul că nu fusese la țară de când era copil, altul spunea pe jumătate în glumă, pe jumătate în serios că nu deosebește griul de napi și vaca de bou. Toată presa literară făcuse haz de gafa unuia dintre criticii revistei, care îl acuzase pe un prozator că nu cunoaște viața deoarece scrisese într-o nuvelă, negru pe alb, că

„Brigadierul Costea își scoase pixul din buzunar”, ceea ce era idilism curat. Printre alții, îi răspunsese acestui critic și un tovarăș de la CENTROCOOP, care îl anunța că în anul în curs, prin cooperativele sătești, au fost vândute aproape un sfert de milion de pixuri.

Cu alte cuvinte, era limpede că trebuiau scoși oamenii pe teren, să mai respire puțin aer curat, din cauza asta se văitau toți de astenie. Chiar de mâine vor pleca pe teren.

Dar gândurile atât de pozitive ale „bătrânului” fură șocate de cuvintele tânărului prozator Nicu Nelcea, care propunea același lucru, ba chiar mai concret: să meargă cu toții să viziteze uzina X din orașul lor. Să vadă și ei cum arata o uzină, cum muncesc muncitorii, să stea de vorbă cu ei și așa mai de parte.

Propunerea era bună, desigur, dar ceea ce îi îngrozea pe criticii revistei era data prea apropiată. De ce așa repede? De ce tocmai mâine?

Șeful se ridică și susținu propunerea, rămânând stabilit ca a doua zi toți criticii revistei să plece în vizită la uzina X. Întâlnirea avea loc la ceasul din centrul orașului.

A doua zi, niciunul dintre critici nu lipsi. Cum ar fi putut să lipsească de la o întâlnire cu viața?

Grupul era condus de către criticul Cecil Bolobolocеanu (acesta era, de fapt, un pseudonim, pentru că pe el în chema, simplu ca bună ziua, Rata Ion), datorită faptului că el era responsabilul grupei sindicale, iar propunerea se făcuse în cadrul unei sedințe sindicale.

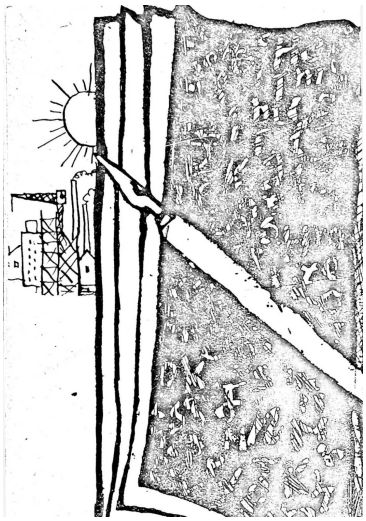

După vreo două ore de alergătură prin tramvaie și autobuze (se rătăciseră și umblaseră prin mai multe cartiere, deși uzina era cunoscuta și de copii) ajunseră, în sfârșit. La poarta, discutară vreun sfert de oră dacă să se adreseze comitetului de partid sau celui de U.T.M. în cele din urmă hotărâră să se adreseze comitetului de partid.

Secretarul comitetului nu se arătă prea încântat de vizită, deși ei, criticii, bănuiau în naivitatea lor că acesta îi va întâmpina cu flori și strângeri călduroase de mâini. Nu. Secretarul era agasat în general de vizite. Uzina lor era una dintre acele uzine care au nesansa să fie foarte des vizitate de: tot felul de lume: pionieri, elevi, studenți,

colectiviști, oameni ai muncii din provincie, străini, creatori *etc.* Mulți dintre aceștia se adresau comitetului de partid și, deci, secretarul era sătul până peste cap de vizitatori, într-una din zile spunând chiar cuiva că în clipa când aude vocea portarului care îi anunță noi musafiri simte nevoia s-o ia la fugă. Așa că Secretarul le dădu la dispoziție un inginer tânăr, care era în concediu și care se afla pe-acolo din întâmplare, să-i conducă printr-o secție a uzinei. Inginerul îi întrebă dacă doreau ceva anume să viziteze sau la sau la alegerea lui. Bineînțeles, criticii nu puteau să aleagă, din moment ce nu văzuseră o uzină în viața lor, dar unul dintre ei avu totuși o idee: să viziteze cea mai modernă secție.

Peste câteva minute se aflau în cea mai modernă secție, la strungărie. Prima impresie fu puternică, apoi începură să-și revină rând pe rând. Secția arăta prea frumoasă ca să fie veridică. Totul era nou-nouț, mașini ca desenate, curățenie, flori pe fiecare mașină — dacă ar fi scris un scriitor așa ceva, toți cei de fața gr fi fost de acord că acesta habar n-are de viață, că e un idilic. Și, totuși, uite, realitatea era ea însăși idilic de frumoasă. Își mărturisiră pe fața mulțumirea, plimbându-se pe aleea principala a secției.

— Vreți să stați de vorbă cu muncitorii? îi întrebă inginerul.

— Desigur, răspunse criticul sindicalist Cecil Bolobolocеanu. Vrem să cunoaștem și elementul uman.

Inginerul îi prezentă unui tânăr care lucra la o mașină foarte elegantă, pe care o manipula apăsând pe niște butoane.

— Dânșii sunt scriitori, îi prezentă inginerul. Vor să stea de vorbă cu dumneata.

— Cu plăcere, spuse tânărul.

— Nu vă deranjam? întrebă de complezență Bolobolocеanu.

— Nu. Mașina merge și singură.

Se crea un moment foarte penibil. Tânărul aștepta să fie întrebat de către oaspeți, dar aceștia nu știau ce să întrebe, pentru prima oară se aflau într-o asemenea postură, și tăceau. În cele din urmă, când tăcerea deveni cumplită, Bolobolocеanu puse o întrebare disperată:

— Ce mașină e asta?

— Un strung automat.

După un minut de tăcere, puse tot el o întrebare, pentru că ceilalți se uitau perplecși la mașina care își trăgea singură înăuntru o bară de fier, iar pe partea cealaltă scotea niște piese mici și argintii, în timp ce muncitorul stătea de vorbă cu ei.

— Ce fel de piese produceți?

— Piulițe hexagonale.

Alta întrebare nemaifiind, grupul pleca la alta mașina, la care tot Bolobolocеanu puse aceleași întrebări, pentru că ceilalți prefereau, din comoditate, să tacă. Trecând din mașina în mașină, criticii se treziră în curte. Inginerul, fiind în concediu, se grăbea, așa că le strânse mâna pe rând și Je arata încotro e poarta. Criticii se îndreptară spre poarta și ieșiră. În strada se uitară la ceas și constatară cu stupefacție că vizita lor în uzină durase exact douăzeci și cinci de minute. Bolobolocеanu se înroși de ciudă și-și șterse ochelarii nervos. Vizita fusese scandalos de scurtă. În primul rând, toată lumea va râde de ei când va afla asta și, în al doilea rând, dacă toi au venit până aici, măcar să profite ca lumea.

Și, în timp ce mergeau spre stafia de autobuz, după vreo două sute de metri, Bolobolocеanu le spuse:

— Mâi, ce-an și să mergem înapoi să mai vizităm o secție?

— Da, am putea — spuse Mălăieru, cunoscut ca un mare mâncău. La cantină nu servește decât la unu.

Ar mai fi două ore până atunci.

— De acord, spuse Posteucă, strâmbându-se; întotdeauna el se strâmba după ce emitea câte o idee, ca și cum ar fi făcut un efort fizic pentru asta. De acord, repetă el, dar să mergem la altă uzină. Pe asta am cunoscut-o.

— Bine, fu de acord Bolobolocеanu. Uite, chiar aici e o uzină. Mergem aici. Trebuie să fie tot o uzină importantă.

Într-adevăr, chiar în fața lor se înălțau niște porți impunătoare de fier. Se adresară portarului și, de astă dată, cerură legătura cu comitetul U.T.M.

La comitetul U.T.M. fură primiți de o fată blonda și isteață, care glumi cu ei și care se dovedea cunoscătoare nu numai de literatura, ci și de scriitori, pronunță câteva nume de prozatori cu care tinerii din uzina avuseseră întâlniri. Fata dădu telefon undeva și, peste câteva minute, o altă fată, la fel de amabila și drăguță, fu la dispoziția lor.

— Ce doriți să vedeți? Aveți vreo preferința?

Bolobolocеanu uitase să se consulte cu colegii săi, așa că spuse stereotip: la fel ca mai înainte: voiau să viziteze cea mai modernă secție a uzinei.

Fata îi conduse în cea mai modernă secție a uzinei și tinerii critici observară că nu se deosebea prea mult de secția pe care o vizitaseră mai înainte.

Aceasta era totuși parcă mai frumoasă. Mălăieru chiar catadicsi să spună cu glas tare această apreciere:

— Secția asta e mult mai frumoasă ca cealaltă.

Fata le prezentă un tânăr muncitor fruntaș, Bolobolocеanu așteptă o inițiativă din partea sindicaliști lor săi, dar cum aceștia tăceau ca peștii, puse aceleași întrebări pe care le pusese la vizita precedentă. Spre surprinderea sa, oamenii îi răspunseră la fel, scurt și la obiect. Numai că atunci când se aflau la ultima mașină, înainte de a încheia vizita, gafa cea mare se petrecu. În clipa când Bolobolocеanu îi punea tânărului întrebările de rigoare, toți criticii avură o revelație sinistră: îl cunoșteau pe tânărul acesta! Da, îl cunoșteau ! și el îi cunoștea pe ei ! De unde? Simplu! Secția aceasta era aceeași pe care o vizitaseră cu o jumătate de oră înainte.

Tânărul chiar le atrase atenția direct:

— Cu mine ați mai stat de vorbă adineaori.

Criticii revistei „Licuriciul”, roșii la față ca racii opăriți, așteptau să se deschidă pământul și să-i înghită de vii. Expediară repede fata și dispărură pe poarta uzinei. Când ieșiră în strada descoperiră și misterul: uzina avea mai multe porți, atât era de mare, iar ei crezuseră că e alta.

Plecară spre centrul orașului zdrobiți moralmente. Ce gafă! Desigur că toată lumea literara va auzi de ea, se va vorbi la Casa Scriitorilor, se vor face bancuri, epigrame, caricaturi, se va scrie și o schița satirica. La asta se gândea fiecare în tăcere, dar tot Bolobolocеanu avu o idee mai de doamne-ajută:

— Măi, știți ce? Nu mai vorbiți la nimeni de figura asta. O să ne facem dracului de râs. E clar când cunoaștem viața, dar istoria asta ne-ar compromite definitiv. Sunteți de acord?

Cum să nu fie de acord?

— Numai să nu povestească cineva de la uzină, își exprimă temerea unul dintre critici.

— Nu și-a dat nimeni seama, în afară de tânărul acela.

Așa că rămase stabilit ca nimeni să nu sufle un cuvânt despre gafă, să rămână numai între ei.

Cu toată această înțelegere tacită, la prima ședința de la Uniunea Scriitorilor pățania criticilor fu povestita de către un prozator satiric, și toată lumea.

căzu pe jos de râs. De-atunci au trecut șase luni iar Bolobolocеanu se întreabă și acum cine a putut fi trădătorul, pentru că între ei nu se afla niciun poet sau prozator. Ce e drept, la puțin timp după aceea, doi dintre membrii grupului de atunci au părăsit critica literară și au trecut la istorie literară, unde nu se pune problema cunoașterii vieții în niciun tel. E posibil, deci, presupune Bolobolocеanu, ca aceștia să fi trădat secretul, iar apoi, având grave mustrări de conștiință, și-au schimbat meseria.

ariciul

În unitatea noastră — care se ocupa cu fabricarea dopurilor de pluta și se numește „Dopul perfect” – ne-a fost tuturor nespus de draga. Ne-a impresionat de la bun început modestia și simplitatea acestei ființe. Te uitai la ea și te apuca deodată zâmbetul.

Avea ceva care te făcea să-ți fie simpatica și întrucâtva apropiata. Parcă comunica direct cu sufletul tău și-ți spunea: „sunt o ființa blândă, nu-ți fac niciun râu, pe cuvântul meu. Poartă-te frumos cu mine”.

Pe lângă asta, avea și un botișor nostim, pe care puteai să-l și pupi, dacă nu ți-era scârbă. Zic scârbă, pentru că unii au oroare de intimități cu animalele.

Zic animale, pentru că ființa despre care vorbesc era un animal, adică un arici. Da, un arici adevărat, în carne și oase. A venit cu el într-o zi în întreprindere responsabilul nostru, purtându-l într-un pachet învelit cu hârtie țiplă și legat cu o panglicuță roșie cu fundiță. Îl purta solemn și cu o anumită distincție sobră, care, drept să spun, îi făcea cinste. Noi ne-am adunat în jurul lui, curioși, și l-am întrebat:

— Tovarășe responsabil, ariciul acesta este al nostru?

— Da, ne-a răspuns el cu un singur cuvânt.

Și noi ne-am bucurat grozav.

— Am fost dotați cu el de la centrala? a mai întrebat cineva.

— Nu — a zis el — l-am cumpărat din economiile noastre pe trimestrul unu la Fondul pentru ocrotirea mamei și copilului.

— Dar de ce ne trebuie noua un arici? s-a găsit unul să întrebe și nu știu ce i-a venit să facă asta.

Responsabilul n-a mai răspuns, dar misterul l-am aflat noi repede. Cică venise cu o zi înainte cineva de la centrala în inspecție și, după ce verificase toate problemele și treburile în amănunt, întrebase absolut întâmplător: „La dumneavoastră exista un arici?” Responsabilul a zis că nu, și cel care venise în inspecție n-a persistat cu întrebarea, dar responsabilul probabil a. Sesizat o anume culoare în privirea lui, încât a hotărât să cumpere de îndată acest arici.

Responsabilul nostru este un om foarte omenos și cumsecade din toate privințele. După cum m-am în format eu, sosind în birou, el a

pus ariciul dinaintea sa și l-a privit îndelung. Spun unii cu mai mari înclinații spre cunoașterea omenească cum că responsabilul avea în suflet o mișcătoare duioșie la adresa acestui arici. Cu toate riscurile pe care le comportă un asemenea gest, el a încercat chiar să-l mângâie, deși — ariciul a schițat un îndreptățit și poate involuntar gest de autoapărare.

Chiar în ziua aceea, responsabilul a dat dispoziție să se confecționeze (folosindu-se o alocație tot din fondurile pentru ocrotirea mamei și copilului) un piedestal de lemn lustruit acoperit cu catifea roșie, pe care piedestal a fost instalat ariciul, spre a fi la vederea și accesul tuturor salariaților. El a dat, de asemenea, dispoziții severe femeii de serviciu să-l șteargă în fiecare dimineața cu o cârpă înmuiată în benzina. Însuși responsabilul asista la aceasta ceremonie, de notat fiind doar amănuntul că își aprindea mereu țigara cu chibritul chiar în imediata apropiere a ariciului, care era frecat cu benzina, desigur dintr-un gest involuntar sau inconștient.

Se poate spune cu toată siguranța că ariciul se simțea bine în mijlocul nostru. Misiunea lui principala era să stea pe piedestal și să privească cu ochii lui mici și sticloși realitatea înconjurătoare, ceea ce și făcea. Adevărul e că uneori trecea însă peste atribuțiile sale oficiale și cobora de pe piedestal, probabil din cauza plictiselii sau a amorțirii. Atunci când cobora, ariciul se plimba de colo-colo, neobservat și nebăgat în seamă, uneori intrând chiar în biroul responsabilului. Astfel a avut prilejul să fie martor ocular și întâmplător la o discuție a responsabilului cu un gură-spartă din secția de șlefuit, care își permisese să facă aluzii otrăvitoare la adresa unor dopuri care aveau o calitate foarte sfărâmicioasă și nesatisfăcătoare; la o discuție de sancționare exemplara, morală și administrativă, a unui corespondent voluntar de presă care, cu de la sine putere, a trimis o știre unui ziar fără să-l treacă în rândul fruntașilor și pe responsabil și fără să aibă pe sus-numita știre ștampila și viza lui; la o discuție a responsabilului cu o tânără care dorea angajarea ca dactilografă și căreia responsabilul îi propunea în prealabil o plimbare în aer liber pentru a-i face cunoscut specificul întreprinderii; la o ședință închisa, la care luau parte diferite persoane impartiale ale întreprinderii, ca de pildă: fratele, — mama,

unchiul, o soră „dulce” și una vitrega, un vâr de-al doilea și unul de-al șase le-a — toate ale tovarășului responsabil — și la care se discuta împărțirea unor prime de producție; precum și la alte asemenea întâlniri.

Ariciul, persoana delicată altfel, se zice că ar fi strănutat involuntar în câteva din asemenea împrejurări, ceea ce a făcut ca tovarășul responsabil să-și arunce privirea asupra lui. Această privire nu are nicio legătură cu cele ce vreau să spun mai departe, dar cert este că a doua zi ariciul a fost găsit aruncat în W.C. Evident, responsabilul i-a făcut femeii de serviciu o mustrare severă, după care a avut o întrevedere cu șeful serviciului cadre, cerându-i acestuia să revadă cu grijă dosarul elementului arici, spre a se avea o imagine mai clară asupra rolului lui în între prindere. Șeful cadrelor a răspuns a doua zi că elementul „corespunde”, și responsabilul nu a avut de adăugat nimic, deși în aceeași zi ariciul a fost găsit într-un butoi cu motorină. Adus înapoi și repus pe piedestal, ariciul nu s-a arătat mâhnit de regretabila întâmplare, afișând aceeași voioșie și simplitate, care ni l-au făcut tuturor și mai simpatic. Responsabilul i-a exprimat în public regrete în numele întregului colectiv pentru cele petrecute și l-a asigurat de grija sa nețărmurită, recomandându-i totodată să fie prudent și să nu mai părăsească piedestalul ce i-a fost destinat.

După câte se spune, ariciul n-a pus prea multă bază pe această recomandare și, plecând într-o plimbare recreativă prin împrejurimi, a nimerit iarăși în biroul responsabilului, întrerupându-l într-un moment nepotrivit dintr-o discuție intimă cu secretara. Se zice că responsabilul s-a manifestat extrem de nervos, tușind puternic cu inflexiuni ce conțineau anumite simboluri.

A doua zi s-a întâmplat catastrofa. Ariciul a fost găsit spânzurat pe propriul sau piedestal, purtând pe unul din țepi o ultimă mărturisire: „Având pe conștiințe pete de neșters și fiind supus unor mustrări psihologice care mă măcinau din punct de vedere nervos, am hotărât să-mi pun capăt zilelor. Rog pe cei rămași în viața și care m-au cunoscut și apreciat (și mai ales pe tovarășul responsabil) să-mi poarte o amintire frumoasă”. Văzând catastrofa și durerea generală, responsabilul a avut o criză de inimă, dar și-a revenit repede, luând parte chiar a funeralii, cu care prilej a ținut un discurs de adio.

Responsabilul a asigurat asistenta că „întreprinderea noastră a avut un arici, l-a pierdut în împrejurări triste, dar nu va renunța la idee. Vom avea alt arici” — a declarat el în încheiere.

A doua zi, într-adevăr, responsabilul a venit la serviciu purtând un pachet învelit în hârtie țiplă și legat cu panglicuță roșie. Curioși, ne-am adunat în jurul lui să vedem ariciul. Acesta era, într-adevăr, un arici autentic, nespus de nostim și simpatic. El a fost instalat într-un cadru festiv pe piedestalul ocupat până cu o zi înainte de decedat. Femeia de serviciu a primit dispoziție să-l șteargă de praf cu o cârpă muiată în benzină, în fiecare dimineață.

A doua zi, unul dintre salariații noștri l-a întrebat pe tovarășul responsabil de ce ariciul acesta este întrucâtva deosebit de cel precedent, în sensul că are interiorul ocupat cu paie, dar responsabilul i-a răspuns că asta nu are importanță, pentru că e mai bine așa: nu se alterează pe vreme de căldură.

Altul a întrebat și el dacă, totuși, un arici umplut cu paie e adecvat întreprinderii noastre, care are un anumit profil. Responsabilul n-a ținut însă seama de chestiunea asta, nu i-a dat importanta cuvenita, și nu știu din care motive.

La puțin timp după asta, în cadrul unei ședințe, oamenii s-au ridicat așa, pe neașteptate, și i-au spus niște lucruri foarte neplăcute, atât de neplăcute, încât a doua zi nici n-a mai existat ca responsabil al unității noastre.

Eu, ca să fiu sincer, cred că toată istoria-asta ne plăcută e posibil să i se fi tras și din pricina acelui arici cu care nu a știut cum să se poarte. La plecare, când ieșea definitiv pe poartă, eu chiar l-am întrebat asta, iar el mi-a răspuns rămânând câteva clipe pe gânduri, cu privirile pierdute:

— Da, se poate…

nepoțelul

Ca să fiu sincer, nici prin cap nu mi-ar fi trecut să scriu despre nepoți și nepotism. Eu am o anumită pudoare a temelor: nu scriu despre ce au scris și alții. Nu pentru că aș vrea să fiu cu orice preț original, dar sunt decent. De ce să mi se spună că sunt lipsit de imaginație și că mă iau după alții, scriind variante la operele lor? De pildă, eu despre dragoste scriu foarte rar, nu pentru că nu aș prețui

acest etern sentiment, ci pentru că și cine se pricepe, și cine nu se pricepe, de la Petrarca până la un oarecare Vasilică Petrișor, abonat de zece ani la toate poștele redacțiilor revistelor literare, scrie despre dragoste. Nici despre gelozie nu se mai poate scrie, și nu din cauza bătrânului Shakespeare, ci mai mult a unor pigmei care scriu mici schițișoare sau desenează peste tot caricaturi despre gelozie. Nici acum n-aș fi scris despre nepotism, știut fiind faptul că marele Caragiale a atins destul de genial și această problemă. Dacă scriu, totuși, o fac nu din considerente literare, ci pentru că m-a rugat insistent un vecin cu care mă cunosc de ani de zile. E un om foarte cumsecade, ne înțelegem foarte bine, ne ajutam la nevoie cu orice, începând de la un băț de chibrit până la un sfat sincer. Vecinul acesta a venit la mine și m-a rugat să scriu rândurile acestea împotriva unui nepoțel al său.

Ce este cu acest nepoțel? Pe acest nepoțel, vecinul meu l-a crescut de mic. Nepoțelul avea și el doi părinți, adică o mamă și un tată, care îl iubeau. Cei mai mult îl iubeau însă unchii săi, și mai ales vecinul meu, care îi era și el unchi. Cum părinții nepoțelului erau foarte ocupați cu tot felul de distracții și pentru că nu aveau aptitudini la creșterea copilului, au fost de acord să-l lase în grija unchiului o vreme, mai ales că unchiul era mort după copil, îl iubea nebunește. Peste câțiva ani de zile, nepoțelul uitase definitiv de părinții săi, iar aceștia nu prea se sinchiseau de el. Ba, într-o zi, i-au spus-o pe șleau acestui unchi: „Crește-l tu pe Romi, l-ai îndrăgit prea mult. Noi o să ne facem altul dacă o să avem poftă”. Și așa s-a trezit vecinul cu nepoțelul pe cap pentru toată viața. Ce putea să facă? *Să* lase copilul pe drumuri? L-a crescut cu grijă, cu o grijă deosebită, nu cumva să se spună că dacă nu e copilul lui natural, nu-l îngrijește. Din pricina asta a și făcut grave erori în educația lui: s-a purtat cu prea multă blândețe, l-a corconit, i-a făcut toate poftele, l-a răzgâiat.

Nu e de mirare deci că nepoțelul la școală nu voia să învețe, se ținea de haimanalâcuri. Înfuriat peste măsură, într-o zi unchiul a scos cureaua și i-a tras o bătaie zdravănă. Nepoțelul, nefiind obișnuit cu acest tratament de la o vârstă mai fragedă, a făcut o criză de nervi, a dat din picioare, a spart geamurile, a strigat și a fugit într-un hal fără de hal la părinții lui.

Aceștia au venit cu o falcă în cer și una în pământ la unchi.

— Bine, domnule, dacă ești incapabil să crești și să educi un copil, de ce nu ți-ai văzut de treaba?

Vrei să ne nenorocești băiatul, te-ai pus cu parul pe el? Dacă nu-l mai ai la suflet, spune-ne !

Unchiul le-a spus sincer: era bolnav de nervi și de inimă, nu avea nici aptitudini de pedagog, așa că le propunea să-și crească ei copilul mai departe.

Părinții nepoțelului au întors însă foaia pe loc.

— Ți-ar conveni acuma, după ce l-ai stricat, să ni-l dai nouă pe cap ! Nu! Ține-l până îl faci așa cum ți l-am dat noi, cuminte ca un îngeraș (ei îl dăduseră la vârsta de un an), și atunci să te lepezi de el.

Apoi au plecat, iar unchiul a rămas tot cu nepoțelul. Nepoțelul, văzând că are cine să-i ia apărarea, a început să devină și mai impertinent. La vârsta de 14 ani fura banii din casă, fuma, bea, venea la culcare după miezul nopții. Odată, un chiul a fost nevoit să-l scoată de la miliție, pentru că se încăierase cu alții de teapa lui. L-a mai tras o mamă de bătaie, dar și. De data asta i s-a înfundat, pentru că nepoțelul l-a amenințat că-i va răspunde cu aceeași monedă și, ca să-l convingă, l-a bușit o dată de perete, încât bietul unchi a gemut ca înjunghiat. Omul, îngrozit, a cerut ajutorul organelor de stat ca să-l scoată pe nepoțel din casă, dar întrucât părinții erau plecați în concediu și nu lăsaseră vorbă unde se află, ca de obicei, a trebuit să-l fină tot el, nu putea să-l lase pe drumuri. Cu cât creștea nepoțelul și se făcea mai puternic, mai vânjos, cu atât îmbătrânea și de venea mai neputincios unchiul. Acesta a început de la o vreme să schimbe metoda de educație. Se purta sobru, dar blând cu băiatul, îl lua cu vorbe bune, cu morala, ca pe un om serios. Nepoțelul avea clipe când arăta ca un om cumsecade și serios, erau luni de zile când învăța bine. La un moment dat interveneau însă mici incidente între el și unchi. De pildă, îi cerea bani unchiului, și acesta îl refuza din motive pedagogice. Nepoțelul dădea atunci o fugă până la părinții să-i buni și adevărați și le spunea că unchiul a devenit foarte cărpănos de la o vreme; nu-i mai dă nici măcar un ban de buzunar, îl cicălește mereu cu povești morale și alte asemenea apucături de om bătrân și ramolit. Părinții îi dădeau dreptate băiatului și-i puneau în buzunar bani câți avea nevoie, cu recomandarea de a răspunde cât

mai obraznic unchiului atunci când îl va întreba de unde îi are: „Ce te privește, am și eu părinți care țin la mine”.

Trecând de vârsta de douăzeci de ani, nepoțelul s-a maturizat și și-a schimbat metodele de persecutare a unchiului cel rău. A început să-l șantajeze fără mila. Nepoțelul era destul de slăbuț la învățătură.

Nu pentru că era prost, după cum spunea el, ci pentru că nu considera necesar să dea o prea mare atenție învățăturii. „În mod fatal, argumenta el, nouăzeci la sută din ce înveți se uită, așa că n-are niciun sens să-ți nenorocești nervii degeaba”. Era firesc, deci, ca nepoțelul să cadă destul de des la examene. Când se întâmpla asta, se ducea la părinți și le spunea cu un reproș de loc disimulat:

— Am căzut la examen.

— Ce ne spui nouă? răspundeau părinții. Ce noi te-am crescut așa neglijent? Du-te la ăla.

„Ăla” era unchiul. Nepoțelul îi spunea și lui cu un reproș foarte evident:

— Am căzut la examen și-o să rămân probabil repetent.

— Dacă nu înveți și umbli toată ziua haimana…

— Retine ce-am spus: rămân repetent!

Și nepotul pleca în mod ostentativ, dispărând de ei casa câteva nopți. Din două în două zile îl amenința pe unchi:

— Fii atent că s-ar putea să rămân repetent. Să nu zici că nu ți-am spus !

Unchiul era perfect conștient că nepoțelul devenise o lepră, că ar merita pedepse dintre cele mai exemplare, dar ținea în același timp la el, pentru că îl crescuse, el se chinuise atâta amar de vreme să-l vadă mare, nu putea să-l lase acum fără niciun căpătâi. Își călca pe inimă și, cum era prieten cu profesorul care îl picase la examen, se ducea să-i explice situația disperată în care se află și să-l roage să fie ceva mai indulgent cu nepoțelul. „Indulgent sunt cu toată lumea, nu tai capul la nimeni, i-a răspuns profesorul, dar trebuie să învețe”. Unchiul căuta meditatori, plătea, îl medita el însuși, pierdea nopți întregi pentru ca nepoțelul să poată lua un cinci.

Chinurile acestea se repetau an de an, semestru de semestru. La examenul de stat unchiul a albit definitiv. Nepoțelul i-a cerut pur și simplu să-i aranjeze trecerea unui examen la care nu știa nimic, să-i aranjeze o repartizare în București și (dacă se poate, nu i-a obligat)

să-i facă rost de o garsoniera. Nepoțelul devenise sentimental și duios.

— Unchiule, gândește-te că nu te am decât pe dumneata, părinții m-au părăsit ca niște iresponsabili.

m-ai ajutat până acum, mai ajută-mă o dată să scap și de hopul ăsta și pe urmă nu te mai supăr niciodată, toată viața am să-ți fiu recunoscător. Mata m-ai învățat așa, acuma nu mai pot să mă schimb, nu mă lăsa.

Cu inima sfâșiată de îngrijorare, unchiul a început să umble încoace, și-ncolo, să se umilească într-un chip îngrozitor, dar n-a putut face nimic în ce privește examenul de stat, evident. Nepoțelul era foarte slab la materia principală, profesorii din comisie au fost deosebit de indignați văzându-l cum se bâlbâie.

Nici repartizarea în București nu a fost posibila, deși nepoțelul a amenințat că preferă să moară de foame lângă un stâlp de telegraf de pe bulevardul 6 Martie, decât să plece în cine știe ce colț de țara. Și, într-adevăr, nepoțelul s-a ținut de cuvânt: neprimind repartizare unde a vrut el, a rămas în București pe capul unchiului.

Când unchiul ofta, nepoțelul îi amintea:

— Ce să-ți fac, ți-am spus dinainte, nu poți să spui că nu ți-am spus. Te privește ce faci cu mine, ești obligat să-mi asiguri un viitor.

Mergea foarte des și la părinții lui și le cerea bani, dar aceștia îl dădeau pur și simplu pe ușa afară, pentru că între timp se despărțiseră și fiecare avea familia lui. Nepoțelul tot la unchiul își avea baza de subzistență. Cerea bani de îmbrăcăminte, de cheltuială, a pretins chiar să i se facă un banchet cu ocazia onomasticii. Paharul s-a umplut atunci când într-o zi a venit acasă cu o tânără impertinenta, care susținea că îi este logodnică și care voia să se instaleze și ea în casa unchiului. Acesta i-a dat afară în stradă pe amândoi. În aceeași seară nepoțelul i-a trimis un ultimatum: «Ori îl primește cu „logodnica” (față de care avea o obligație), ori se sinucide». Îi dădea un termen până la ora 12 noaptea și loc de întâlnire un bar de noapte. Unchiul s-a frământat foarte mult, a încercat fără succes să-i caute pe părinți și, în cele din urmă, s-a dus la locul de întâlnire și a tranșat cu nepoțelul. Nu putea să-l lase să se sinucidă, l-ar fi avut pe conștiința toată viața, și-ar fi întunecat în mod

îngrozitor bătrâneţile. Au convenit ca unchiul să-l primească înapoi, iar el să renunţe la „logodnică”.

Nepoţelul continua să ducă însă aceeaşi viaţă, cu singura deosebire că nu mai era chiar o aşa mare povară pe capul unchiului: îşi luase un oarecare serviciu de funcţionar.

Dar surprizele nu se terminaseră, şi ultima era de pomină. Unchiul simţea că-şi iese din minţi. Neavând pe altcineva, a veni-l la mine, ca vecini, să-mi spună că nepoţelul a intrat într-o încurcătură foarte serioasă şi că îi trebuie zece mii de lei în 24 de ore, altfel se sinucide. Unchiul mă ruga să-i dau, cu experienţa mea vastă în materie de educaţie juvenilă, un sfat. Nu-l cunoşteam pe nepoţelul vecinului meu decât din vedere, aşa că am cerut să stau puţin de vorbă cu el.

Nepoţelul arăta foarte distrus sufleteşte, era evident că nu simulează. Avea, într-adevăr, nevoie de zece mii de lei, făcuse o pungăşie, nu voia să spună ce anume. Era când calm, când furios, dar de fiecare dată îl blestema pe unchi.

— Dumneata eşti de vină, de ce m-ai lăsat să ajung aşa, de ce m-ai răzgâiat de mic, de ce m-ai luat la matale dacă nu te simţeai în stare să mă creşti şi să-mi faci un viitor, de ce-mi dai acuma cu piciorul ca la o otreapă? Crezi câte ameninţ ca să te sperii, crezi că n-o să mă sinucid?

La întrebările mele, nepoţelul răspundea destul de lucid, făcea serioase eforturi să aprecieze situaţia cât mai realist îşi recunoştea chiar vina de a-l fi terorizat pe bietul sau unchi bătrân. La un moment dat a venit la el şi o tânără blondă care a început să urle în gura mare şi să ameninţe şi ea cu sinuciderea, susţinea sus şi tare că-l iubeşte atât de serios pe nepoţel, încât nu va putea supravieţui sinuciderii lui; va pieri şi ea.

Unchiul era zdrobit, îşi smulgea părul din cap.

— Dumnezeule, exclamă, cine m-a pus să cresc nepot, cine a creat nepoţii pe lume?

În cele din urmă m-am retras cu unchiul într-o cameră ca să deliberam între patru ochi. Am băut câte o cafea şi, când ne-am dat seama că suntem destul de lucizi, am luat cazul în discuţie.

— Părerea mea, i-am spus pe şleau, este să-l laşi să facă aşa cum va crede de cuviinţă.

— Și dacă se va sinucide? m-a întrebat unchiul.

— Dacă i-ai da acești bani, mai târziu ți-ar cere alții și tot acolo ar ajunge. Trebuie să fii foarte tare și energic. Du-te și spune-i că nu-i dai niciun ban și că chiar îi recomanzi ca unică soluție sinuciderea.

Unchiul a stat mult pe gânduri. Soția veni să-i spună că nepoțelul își pregătește deja frânghia și săpunul și-i mai lasă timp de gândire numai un sfert de oră.

Când mai erau cinci minute până la clipa fatală, unchiul a scos dintr-un sertar Un C.E.C. și niște bijuterii și a vrut să se ducă să-i le ducă nepoțelului.

M-am așezat însă în fața ușii, pe care am încuiat-o cu cheia.

— Lasă-l să se sinucidă! i-am spus. Pe răspunderea mea.

Cele cinci minute până la clipa fatală au trecut deosebit de greu. Peste un sfert de oră am deschis ușa și ne-am dus în camera nepoțelului să vedem dacă s-a spânzurat Nu era acolo. Am început să-l căutăm peste tot. L-am găsit agățat de fereastra camerei în care discutasem noi. Venise pe afară și se agățase de fereastra ca să asculte ce vorbim. Când a văzut că l-am surprins în aceasta postura nu prea demnă, s-a înfuriat. S-a înfuriat mai ales pe mine.

— Tu de ce te bagi, mă? M-ai crescut tu, luam din banii tăi? Cine ești tu de dai sfaturi, plătești impozit la stat pentru asta? Dacă nu erai tu, unchiul nu mă lăsa. Dacă mă spânzuram de-adevăratelea?

— Știam că n-o să te spânzuri, i-am spus calm.

— De unde știai?

— Te-am simțit când te-ai cățărat la fereastră ca să asculți ce hotărâm noi.

Furios, nepoțelul s-a repezit să mă lovească. Unchiul a încercat să-l oprească, dar era așa de turbat, încât dacă nu apărea chiar atunci miliția să-l aresteze, probabil că ne făcea piftie pe amândoi. Când a ieșit pe poartă, i-a strigat unchiului în gura mare:

— Mai mult de cinci ani nu primesc, dacă mai ai norocul să trăiești până ies, tot nu scapi de mine…

Trebuie să simți până la moarte că ai un nepoțel.

Răsuflând ușurat, vecinul meu a avut marea rugăminte să scriu povestea aceasta cu nepoțelul și s-o public. Nu mi-a spus de ce, dar cred că voia să scape de o povară sufletească, voia să știe și lumea ce înseamnă un nepoțel luat de suflet.

I-am satisfăcut rugămintea, deși pe mine, cum v-am spus, tema aceasta nu mă mai interesează de mult.

autografe

Toate virtuțile au, cred, o limita, anumite coordonate între care se desfășoară efectiv și dincolo de care, practic, se anulează. Așa se întâmplă, de pildă, cu cinstea în anumite împrejurări, minore în aparența, când, deși aceasta este dominanta în comportamentul individului respectiv, trebuie să cedeze într-un mod cu totul surprinzător. Una dintre aceste împrejurări este împrumutul de cărți. Să exemplificăm.

Iată, de pildă, primești în vizită un prieten apropiat. Prețuindu-ți prestigiul casei și considerându-te om de cultură, acesta, cum intră, se repede în primul rând asupra bibliotecii (copiii lui se reped asupra jucării lor copiilor tăi). Prietenul îți răscolește cu o patima de anticar vicios raft cu raft, descoperă tot ce ai mai bun și de valoare, răsfoiește fiecare carte cu febrilitate, o evaluează și o comentează zgomotos, ca un negustor de talcioc.

— Vai, de când căutam eu cartea asta ! exclamă el la un moment dat. De unde o ai, afurisitule, eu o caut de ani și ani. Mi-o dai și mie pentru. O zi? Să știi că eu sunt foarte scrupulos în ce privește cărțile împrumutate. Nu las nici cărțile mele la alții, dar nici pe ale altora la mine. Poți să ai toată încrederea. De obicei nu împrumuți cărți, ești destul de pățit dar nu ai, totuși, atâta tărie încât să-l refuzi pe acest prieten apropiat, cum n-ai avut de fapt tăria să-i refuzi nici pe ceilalți prieteni. Așa că îi împrumuți cele mai bune cărți din bibliotecă, cu sentimentul că le arunci pur și simplu pe fereastră, într-atât ești de sigur că n-o să le mai vezi niciodată.

Și chiar așa se întâmplă. Prietenul respectiv a plecat, în mod obiectiv, peste câteva zile în provincie, apoi a avut nu știu ce necaz în familie, încât numai de cărțile tale nu i-a ars lui. Nu poți avea nicio pretenție. Totuși, într-o zi, făcând un control oarecare prin bibliotecă și constatând că ai rămas fără de cele mai bune cărți, te înfurii cumplit. Imediat, cauți un anume pretext și îi faci o vizită amicului care ți-a devastat, ultimul, biblioteca. După ce discuți despre una și alta.

Îți arunci ochii prin cărțile lui, spunându-i:

— Parcă aveam niște cărți pe la tine, nu?

— Dragă, sare ca ars prietenul, te rog — să mă ierți că nu m-am ținut de cuvânt. Știi ce s-a întâmplat? A venit un neam prost pe la mine când nu era decât nevastă-mea acasă și, profitând de faptul că ea nu prea iubește cărțile, și-a încărcat brațul și s-a cărat. Îl caut de-atunci și nu-l mai găsesc. Nu mi-e de-ale mele, cât de-ale tale…

E limpede, îți iei adio de la cărțile tale și, ca să te revanșezi cumva, îți încarci și tu brațul cu cărți din biblioteca lui. El știe că nici tu n-o să-i le mai dai, iar tu știi că o să le faci uitate.

Iată cum, în ce privește domeniul acesta al împrumuturilor de cărți, cinstea este călcată în picioare de către oameni foarte onorabilii și care în mod obișnuit n-ar fi în stare să-și însușească niciun capăt de ață din avutul altuia. Deși se socotesc foarte cinstiți, acești oameni ajung, de fapt, să fie pe față și în mod premeditat. Mi-aduc și acum aminte de o scenă penibila dintr-o redacție. Venisem acolo în calitate de colaborator. În biroul redactorului pe care îl căutăm se mai afla un colaborator. Am stat amândoi pe scaune fără să ne vorbim, așteptând redactorul, care se afla în ședință. La un moment dat ne-a atras atenția pe birou o carte foarte rara și de mare pref. Cineva o lăsase acolo. „Nu cumva o fi uitat-o?” ne-a trecut prin minte la amândoi în aceeași clipă și ne-am întrebat cu glas tare:

— Ea dumneavoastră această carte?

În clipa aceea a intrat pe ușa un alt colaborator, care a auzit întrebarea noastră și care, văzând car tea, a spus:

— Ah, credeam că am pierdut-o. De când o caut!

A pus cartea la subțioara și se pregătea să iasă pe ușă, când intră redactorul pe care îl așteptam și care, văzând cartea la subțioara acelui colaborator, s-a arătat foarte mirat.

— Ce-i cu cartea asta? E cartea mea !

— Ea dumneavoastră?! s-a mirat cetățeanul. Formidabil, și eu am una la fel. Am crezut că e a mea.

Redactorul n-a zis nimic, pentru că îi era jenă, colaboratorul acela fiind unul din scriitorii cunoscuți.

De altfel, mai târziu a recunoscut el însuși că are acest viciu urât: fură cărți.

Cunoscând toate acestea, am luat de la o vreme unele măsuri de precauție. De pildă, cărțile cele mai valoroase, cele mai dragi, le țin ascunse într-un geamantan. Acestea sunt cărțile primite cu autograf

de la autorii lor. Mărturisesc că am aceasta slăbiciune: adun cât mai multe cărți cu autograf. Cuvintele scrise cu cerneala de către însăși mina celui care a zămislit cartea mă impresionează până la lacrimi. Și nu e vorba numai de o simplă iscălitura, ci, uneori, de adevărate opere artistice miniaturale, de calde mărturisiri de prietenie, pe care mi le fac cu o dragoste sinceră și fățișă prieteni pe care eu îi prețuiesc. Adeseori, când nu mă simt bine sufletește, când sunt trist sau îmi pierd încrederea în mine, încep să răsfoiesc aceste cărți. Cu fiecare autograf citit simt o adevărată înseninare, simt cum mi se injectează parcă în sânge și în conștiință un fel de vitamină fortisimă de încredere în viața și în posibilitățile mele.

De cele mai multe ori îmi amintesc chiar și împrejurările în care mi-au fost date autografele, și asta îmi sporește cu sută la sută duioșia.

Dar mult mai convingătoare va fi însăși citirea unora dintre autografele care mi-au fost acordate.

Să citim, deci, câteva luate absolut la întâmplare.

Pe o carte voluminoasa de proză (cea mai voluminoasă carte care s-a editat în ultima vreme în țară) autorul mi-a scris cu propria sa mână: „Bunului meu prieten și coleg de literatură, prozator cu vechime, în casa căruia m-am simțit ca la mama acasă, bucurându-mă de acea ospitalitate care a făcut celebru poporul român”. Oare când mi-a fost scris acest autograf? Dacă stau bine și mă gândesc, pot să-mi amintesc că gestul s-a petrecut exact în zilele când a venit tata de la țara cu acel porc tăiat, porc pe care mi l-a consumat în câteva zile o ceată de amici, colegi de literatură. Cel cu autograful mâncase tot șoriciul, o pulpă din spate, un castron cu jumări calde și băuse o jumătate de vadră de vin negru. Autograful mi l-a scris când se afla la jumări, jumări pe care le mânca cu o lăcomie furibunda și din care cauză a și intrat a doua zi în spital.

Dar să citim acum ce scrie pe coperta unei cărți de poezie autorul: „Celui mai gingaș și mai sensibil cititor de poezie, de la care aștept și pe viitor aceeași solicitudine, aceeași dragoste și prețuire și pe care am să-l consider întotdeauna părintele meu literar”. Acesta este un autograf de pe vremea când mai eram încă critic literar. Pe autorul acestui autograf îl lichidasem într-un articol foarte incisiv pentru lipsa aproape totală de sensibilitate poetică și pentru prozaismul cel mai plat cu putință. Autograful lui m-a impresionat foarte mult. Omul

dovedise într-un chip nobil că mă prețuiește, în ciuda observațiilor mele foarte severe cu privire la creația sa.

Nu mult după aceea am primit sarcina să conduc o revistă literară. Imediat după asta (o coincidență care m-a mirat oarecum) au început să-mi vină cărți cu autografe de la autori pe care nu-i văzusem. Niciodată în viață și care dovedeau sentimente foarte calde pentru mine. Unul mă numea „Eliade Rădulescu al celei de a doua jumătăți a secolului XX”, altul de clara că visează de la naștere să lucreze sub „mâna forte, încercată și deosebit de pricepută a celui mai reputat conducător de revistă”, iar un debutant în poezie mi-a scris pe coperta primului său volum următoarele versuri:

„Aș vrea să am un idol.
un părinte,

un dumnezeu al meu
căruia să-i cad la picioare
în clipe grele și la clipe de
(bucurie.

Un om, o ființa pe care să o ador și căreia să-i închin uneori versurile mele cele mai intime, de sertar…

Nu vrei tu să fii ființa aceea?”

Ca să fiu sincer, autograful mi-a plăcut foarte mult, nu atât pentru calitatea frustă a versurilor, cât pentru sinceritatea pe care o respira. Ceea ce m-a nemulțumit a fost faptul că peste câteva zile, întâlnindu-mă la o ședință cu redactorii șefi de la celelalte reviste literare, ei mi-au arătat volume ale aceluiași tânăr poet, cu exact același autograf.

Iată un autograf primit, pare-mi-se, curând după ce tatăl meu a fost numit șeful spațiului locativ: „Mi-e frică să nu fiu luat drept un exaltat dacă am să spun că tu ești singurul prieten în a cărui inimă am găsit un adăpost la vreme de nevoie (și care nu mă îndoiesc că și acum nu mă va lăsa fără un ajutor, tu știind doar — de când mă zbat să dau apartamentul meu de două camere cu dependințe pe unul cu trei camere, dependințe plus beci) cu cea mai sinceră prietenie și admirație, oricând gata să te ajut la vreo ananghie”.

Dar am în bibliotecă și cârti cu autografe primite de către soție și de către copii. Soția mea a primit astfel un autograf foarte elogios, față de virtuțile ei de gospodină chibzuită, de la un prieten scriitor care venise în lipsa mea acasă pentru un împrumut de bani. Copilul meu cel mic, în vârstă de un an și jumătate, deși nu știe să citească încă după alfabetul în vigoare, a primit un autograf pe o carte pentru copii de la o autoare de literatură pentru copii, autograf în care se spune (asta era tot pe timpul când mă îndeletniceam cu critica literară): „Lui Ionel, cu toată afecțiunea, această carte scrisa pentru — desfătarea lui, dar și pentru a tatălui său, pe care îl rog din suflet pe aceasta cale să o citească și să-i con sacre o cronica în numărul viitor. Chiar dacă va fi aspru, cel puțin să știu că s-a scris despre mine și că nu sunt iar trecută cu vederea, spre deosebire de altele, care, de nu ca noi, știu să se descurce în toate împrejurările, că se scriu despre ele cronici de un metru pătrat pentru niște broșurele

fără nicio valoare literară — aștept, dragă Ionel, părerea ta de copil, precum și părerea de matur a tatălui tău, pe care încă o dată îl rog să nu mă uite pentru numărul viitor al revistei, să fie cât de aspru, dar să mă analizeze cu grija și cu argumente, să am și eu ce învăța pentru viitor — încă o dată, dragul meu Ionel, să crești mare, sănătos, voinic și deștept, să înveți o meserie frumoasă, nu ca aia de scriitor, care vai de capul lui când critica de specialitate nu-i acordă atenția cuvenită — te pup, dragul meu".

În sfârșit, aș putea să vă citesc multe autografe, pentru că toate sunt interesante, fiecare trezindu-mi o amintire despre oameni pe care acum poate nici nu-i mai cunosc, care nu vor mai trece niciodată prin viața mea. Prețuiesc cu atât mai mult aceste autografe acum, când nu mai primesc asemenea dovezi de prețuire și prietenie. Într-un fel, poate, e explicabil. Am ieșit la pensie, nu mai sunt în cercurile active ale literaturii. Cu toate acestea, a mai fost un suflet care s-a gândit la mine și care mi-a trimis un autograf, care, din păcate, este anonim și scris nu pe o carte de literatură, ci pe una de bucate. În acest autograf se scrie negru pe alb: «îți trimit această carte de bucate ca să înveți cum se face o iahnie de fasole și un spanac cu ochiuri, pentru că de altceva n-ai fost în stare în viață. Din partea unui fost amic, pe care uneori te făceai că nu-l bagi în seama atunci când făceai bilanțurile anuale la proza și-l treceai la „și alții"».

…Indiferent cine ar veni la mine, cărțile cu autograf nu le împrumut. Scriu acestea aici pentru ca toți prietenii cu care mă vizitez să ia cunoștință.

zmeul de 250 de cm

Începeam din ce în ce mai mult să ne convingem că nimic pe lumea și în universul de care aparținem nu a fost făcut fără o anumită măsură. Însăși natura mumă, atunci când a purces la zămislirea lucrurilor cu suflet și fără suflet, avea materia limitată — oricât de infinite îi erau posibilitățile și raza de întindere — și nu era dispusă să facă risipă. Pe lângă asta, pentru a nu se plictisi și pentru a evita șabloanele, făcea un lucru când mai mic, când mai mare, unul moi perfect, altul mai puțin perfect — cum se nimerea. Așa s-a întâmplat și atunci când a făcut zmeii. La unii a risipit pur și simplu materia, în timp ce cu alții a fost zgârcită. Așa se face că pe lume există mai multe tipuri de zmei: zmei de 125 cm, de 175 cm, de 250 cm și de 350 cm, ultimii doi având adesea și ataș. Cei mai mulți sunt de 125 și 175 de cm, dar zmeii care pretind a fi adevărați zmei se poartă la 250 de cm capacitate. În felul acesta își păstrează silueta zveltă a zmeilor de 125 de cm și au posibilitatea să pârâie și să fugă ca cei de 350 de cm.

Bineînțeles, zmeul de 250 de cm are permis de liberă trecere prin tot Universul, la orice oră din zi și din noapte. Dacă vrea, el se duce în miezul nopții chiar sub fereastra lui Satana și pârâie cât poftește el, numai așa, de-al dracului… Nici Dumnezeu n-are curajul să-i ia un talon, chiar dacă intra în raiul lui pe sens interzis și i-l afuma cu norii grețoși și cenușii pe care-i scoate din coada. Nimeni nu poate să-i facă nimic, pur și simplu pentru că el e zmeu.

Zmeul de 250 de cm preferă, de obicei, să iasă la plimbare după-amiază, spre seară. Lese să se plimbe pe șoseaua principală a Universului, să ia și el un aer cu miros de tei, necesar bunei funcționări a plămânilor săi La început, merge agale, cu o mână în buzunar, făcând ocoluri semănând cu jumătățile de opturi. Privirile lui se îndreaptă scrutătoare spre aleile de alături. Nu cumva o fi vreo zână amatoare de-o plimbare?

Și iată că zâna apare. Când a plecat de-acasă, zâna a primit de la mama ei sfatul de a nu intra în contact cu zmeii, cunoscut fiind că aceștia sunt ființe răpitoare, periculoase și negative în esența lor.

Zmeul — ca să vezi complexitate ! — deși e negativ pe dinăuntru (care va să zică sufletește), din punct de vedere exterior arată atractiv și seducător. Câteva priviri aruncate pe sub sprâncene,

două-trei pârâituri ce provoacă fiori, și zâna uită sfatul primit acasă: se cocoață în spinarea zmeului și-și încolăcește mâinile de gâtul lui.

— Pornim? o întreabă el.

— Dar nu prea tare, zice ea prudentă.

Zmeul îi dă drumul. La început merge mai domol; apoi din ce în ce accelerează. Zâna are un fel de fiori de teamă, care încep să se transforme apoi în plăcere și în viciu. Îi place și ei viteza, precum și fluturarea vântului prin zulufii aurii.

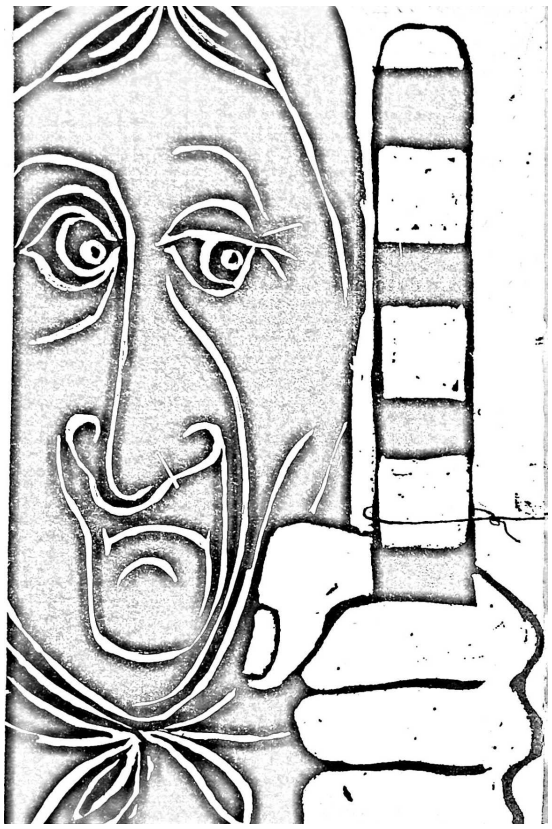

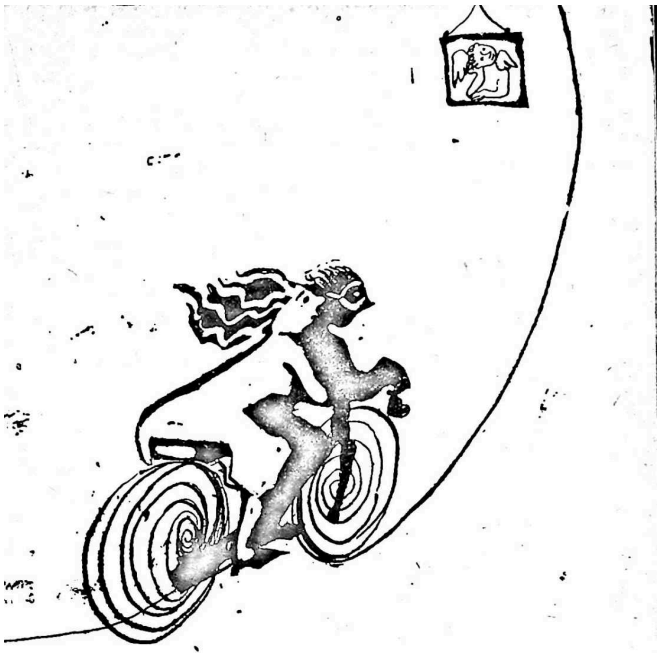

Și așa, veseli și frumoși amândoi, lipiți unul de altul, zmeul și zâna aleargă pe drumurile Universului, fi când un zgomot de trosnesc toate temeliile Firii. Zboară peste nori și peste abisuri, peste comete și constelații, zboară frenetici, beți de fericire și de infinit.

— Doamne, de nu li s-ar întâmpla ceva ! zice Sfânta Vineri, zâna cea bună, zărindu-i trecând ca fulgerul pe lângă ghereta ei, aflată la una dintre intersecțiile Universului.

Și, imediat, Sfânta Vineri își leagă peste brâu o eșarfă roșie, spre a fi recunoscuta, și pleacă după ei să-i apere de vreo nenorocire. Timp nu e de pierdut, așa că se angajează zdravăn în cursă. Fuge de mănâncă nori. Aparatele pe care le posedă sub călcâi arată viteza de un milion kilometri lumina pe zecime de secunda, adică viteza maxima pe care o poate rea liza cu forțele ei miraculoase. Pasămite, zmeul de 250 de cm, cu zâna în cârcă, fuge mai abitir. E tânăr, și are putere. Sfânta Vineri simte că nu-i poate ajunge. Hai să facă o minune: aruncă în fața lor o perie care se preface într-o pădure deasă. Zmeul de 250 de cm defrișează însă pădurea în plina viteză și merge mai departe. Răsuflarea zânei îl gâdilă la ureche și îi dă puteri incomensurabile.

Sfânta Vineri face încă un sacrificiu: caută prin poșetă și-și aruncă în fața lor oglinda, care oglindă se preface într-un lac uriaș.

Zmeul de 250 de cm soarbe însă lacul dintr-o înghițitură — chestia cu lacul venind tocmai la momentul oportun, pentru că nu prea mai avea carburanți – și gonește înainte.

Sfânta Vineri e disperată. Își desface diamantul de la inelul de pe deget și-l aruncă înaintea lor, deși îl avea amintire de la răposatul Sfântul Joi. Pietricica nestemata se preface în munte de granit. Zmeul de 250 de cm face un viraj de îngheață inima în pieptul zânei din spinare și îl ocolește.

Sfânta Vineri oftează cu năduf: „Na, că i-am scăpat!” Dar n-apucă să zică „scăpat”, că se și întâmplă catastrofa. Ce nu putuseră să facă pădurea, lacul, și muntele, reușește să facă o coaja de portocală alunecoasă, pe care un îngeraș necuminte o aruncase peste gardul raiului în hăul Cosmosului.

Zmeul calcă peste ea, simte o smucitură în stomac, o amețeală în creier și pe urmă nimic. Praful s-a ales din el și din zâna cu zulufii aurii.

Sfânta Vineri sosește repede la locul catastrofei și, îndurerată, încearcă o minune. Adună bucată cu bucată resturile rămase din cei doi și le pune cu o migală deosebită cap la cap. După o muncă de ceasornicar, reușește să scoată din cele două ființe una singură, restul materiei fiind pur și simplu pulverizată și imposibil de recuperat. După ce zidește această făptură — care seamănă și cu unul și cu celălalt — suflă asupra ei și-i dă viață. Noua făptură corcită se scutură din toate mădularele, se pipăie, se privește, vede că mai are totuși în ea o putere de vreo 110 cm și, deodată, zbughi ! A fugit ! Fuge de mănâncă norii, de pârâie tot Cosmosul, de s-a trezit până și Dumnezeu din somnul lui de după amiază și întreabă furios ce s-a întâmplat.

Sfânta Vineri își șterge nădușeala de pe frunte, da tină din cap distrusă moralmente și exclamă în urma ființei ingrate:

— La dracu’ l Poți să crăpi, a doua oară nu mai fac minunea.

împăratul și horoscopul

— basm cules de la un copil în vârstă de 7 zile –

Să fi fost ora patru sau cinci dimineața când a sunat telefonul. Sar ca ars din pat și ridic receptorul.

— Să vă trăiască băiatul ! striga o voce entuziastă.

— Care băiat? întreb uluit.

— Al dumneavoastră.

— Al meu? Imposibil!

— De ce să fie imposibil? V-a născut soția acum un sfert de oră ! A născut un băiat!

— Formidabil! Uitasem că nevastă-mea e la maternitate ! A născut? Un băiat? Pe cuvânt de onoare? Câte kilograme are? Seamănă cu mine? E sănătos? E brunet? Ce ochi are? Acum ce face? Doarme? Dar soția ce face? Se simte bine? Puteți să-i transmiteți chiar acum felicitări din partea mea?

După ce-am pus toate aceste întrebări, năucit, am închis telefonul. Pe urmă mi-am adus aminte că sora care mă sunase nu-mi răspunsese. Totuși, esențialul îl știam: aveam un băiat. Am ieșit afară și am început să scol vecinii. Unul dintre ei avea o damigeana cu vișinată, ne-am adunat toți în bucătărie la el, ca să nu trezim copiii și, spre dimineață, eram cherchеliți bine.

După asta, vreme de șapte zile, am petrecut cu prietenii, cinstindu-i. Nici noaptea nu mai dormeam.

Când puneam și eu capul jos, mă trezeam cu câte un telefon:

— Să-ți trăiască băiatul ! Felicitări !

— Mulțumesc, dar e mai mult meritul nevestei…

— Ei, hai, nu face pe modestul. Ești bun de cinste.

— Sunt…

— Păi atunci cum facem? Vin eu la tine, sau vii tu în oraș?

Cert este că până la venirea nevestei acasă cheltuisem banii rezervași pentru cumpărarea celor trebuitoare copilului, adică scutece, plapuma, pătuc, cârpe și celelalte. A trebuit să mă împrumut ca să am de un buchet de flori. În schimb, toți prietenii au fost mulțumiți. N-a rămas unul necinstit de mine.

În sfârșit, a venit și ziua când m-am dus la maternitate ca să iau acasă mama și copilul. Vă puteți în chipul ce emoție pe mine, pe nevastă-mea și pe Gheorghiță (acest nume i l-am pus băiatului). Eram așa de fericit, încât atunci când mi l-a pus sora în brațe era să

mă prăbușesc cu el cu tot. Când am ajuns acasă, iar au venit prietenii, rudele și vecinii, au mâncat și au băut bine, apoi au plecat.

Nevastă-mea îi dădu de mâncare lui Gheorghiță și mi-l puse apoi în brațe:

— Culcă-l și tu că eu nu mă mai țin pe picioare de oboseală.

Plec cu Gheorghiță în brațe în camera cealaltă să-l adorm. Îl pun în cărucior și încep să-l legân. Îl legăn vreo jumătate de oră, cântând „Nani, nani, puișor" — Gheorghiță nici vorbă de somn. Se uita curios peste tot, ba uneori mă fixa atât de persistent, încât mă apucau fiorii. Văzând că nu reușesc cu căruciorul, îl iau în brațe și încep să mă plimb cu el încoace și încolo. făceam asta de aproape o oră, când simții, în sfârșit, că mă enervez.

— Ascultă, îi spun, n-ai de gând să adormi odată?

Abia mă țin pe picioare.

— Imediat, îmi răspunse el, căscând cu gura până la urechi. Mi-e somn al dracului, dar nu știu de ce nu pot să adorm.

— N-ai cumva astenie nervoasă? îl întreb îngrijorat.

— Nu. Cred că e din cauza emoției. Am așteptat așa de mult să vin pe lumea asta, încât acum nu mă mai satur să o privesc. Să știi că e foarte interesant pe la voi. Îmi place.

— Cum ai călătorit? îl întreb eu, nu atât din curiozitate, cât pentru a întreține pe mai departe discuția.

— Nu prea grozav. Când m-am hotărât să vin, barza de serviciu nu mai avea locuri. Cu ciubuc, cu intervenție, în Sfârșit, am găsit și eu un loc pe coadă.

Așa câți dai seama ce incomod am călătorit. Sunt obosit mort, dar nu știu de ce nu pot să dorm.

— Nu vrei să-ți spun o poveste?

— E o idee. Știi vreuna interesantă?

— Știu câteva. Vrei să-ți spun — „Scufița roșie"?

— Ce-a făcut scufița asta roșie?

— S-a dus cu mâncare la bunica ei în pădure și a mâncat-o lupul.

— Interesant. Mai spune-mi una.

— Era odată o capră care avea trei iezi…

— Și pe ăștia i-a mâncat lupul?

— Da, dar de unde știi?

— Am bănuit. Altceva…

— Era odată o fată de împărat…
— Și ce-a pățit?
— N-a pățit nimic.
— Imposibil, la gândește-te bine. N-a mâncat-o și pe ea cineva?
— Ba da. A mâncat-o un balaur, dar a venit Făt-Frumos, a spintecat balaurul și a scos-o afară.
— Pai vezi? Am bănuit eu că așa o să se-ntâmple.
Gheorghiță începu iar să caște și acum era convins că va adormi.
— Te culci? îl întreb eu cu blândețe.
— Mă culc, dar de ce nu-mi spui o poveste?
— Asta-i tot ce știu. Vând că nu-ți plac.
— Nu știi una așa… mai interesantă, mai serioasă, care să ridice o problemă?
— Nu știu, pe cuvântul meu că nu știu. Am să-nvăț de-acum încolo.
— De-nvățat știu eu c-o să-nveți, pentru că n-o să ai încotro, dar ce fac eu acuma, că nu pot dormi?
În sfârșit, pune-mă în cărucior și du-te, vând că ești dărâmat de oboseală. O să-mi spun singur o poveste și-o să adorm până la urmă.
— Ce poveste?
— O poveste pe care ne-a spus-o barza pe drum.
— Atunci, îi spusei retrăgându-mă fericit spre ușă, îți urez somn ușor și…
— La revedere, mă expedie el, nu prea amabil.
Am deschis ușa cu grijă și am ieșit. Pornesc spre dormitor, dar între timp mă răzgândesc. „Ia să văd, îmi zic, dacă-și spune într-adevăr o poveste sau nu”.
Pun urechea la ușă și ascult. Gheorghiță își spunea, într-adevăr, o poveste. O poveste atât de interesantă, încât am rămas pur și simplu lipit de ușă, ascultând-o cuvânt cu cuvânt „A fost odată — începu Gheorghiță cu un glas molcom și adormitor, de bunica — un împărat pe care-l chema Fasole. Fasole împărat. Într-o zi, împăratul ședea cu împărăteasa într-un salon la taclale. El își fuma luleaua, iar ea împletea o scufiță, pentru că tocmai i se împlinea sorocul să nască. La un moment dat, împărăteasa îi spune împăratului:

— Parcă era vorba ca la ora asta să ai o adunare cu sfetnicii și căpitanii armatelor tale.

— Adevărat, uitasem. Or fi așteptând pe la uși de mult.

Împăratul sună dintr-un clopot și într-o clipă apăru un servitor.

— Au venit ăia? întrebă împăratul.

— Au venit, spuse servitorul. Așteaptă de mult.

— Bagă-i înăuntru !

Peste câteva clipe salonul se umplu de sfetnici și căpitani de oști. Împărăteasa rămase mai departe pe canapea, împletind la scufiță, pentru că ei îi plăcea să asiste întotdeauna la treburile importante ale bărbaților. Uneori avea chiar un cuvânt greu de spus, nu rare cu fost cazurile când războaie de mare importanță au fost decise de o vorbă de-a ei. Împăratul cam trăia sub papuc, îi știa de frică, prefera să n-o contrazică.

Sfetnicii și căpitanii luară loc la masa de consiliu, gravi și plăcut impresionați de atmosfera caldă și intimă din încăpere; precum și de carafele cu vin negru care se odihneau pe masă.

— Sunteți sănătos, împărate? îl întrebară ei în cor.

— De loc, spuse împăratul trist. Mă supără groaznic reumatismul. Dacă mi-ați da un concediu, să pot pleca la munte, v-aș fi din inimă recunoscător. Nevastă-mea, după cum vedeți, este însărcinată în ultima luna și i-ar face și ei bine niște aer curat.

Ce părere are marele sfetnic? Pot pleca pe vremea asta în concediu? E potrivita?

— Un moment, împărate, să mă uit în horoscop.

Ce scrie aici, în carte, e sfânt pentru mine. Maiestate, îmi pare foarte rău, dar nu puteți pleca în concediu.

În Cartea înțelepciunii scrie că trebuie musai să vă bateți.

— Iar, Dumnezeule?

— Cum iar, maiestate, spuse marele sfetnic, uluit, că n-am mai avut un război de două săptămâni I E o plictiseală de moarte în rândul căpitanilor noștri. Pot să vă confirme chiar ei asta.

Căpitănii își zăngăniră armele nerăbdători, ca niște cai tineri ținuți prea mult cu zăbalele în gură.

— Împărate, spuse unul dintre ei, permiteți-mi să vă spun că situația nu mai poate dăinui așa. Soldații abia așteaptă să se lupte și să moară pentru gloria voastră, s-au plictisit, toată ziua joacă

babaroase și copeică. Balaurii, de asemenea, în curând or să dărâme grajdurile de nerăbdare. Ce dracu', nu mai facem niciun război?

Împăratul se uită către împărătească, distrus sufletește.

— Auzi, draga, ăștia cică musai să mă duc la război.

— Treaba ta, te privește, eu mă duc să nasc. Simt că m-au apucat durerile facerii.

Împărăteasa se ridică și plecă ținându-se cu amândouă mâinile de pântece, sub privirile pline de dispreț ale militarilor. Împăratul se scărpină în cap nenorocit.

— La zi, sfetnice, și cu cine ar trebui să mă bat?

— Indiferent, împărate. Fie cu Neghină-împărat, fie cu Pai-împărat, fie cu Bob-împărat, n-are importanță. Numai război să faceți, c-așa scrie în horoscop.

— Păi cu ei m-am bătut de câteva ori anu-asta !

Nu-mi face nicio plăcere să mă bat mereu cu ace lași împărați.

— Atunci hai să facem o expediție la capătul pământului — propuse un căpitan isteț — poate dăm peste ceva împărății necunoscute, pe care să le trecem prin sabie și să le prădăm.

— E prea obositor, dragă, se plânse împăratul. Cu reumatismul meu nu-i chip de plecat la drum lung.

Să facem un război pe-aici, pe-aproape, cât mai simplu, ceva ca să fie, să nu se spună că n-am respectat horoscopul. Ce împărat mai avem noi prin vecinătate?

— Păstârnac-împărat…

— Aoleu! Cu Păstârnac nu-mi mai bag în cârc câtă viață oi avea. Ne-a bătut luna trecută de ne-au mers fulgii. Și-acum mă doare spinarea din pricina săgeții ăleia pe care mi-a tras-o el. Să alegem unul pe care să batem la sigur.

— Mazăre-împărat, propuse cineva.

— Mazăre? Nu prea mă lasă inima, că suntem prieteni. Când eram copii, luam lecții la aceeași vrăjitoare, ne jucam împreună, făceam strengării… Nu, să luăm pe altul.

— Asta-i cel mai bun, insistă marele sfetnic. E aproape.

— Pe ăsta îl batem precis, sută la sută, susținură căpitanii cu vitejie. Și luăm și o pradă bogată.

— Cică are niște femei… șopti cineva lingându-și buzele ca un cotoi.

— Bine, dacă așa ne e soarta, să ne batem cu el, decise împăratul, la să-i dau vestea asta, să vedem ce zice.

Împăratul forma un număr de telefon.

— Alo ! Mazăre-împărat? urlă el. Să trăiești, măi frate I Ce mai faci? Sănătos, voinic? Cum, nu știi cu cine vorbești? Aici e Fasole-împărat, vecinul și prietenul tău din copilărie. Da, și eu mă bucur din inimă câte aud. Ce spui? Ești cam bolnav? Reumatismul? Și pe mine tot ăsta, că-mi vine să-njur de toți sfinții. Ei, ce să-i faci, bătrânețile. Ne-o fi și nouă de când tot umblăm prin lupte, prin ploi, prin noroaie. Altfel cum îți merg treburile? La mine la fel: așa și-așa. Auzi, dragul meu, știi pentru ce te-am deranjat? Marele meu sfetnic zice că în horoscop, în marea carte a înțelepciunii, scrie cum că musai trebuie să mă bat cu tine. Ce părere ai de chestia asta? Ai ceva împotrivă? Da, sigur… te înțeleg…te cred… ai dreptate. Ce dracu' să fac, așa scrie în horoscop și eu întotdeauna am ascultat de el orbește. Auzi, cum vrei să ne batem cu săbiile, cu săgețile otrăvite sau cu balaurii? Da, stau destui de bine cu săgețile otrăvite. Cu o săgeată de-a mea omori un om cu toți urmașii și strămoșii lui. Și tu ai? Foarte bine, bravo ! ia te uită! Eu te credeam mai moale, și când colo… Cum? Nu zău?! Va să zică dacă nu te atacam eu, mă atacai tu! Ei, bravo! Ale dracului horoscoape (să nu mă audă sfetnicul cel mare), s-au potrivit de minune unele cu altele. Auzi, știi care-i culmea? Că și eu te-am ales pe tine din același motiv: credeam că ești mai slab decât mine. Ca să vezi ce comedie. Auzi, Mazăre I Uite ce vreau să-ți mai spun: vezi că eu am de gând să te iau prin surprindere, mâine noapte, la ora 1 fix. Așa m-au sfătuit căpitănii mei. Ce zici? A, și tu făcui la fel? Bravo ! Gând la gând cu… bătălie! Ascultă, îți măi spun un secret. Astă pentru că mi-ești prieten. Am o noutate în materie de luptă de te las paf. Pe cuvântul meu. Am împerecheat prin montă artificială un balaur cu un zmeu și a ieșit o dihanie de te crucești. Am și făcut o proba cu el: a suflat doar pe o nara și mi-a lichidat un sfert din împărăție. Așa ca fii atent. Altfel ce mai faci, cum o mai duci? Mi se pare ca și împărăteasa ta e însărcinata, nu? Ce vorbești, trebuie să nască dintr-o clipă într-alta? Formidabil I A mea la fel. Și ce spun horoscoapele despre a ta, o să

nască bine? Aha! Cezariană…Las' că-i bine și-așa. Numai băiat să-ți facă. Ehe, dacă e băiat, facem un botez să se ducă vestea. Uite ce e: dacă mă chemi tu la botezul băiatului tău, te chem și eu la al meu. De acord? îmi pare foarte bine. Facem o petrecere strașnică, chemăm și împărații ăilalți. Ți-aduc eu un vin bun dacă vrei, puterea un sului, bei o cană și întinerești cu zece ani. Auzi? Stai puțin ! Ce-ar fi să facem botezurile împreună? Ne adunăm la un loc, tu cu copilul tău, eu cu al meu și facem o petrecere strașnică. Nu-i mai bine așa? Ne adunăm undeva lângă graniță, știu eu o pădure grozavă, răcoroasă, cu iarbă groasă… Așa, exact, acolo unde ne-am bătut noi ultima oară, acum zece ani. Aoleu! Mi-am adus aminte de război… Da, uitasem, vezi? Vorbeam de petrecere și când colo mâine trebuie să ne batem. Ce zici? Să-l lăsăm dracului? Ce, parcă eu n-aș fi de acord I Dar dacă sfetnicu-ăsta al meu zice că horoscopul scrie negru pe alb că musai să ne batem, ce să fac? Se zice că e carte sfântă, după el s-au luat și moșii și strămoșii noștri. Da, ai dreptate. Ar mai trebui verificat. Uite, eu de când sunt împărat nu m-am uitat niciodată în horoscop. Da, chiar sunt curios, am să mă uit chiar acum pe el. Și pe urma îți dau un telefon. Bine, noroc !

Împăratul se întoarse către marele sfetnic.

— Sfetnice, zise el, ia dă-mi puțin horoscopul ăla să mă uit și eu pe el.

Marele sfetnic păru de-a dreptul uimit de îndrăzneala împăratului.

— Împărate, dar în horoscopul ăsta nu am voie să citesc decât eu!, Așa e credința lăsată din străbuni.

— Nu contează, dă-mi să văd și eu ce scrie acolo.

Tu ești cam miop și mi-e frică să nu fi încurcat cumva paginile.

Marele sfetnic ascunde cartea sub hlamidă și dă să dispară pe ușă, dar împăratul nu se lăsă.

— Măi frate, dă horoscopul ăla, nu mă enerva! Sau vrei să-ți dau una cu sceptrul în cap, să te scot la pensie pentru invaliditate?

Ca să nu mai piardă vremea, împăratul se repede și-i smulge chiar el cartea. O răsfoiește puțin, o întoarce pe toate părțile, apoi cheamă unul dintre feciori, cel mai deștept în ale buchiilor.

— Fiule, i se adresă el, ia citește tu ce scrie aici, că tu ești om învățat. Eu, ca să fiu sincer (nu n-am spus asta niciodată), nu știu să citesc. M-am luat de tânăr cu războaiele și n-am mai avut timp să

deprind deslușirea slovelor. Te rog, deci, citește-mi ce scrie în acest horoscop.

Feciorul împăratului deschide sfânta carte din strămoși și citește cu glas tare:

— „Fasole iahnie cu cârnați de porc. Se ia un chil de fasole boabe, se fierbe bine, se face sos, se pun roșii, după care se adaugă cârnați prăjiți…”

— Fasole iahnie?! se mira împăratul. Nu înțeleg. la citește mai departe.

— „Tăiței cu varza. Se taie varza mărunță, se fierb bine tăițeii…”

— Ia stai puțin. Ce fel de horoscop mai e și asta?

Feciorul împăratului se uita pe coperta cărții și descoperă uluit următorul titlu: „Sanda Marin — Carte de bucate”.

Când vede aceasta mârșăvie, împăratul se face galben-verde la fața, la sceptrul în mână ca pe un ciomag și se îndreaptă spre Marele Sfetnic.

— Asculta, mă, tu-ți bați joc de Luminăția Mea? Ce fel de horoscop e asta? Răspunde, că-ți crap capul!

Marele Sfetnic se retrăsese îngrozit într-un ungher și cerea îndurare.

— Niciun fel de îndurare ! striga furios foc împăratul. Te fac harcea-parcea dacă nu-mi spui ce-i cu horoscopul ăsta cu iahnie și tăiței.

Văzând că e nenorocire mare, sfetnicul numărul unu al împăratului căzu în genunchi și urla cât îl ținu gura:

— Împărate, am să-ți spun adevărul gol-goluț, ca să te cutremuri. Și eu sunt analfabet! Habar n-am de citirea stelelor și a slovelor.

— Ești analfabet, nenorocitule?! urla împăratul… Și eu care te credeam cel mai luminat om din împărăția mea! Ah! Ah!

— Cât privește horoscopul, continua sfetnicul, mi-a lăsat bunicul meu unul adevărat, dar eu l-am pierdut, și atunci, având totuși nevoie de o carte, i-am furat-o pe a bucătarului.

— Și pe ce baza stabileai tu traficul războaielor mele?

— Dădeam cu bobii, Luminăția Ta, mărturisi cinstit sfetnicul. Alteori dădeam cu banul: arolul era războiul, rișca era pacea.

Împăratul începu să-și smulgă cu adevărat părul din cap.

— Ah, gemu el, cum mi-am distrus tinerelele mele și viețile flăcăilor mei! Mă luam după un dobitoc ca tine, mă sculam cu noaptea în cap și porneam la război pentru că așa scria, ziceai tu, în horoscop. Tu rămâneai acasă, la căldură, cu femeile și noi plecam să murim sau să ne schingiuim. Ah, bestie !

Marele sfetnic lăsă privirea în jos, dând de înțeles că acesta este adevărul. Furia împăratului nu mai cunoștea margini. Luă o sabie de la un căpitan și începu să-l lovească pe sfetnic nemilos.

— Ține răsplata, nemernicule, mistificatorule de istorie ! Idiotule ! Analfabetule! Și voi, se repezi el către căpitani, voi ce vreți, vite cu galoane? Afară, nemernicilor, că vă ucid pe toți !

Sfetnicii, miniștrii și căpitanii ieșiră pe ușă valvârtej, unul peste altul. Epuizat, decimat sufletește, împăratul căzu zdrobit pe un scaun. În clipa aceea intră un paj în goană, care îi spuse gâfâind:

— A născut împărăteasa!

— Ce? urlă împăratul ca ieșit din minți.

— Băiat ! spuse pajul, și fugi mai departe prin palat.

Nebun de fericire, împăratul începu să țopăie ca un copil, să sărute pereții și scaunele, să cânte. Apoi luă telefonul și formă numărul lui Mazăre-împărat.

— Mazăre, tu ești? urlă el. Mi-a născut nevasta un băiat! Pe cuvântul meu I Un băiat! Cum? Și a ta a născut? Tot băiat? Uraaa ! Mazăre, nici nu știi ce bucuros sunt. Aveam nouă băieți, acum am zece. Dacă nu pierdeam vremea cu luptele astea nenorocite, aș fi făcut până acum vreo treizeci de băieți. Lasă, cât oi putea, mai fac de-acuma… Ah, ce fericit sunt. Mai facem războiu' ăla mâine noapte? Nu mai facem nimic! De acord! M-am convins că horoscopul meu era o porcărie. Ne vedem de treaba fiecare. Sau știi ce? Am o idee grozava. Tu iei tu ostașii, mi-i iau și eu pe-ai mei, luam fie care cu noi mâncare și băutură și ne întâlnim la graniță, în pădurea aia grozava și tragem o veselie să se ducă vestea. De acord? Gata, i-am dat drumul.

Nu trecu nici măcar un ceas și armatele împărați lor Fasole și Mazăre se îndreptau vijelioase spre pădurea stabilită ca punct de întâlnire. Ce-a fost acolo, nici nu pot să mai povestesc. Cele două arma te s-au întrecut vreme de șapte zile și șapte nopți, fără odihnă, la băutură, la mâncare, la cântec și joc.

Nici măcar nu se știe cine a biruit. În orice caz, de atunci încolo, secole și secole, cei doi împărați au trăit în aceeași strânsă prietenie. Cum le mai niște au împărătesele câte un băiat, își adunau oamenii și plecau în pădurea aceea — și ce chefuri mai trăgeau, doamne ! Mai ceva ca-n basme”.

Tot timpul cât a durat basmul nu m-am mișcat de lângă ușă o clipă. Imediat ce s-a terminat, am intrat pe furiș la Gheorghiță să văd ce face. Și ce credeți că făcea? Dormea ca un nou-născut. Grozav îi plăcuse povestea asta.

audiențe

Uneori, noaptea târziu, după miezul nopții, rămân singur și gândesc. Mai întâi îmi cercetez carnețelul pe care îl port întotdeauna cu mine și în care îmi notez ideile care îmi vin din te miri ce, subiecte, întâmplări, cuvinte și chiar nume interesante. Dacă nimic din toate acestea nu mă îndeamnă să mă apuc de scris, atunci dau drumul imaginației și în cep să mă distrez de unul singur, jucându-mă de-a audiența.

Adică îmi imaginez că eu, scriitor, primesc în audiență diferite personaje și discut cu ele, le ascult păsurile, le pun întrebări. Despre cele mai interesante scriu.

Jocul se desfășoară în felul următor: la un moment dat bat din palme și în fața mea apare Ștefan, omul meu de încredere. Ștefan este întotdeauna la curent cu ce scriu, el ține și evidența personajelor, se ocupă de cazarea și hrănirea lor până când le fac eu nemuritoare în operele mele. Fără el nu știu ce m-aș face. Desigur, și Ștefan este un personaj imaginar, dar dintre toate el îmi este cel mai drag.

Deci, și în seara aceasta am să mă joc câteva ceasuri de-a audientele. Dacă vreți, puteți asista și dumneavoastră.

Așadar:

— Ștefan!

— M-ați chemat, maestre? (Așa-mi spune el, din respect, iar eu am fost atât de slab, încât nu l-am corectat niciodată.)

— Da, te-am chemat.

— Doriți o cafea, o idee?

— Nu. Mi-ai adus ce te-am rugat ieri seara?

— Desigur. Sunt afară, așteaptă.

— De mult?

— Cam de mult. Oamenii au început să se plictisească și…

— Spune.

— L-am pus la treabă. Unii spală parchetul, alții pe la bucătărie…

— Ștefan, ți-am spus doar să nu te mai porți bădărănește cu personajele mele. Dacă se supără și pleacă? Dacă unul dintre aceștia e un personaj pozitiv, pe care eu îl respect?

— Nu, în seara asta nu v-am adus niciunul pozitiv.

— în orice caz, pe viitor să nu mai faci așa ceva.

— Bine, maestre, am înțeles. Îi aduc înăuntru?

— Da, pe câte unul.

Ștefan iese și apare imediat aducând de gulerul hainei un individ cu părul răvășit și cu fața congestionată, care mai fine încă în mâini peria de frecat parchetul. Ștefan mă întreabă din priviri dacă poate să se retragă, iar eu îi fac semn că da. Individul din fața mea s-a proptit bine pe amândouă picioarele și mă privește agresiv. Are ochii roșii, mâinile îi tremura, încât mă întreb dacă e alcoolic sau număr emoționat.

— Dumneata cine ești? îl întreb.

— Eu? întreabă el la rândul lui, abordând un zâmbet de dezamăgire. Eu sunt, ca să zic așa, un romantic.

— Un romantic?!

— Vă mirați. E și firesc. Din păcate, romanticii de genul meu nu mai umbla pe toate drumurile. Eu sunt printre puținii care au mai dăinuit, dacă nu cumva sunt chiar unicul. De aceea a-mi venit la dumneavoastră cu rugămintea de a mă cuprinde într-o opera literară de valoare.

— Să vedem. Deocamdată nu-ți pot promite nimic…Te ascult.

Romanticul rămâne puțin pe gânduri, studiindu-se pe dinafară. Apoi își pleacă privirea și, câteva momente, se reculege, ca un sportiv înaintea startului într-un mare concurs. Zâmbește iarăși trist și dezamăgit.

— Nu știu cum să încep ca să mă înțelegeți mai bine. Mi-e greu să mă autodefinesc.

— Începe direct și simplu. Spune tot ce ai pe suflet.

Se apropie câțiva pași, ridică o mână spre tavan și începe, mai întâi cu glasul reținut, șuierător apoi din ce în ce mai tare, bubuitor:

— Sunt omul-pisc! Omul-cuarț! Omul-vis! Omul aripă! Omul-albatros ! Sunt omul care încalece piscurile dintr-o singură săritură, ca pe un cal nărăvaș, și care le face apoi să sângereze cu propria lui tărie! Sunt omul care spintecă istoria cu spada visurilor, așa cum Moise a tăiat în două Marea Roșie și a trecut prin ea ca pe asfalt ! Sunt omul fără limită, Cosmosul e curtea prin care mă plimb în fie care seară, stelele mă cunosc și mă luminează, iar eu le mângâi în trecere coamele de foc. Cobor pe Pământ și calc de pe un munte pe altul, iar dacă doresc, mă opresc pe Himalaya și acolo, la înălțimi amețitoare, îmi pun fruntea în palma și cuget.

Îl întrerup, deși nu am acest obicei.

— Dragul meu, ești atât de stupid, încât mă întreb dacă să te mai ascult sau nu. Ai ceva concret de spus?

— Adică cum concret?

— Adică mai omenește. Ceva contradicții ai? Asta mă interesează…

Romanticul zâmbi iarăși dureros. Contradicții?. Da, avea.

— De fapt le-aș numi mai degrabă drame. Poate n-am să mă exprim prea limpede, dar cred că mă veți înțelege. (Pauză.) Mi-e sete…

— Vrei un pahar cu apă?

— Vai, nu despre asta e vorba. Mi-e sete de o temperatura mai înaltă, la care sufletul meu să clocotească neîncetat, mi-e sete de bucurii sufocante și copleșitoare, de dureri, de înfrângeri nemiloase și zdrobitoare ! Mă înțelegeți? Mi-e sete. Buzele mele sunt arse de dorul patimilor delirante, al trăirii totale, primare și biologice. Vă rog să mă înțelegeți ! Nu vreau să fiu calm, nu vreau ca viața să se desfășoare normal și limpede ! (Observ cât de mult suferă că nu se poate exprima pe deplin, cu câtă furie își rupe părul din cap, dar nu intervin, îl las în pace.) Am să vă vorbesc mai omenește, ca să mă înțelegeți mai bine. Sunt și eu un om ca oricare om. Muncesc. Am o muncă oarecare. Dimineața, la ora opt, vin la serviciu. Intru pe aceeași poartă. Portarul mă salută. Îl cunosc, e același portar care m-a salutat și ieri; și alaltăieri. Nicio schimbare. Semnez condica, în dreptul numelui meu, ca și ieri. Intru în birou, încep să lucrez. Fac o

treabă serioasa, importantă, nu zic, dar care nu-mi cere să mă sfâșii, să sufăr, să plâng sau să râd în hohote de bucurie…

Nu, e o muncă normala. La prânz merg și mănânc la cantină. E aceeași cantină ca și ieri. E drept, mâncarea nu e aceeași. Când termin treaba, plec spre casă. Portarul mă salută. E același care m-a salutat și dimineața.

— Totul e identic, exact și normal.

Dumnezeule, dar cum să trăiesc așa? Vreau ceva nou, ceva extraordinar, debordant și sufocant de inedit, vreau să greșesc, vreau să plâng de remușcare, vreau să refac ce am greșit, vreau să învinge, vreau să fiu erou! Erou ! Știți ce înseamnă un erou? Dar nu un erou literar, ci un erou autentic. Un erou în fața căruia mulțimea să delireze, pe care să-l acopere cu flori, să-l poarte pe brațe, să-i murmure numele în somn pruncii și fetele mari… Un erou !

(Pauza în care își revine puțin din delir.) Dar poate că asta nu e posibil. Știu că n-am să pot zbura primul în Lună, nu am dus o viață normală și regulată, am băut, am pierdut nopțile, în fine… Dar măcar aici pe Pământ vreau o viață deosebită. Și nu am pretenții exagerate. Vreau, de pildă, să mă privească portarul cu ochi dubioși, bănuindu-mă hoț.

Vreau să greșesc grosolan și să sufăr apoi pentru asta! Vreau să fiu lăsat să greșesc, să nu mi se facă observații — părintești și pline de grijă, de altfel – pentru ca să pot suferi apoi, să mă pot interioriza, să-mi fac complexe, să mă cred incapabil și să-mi pun problema sinuciderii. Aș vrea uneori să ia foc ceva ca să mă pot arunca în flăcări, vreau măcar să salvez o bunică bătrână și un copilaș dintr-un incendiu, să mă ardă flăcările și să rămân desfigurat pe viața ! Doamne, ce înălțător și ce frumos m-aș simți în suferința mea ! Aș sta izolat, aș suferi singur, îngrozitor de mult, dar când aș ieși pe stradă, aș zâmbi tuturor fericit, iar ei m-ar arăta cu degetul copiilor lor; „Vedeți, el e acela care…” Dar ce să fac, spuneți-mi? Nimic nu e posibil. Gândiți-vă și la mine. Sunt un om nenorocit. Mâine mă duc la serviciu. La ora opt fix. Nu întârzii nici măcar un minut. Portarul mă saluta cu respect. E același ca și ieri, are aceleași două degete la șapca și aceeași bunăvoință. Intru în birou. Deschid sertarul. Încep lucrul. Mi se întâmplă să greșesc. Sunt ajutat pe loc să-mi repar greșeala și mi-o repar. Mă duc la cantina. Aceeași cantina.

Mâncarea nu e aceeași, e bună. Mănânc. Mă duc înapoi la birou, lucrez și, înainte de plecare, iau niște dosare la subțioara. Ajung la poartă. Portarul mă salută, vede dosarele și-mi zâmbește duios: „V-ați luat lucrări și acasă… aveți mult de lucru…” Plec pe stradă distrus sufletește. Vând un tip suspect. Aștept să mă atace și să-mi smulgă dosarele. Dar nu o face. Își vede de treabă. Trec înaintea lui și scap ca din nebăgare de seamă dosarele și merg mai departe. El le ia, le șterge de praf și aleargă după mine să mi le dea.

Le iau, îi mulțumesc și ajung acasă distrus… Nimic…Nimic deosebit nu mi se întâmplă… Individul începe să plângă în hohote. Plânge îngrozitor, nu se mai poate opri. Încerc să-l potolesc.

— Dragul meu, liniștește-te…

Se repede spre mine să mă sfâșie de viu.

— Cum? Și dumneavoastră îmi cereți să mă liniștesc? I Dumneavoastră, la care am venit ca la ultima mea nădejde ! De ce? De ce? De ce să mă liniștesc? Eu sunt omul-pisc, omul-cuarț, omul-aripă, omul-albatros, eu călăresc toate himalayele lumii și le sfâșii granitul cu spada visului meu… De ce îmi spuneți asta, de ce? De ce nu vreți să mă faceți nemuritor?

Mâinile lui transpirate au ajuns până aproape de be regata mea. Speriat, strig:

— Ștefan !

— Da, maestre.

— Individ’ asta nu se mai poate opri. Era gafa să mă strângă de gât.

— Ce să fac cu el?

— Mai pune-l puțin la parchet și pe urma dă-l pe ușa afară. Mai ai pe cineva?

— Mai am.

— Aștept.

Peste câteva clipe, Ștefan intra de braț cu o tânără blondă, destul de frumușica. Are ochii lucitori ca o pisică și părul aruncat pe umeri, cu neglijența.

Ștefan părăsește încăperea, iar ea se repede spre mine și mi se așază pe genunchi.

— Maestre, vă iubesc.

— Bine, continuă.

— Vă vând prima oară, dar vă iubesc. Ați plăcut inimii mele.
— De ce crezi că mă iubești?
— Nu știu.
— Totuși…
— Poate pentru că sunteți profund și complex. Pă reți un om grav, sobru. Aveți frământări?
— În general, da.
— Îmi plac grozav oamenii cu frământări.
— De ce?
— Nu știu, dar îmi plac.
— Și dumneata ești complexă?
— Complexa? Nu știu. Mai degrabă sinceră. Și emancipată. M-am emancipat de la o vârstă fragedă și mă simt foarte bine așa.
— Zău?
— Pe cuvânt. Pot să vă povestesc o întâmplare recentă din viața mea ca să vă da ti seama. Acum vreo zece zile am cunoscut din întâmplare un băiat simpatic. Îl chema Nini. Și el era un superficial nemaipomenit. Cum m-a cunoscut, mi-a zis: „Nu vrei să fim idioți?” „De acord, am zis, dar cum?” Nini mi-a explicat imediat. Era foarte simplu: să ne căsătorim. Am fost de acord. Am hotărât chiar atunci pe loc să ne dăm sângele la analiză. Peste câteva zile mă întâlnesc cu el întâmplător pe stradă. „Ce faci, mâi ăsta, cum te cheamă?” „Nini mă cheamă, mi-a zis el. Îți mai aduci aminte că am hotărât să fim idioți?” „Da, zic eu, îmi aduc”. „Hai să mergem la sfat, zice el, să aranjăm istoria aia”. Mergem la sfat, ne căsătorim și când ieșim de la ofițerul stării civile, Nini are o idee teribilă. „Vrei să fim idioți?” mă întreabă el. „Vreau, zic eu. Dar cum?” „Păi uite, zice el, mergem alături la ghișeul ăla și dăm divorț, vrei Ne-am dus imediat și am dat divorț. Pe urmă nu ne-am mai văzut. Nu-i așa că era grozav Nini ăla?
— Era.
— Ah, tare interesant e să fii așa… superficială, fără complexe. Pe mine nu mă interesează nimic. Dacă vrei, pot să mă mărit cu dumneata imediat. Sau dacă nu vrei legal, pot să fi devin amantă. Zău că e bine să fii superficială, să nu-ți mai pese de nimic. Eu, de pildă, mă îmbrac cum îmi trăsnește prin cap. Îmi pun fustă tricoloră, ciorapi roșii, pantofi aurii, îmi fac părul măciucă, orice… Desigur,

pentru o femeie profunda așa ceva nu e potrivit, dar la o superficiala ca mine merge perfect.

— Totdeauna ai fost așa?

— Nu. Am fost și altfel, mai profundă. Da, am fost profunda, grozav. Atunci îmi plăcea să sufăr, eram capabila și de sacrificii.

A, mi-am adus aminte ! Mâine împlinesc douăzeci și unu de ani. Ce-ar fi să mă transform? Să devin mai complexă… Atunci ne-am potrivi grozav, că și dumneavoastră sunteți complex. Ah, ce-mi plac bărbații profunzi ! Ne-am îndrăgosti și pe urmă.am suferi împreună. Poate chiar ne-am sinucide. Ce interesant trebuie să fie când te sinucizi I Ultima clipă de viață, ultimul sărut, ultimele cuvinte, ultima scrisoare către cunoscuți… Sau nu, nu lăsăm nimic scris, totul să fie învăluit în mister, să se dea toți cu capul de pereți, să se întrebe de ce. Nu, serios, n-ați vrea să ne sinucidem împreună?

— Nu. Încearcă singură, dacă vrei.

— Singură? Nu-i interesant. Zău, hai să ne sinucidem împreună ! Vă implor… Vă rog…

— Ștefan !

— Da, maestre.

— Domnișoara vrea să se sinucidă. N-o lăsa să facă asta în casa noastră, nu vreau să am balamuc.

— Nicio grijă. Poftiți, domnișoară.

L-am chemat pe Ștefan înapoi.

— Introdu următorul.

Următorul e un individ chel, cu smocurile de păr de la tâmple încărunțite prematur, cu priviri ascuțite și impertinente. Mă privește de sus, cu un dispreț evident, batjocoritor. Șade aproape de ușă, nu găsește de cuviință să se apropie.

— Poftim, draga, vino mai aproape, îl invit eu.

În loc de răspuns, individul scuipa pe jos.

— Nu crezi că ești cam nepoliticos? Parchetul ăsta a fost curățat de cineva, cineva care a muncit…

— Ei și? răspunde individul, și scuipă iarăși.

Îl las în pace. Sunt curios să aflu cine e și ce vrea.

Tace. Începe să mă enerveze.

— Hai, spune ce ai de spus până nu mă enervezi definitiv.

Își strâmbă gura ca după o mușcătură dintr-un măr acru și spune. Fără chef:

— Bine, am să vorbesc. (Scuipă.) Ei, și? (Scuipă.) Viață. Ei, și? (Scuipă.) Fericire. Ei, și? (Scuipă.) Entuziasm. Ei, și? (Scuipă.) Belșug. Ei, și? (Scuipă.) Blocul turn. Ei, și? (Scuipă.) Malaghenia. Ei, și? (Scuipă.) Vinilin. Ei, și? (Scuipă.) Sonata Lunii. Ei, și? (Scuipă.) Atom. Ei, și? (Scuipă.) Cârnați pe varză. Ei, și? (Scuipă.) Eforie. Ei, și? (Scuipă.)

Mă ridic din fotoliu, vin până în dreptul lui și-l scuip drept în față. Se șterge cu podul palmei, calm, și mă privește placid.

— Ei, și?

— Ieși afară ! Ștefan! Următorul !

Peste câteva clipe Ștefan introduce un individ lățos și libidinos.

— Dragă maestre, vă rog să-mi permiteți să nu mă recomand. Numele meu n-are importanță. Am venit să vă invit în lumea senzațiilor absolute, în afara firii și a posibilului. Pentru dumneavoastră, ca scriitor, ar fi deosebit de interesant. Eul dumneavoastră ar cunoaște răsturnări fundamentale, o nouă metamorfoză spirituală. Veți avea prilejul să ascultați simfonia esențială a vieții: grohăitul intestinelor sătule, veți asista la întâlnirea pă ti masa a pântecelor sterpe…

…Senzațiile brute și banale ale vieții vor fi uitate după primele clipe. Veniți cu mine să întemeiem o lume nouă. Vom începe cu cataclismul suprem. Globul se acoperă de fum… Apoi izbucnește o lumina orbitoare… Firea se cutremura și se revarsă din matca… Viața pâlpâie pe sub pietre și pe sub ierburi, după care se stinge din lipsa de oxigen… Și atunci…atunci vom ieși noi din grotele umede și pestilențiale ale primordialității călcând peste idei și idealuri, noi, goi de noi înșine, liberi… Suntem noi singuri, noi înșine, eliberați și liberi absolut. Totul este al nostru. Adunam cadavrele, ruinele, păsările care au mai rămas prin cer, le punem laolaltă și le dam foc. Apoi luam cenușa și o aruncam dincolo de atmosfera pământului și suflam în urma să nu se mai întoarcă nimic la noi. Apoi ne întoarcem în grote, la femeile noastre, care ne așteaptă ospătându-se cu lemne verzi și rădăcini us cate. Acolo în grote vom procrea urmași, îngânați de melodia supremă a mațelor care ghiorăie de foame. Urmașii se vor naște în grote, vor crește acolo, ne vom înmulți unii cu alții, iar

când vom fi destui, ne vom propti cu toții la cele două poluri ale Pământului și-i vom da brânci de pe orbită, el se va rostogoli nebunește, se va apropia de soare cu anii lumină prefăcuți în țândări, se va apropia… se va apropia… căldurile de milioane de grade se vor încolăci în jurul lui lingându-l flămânde… prin Univers vor începe să curgă uriașe lacrimi de foc și, deodată, în sfârșit, totul va deveni un abur ! Un abur fără culoare, fără miros, invizibil, adică Nimicul absolut perfect, chintesențializat… Atunci, da, atunci…

Nu știu de ce aveam senzația că md înăbuș. Suportasem când atunci totul, vrând să-l ascult până la capăt. Dar acum îmi era peste puteri, simțeam că nu mai pot să respir.

— Ștefan!

— Da, maestre.

— Deschide ferestrele ! Unde dracu' l-ai mai găsii și pe asta? Du-l repede de-aici. Aruncă-l pe fereastră.

— Cum doriți. Aș vrea numai să vă aduc aminte că locuim la etajul șapte.

— Cu atât mai bine.

Ștefan îl ia în brațe și îl aruncă pe fereastră.

— Mai așteaptă cineva?

— Mai sunt câțiva, maestre…

— Nu-i mai pot primi, sunt obosit.

— O să le spun să vină altă dată.

Ștefan dă să plece.

— Stai puțin, Ștefane. Spune-mi cum s-a făcut că astăzi au venit în audiență numai personaje negative? De obicei, la mine veneau oameni cu care îmi făcea plăcere să stau de vorbă, interesanți, serioși.

Ce s-a întâmplat în seara asta?

— Nu știu, nu-mi dau seama.

— Nu se poate să nu știi. Tu ești un băiat deștept.

Gândește-te bine.

— A, da!

— Cred că știu care e misterul. Ieri dimineață…

— Spune, că nu mă supăr. Precis că ai făcut iar vreo gafă de-a ta.

— Ieri dimineața am pus pe ușa apartamentului dumneavoastră o plăcuță pe care am scris: „Scriitor satiric — primește în fiecare seară

după orele 24”.

— Da, asta e misterul. Toți negativii ăștia au dat năvală acum peste mine! Te rog de mâine să scoți inscripția. Ne-am înțeles?

— Da, am înțeles.

— Bine, noapte bună. Ne vedem mâine seară.

— Noapte bună, maestre.

După care maestrul (adică eu) s-a culcat.

o inovație colosală

Nu fac nicio descoperire dacă spun că există pe lume oameni care nu se înghit între ei, adesea fără motive serioase și obiective. Mie, de pildă, îmi provoacă nervi un tip mic și cu chelie, încărunțit pre matur, deși — științific — antagonismele dintre noi doi nu au niciun temei. Exemple se mai pot da.

De fapt, tot ceea ce spuneam mai sus este o introducere la ceea ce vreau să spun de acum încolo, și anume povestea conflictului meu neantagonist cu o colocatara.

Încă de la sosirea mea în noua locuința, suprachiriașa — căci eu sunt subchiriașul ei — o femeie în vârstă, dar încă prezentabila, mi-a pus în vedere să mă mut de urgența. Cerându-i să se explice, mi-a răspuns în trei puncte:

1… Pur și simplu nu-i place mutra mea.

2. Camera pe care o ocup îi este necesară deoarece intenționează să-și aducă mama din provincie.

3. Cei doi câini (unul lup și altul mops) pe care-i ține în holul comun în deplină libertate se află în primejdie de a mă sfâșia în stare gravă, drept pentru care ea nu-și ia nicio răspundere.

Fire pacifista și lipsită de intransigență, i-om râs puns conciliator la toate cele trei puncte astfel:

1. Problema mutrei e o chestiune subiectivă, care ne privește pe fiecare personal. Cu toate acestea, am să încerc să-i aduc în limita posibilităților unele ameliorări. !

2. Iubesc și respect foarte mult mamele și pledez pentru apropierea lor de copii. După câte mi-a fost dat însă să aud, când un anumit individ cu care are relații de producție pe bază de talcioc a înjurat-o de mamă în urma unei înșelăciuni, a răspuns emoționată că

să-i fie rușine să se lege de mama dumneaei, decedată de moarte bună în urmă cu 18 ani.

3. Nu mi-e frică de câini, m-au mușcat cinci până acum, am făcut 50 de injecții în abdomen contra turbării, așa că ce mi-s doi câini și 20 de injecții în plus.

În urma acestei situații create, suprachiriașa s-a purtat cu mine în consecință. Când mă căutau prietenii le spunea că nu sunt acasă (când eram acasă) și că sunt acasă (când nu eram acasă). Drept pentru care amicii băteau până-mi orâpau ușa și plecau supărați.

După ce a încercat cu „o fantezie demnă de o mai bună literatură științifico-fantastică să-mi facă viața cât mai plăcută (citez spre exemplu: câinii pe care-i bătea >la ora două noaptea și care apoi chelălăiau până dimineața, siguranțele pe care le smulgea de la tabloul electric în serile în care aveam musafiri, plângerea verbală către taică-meu, care venise tocmai din Suceava să mă vadă după 6 ani, în sensul că vin beat acasă în fiecare seară, că am încercat cu nerușinare să o seduc, ignorând cu o vizibilă reavoință cei 20 de ani ai mei și cei 50 ai să-i *etc.*), cum am spus, după toate aceste încercări, văzând că eu nu dau niciun semn de mutare, s-a hotărât să mă dea în judecata și să mă scoată în afara legii și a spațiului locativ. Primul proces ni l-am disputat cu ardoare pe baza unei declarații care susținea că una din comorile sale canine a avut de suferit de pe urma bocancului meu de schi numărul 45, cu care i-am bruscat dantura în timp ce sus-numitul animal îmi sfâșia în chip spectaculos pantalonii de cangar, inclusiv mușchii de la piciorul stâng, pe care cu greu i-am obținut în urma unei îndelungate activități sportive. Celelalte două procese, care erau abia la primele înfățișări, mi s-au deschis, unul, pe motive de turbulență și impu doare publică, cel de-al doilea referindu-se la faptul că am fost zărit prin ușa întredeschisă în timp ce eram îmbrăcat în pijamaua mea de molton vărgat.

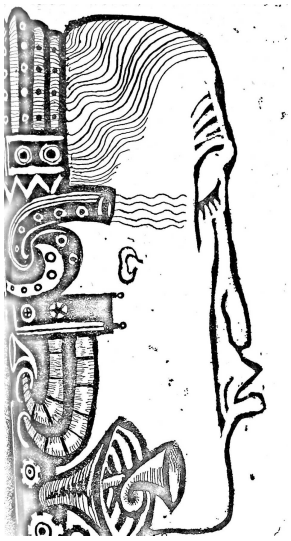

Toate aceste procese, privite prin prisma blândeții mele ancestrale, sunt niște fleacuri. Față de cel de-al patrulea, care m-a pus în încurcătură. Suprachiriașa mi-a adus uluitoarea învinuire (a mi se scuza naturalismul) că sforăi noaptea în chip scandalos și abuziv, din care cauză dânsa are o odihnă foarte zbuciumată. În fața instanței, care m-a întrebat dacă e adevărat ceea ce se spune despre mine, am răspuns că nu pot să apreciez adevărul cu siguranță, deoarece când sunt treaz nu mi se întâmplă așa ceva, iar când dorm nu aud absolut nimic, fiind obișnuit cu zgomotele în

timpul somnului încă de pe vremea celui de-al doilea război mondial. Dar dacă dânsa susține că așa e, am să încerc să-mi remediez și această lacună, care numai cinste nu poate face unui om.

Procesul a rămas deschis, hotărârea instanței urmând să se ia după 15 zile, în care timp trebuia să se veri fiice dacă m-am îndreptat sau nu. Imediat după aceasta am consultat un medic specialist în Nas, Gât și Urechi, care mi-a destăinuit cu o sinceritate emoționanta că, spre rușinea ei, medicina n-a reușit de la Hipocrat și până astăzi să găsească un remediu împotriva sforăitului. Singura soluție științifică obținută până în prezent, după îndelungate cercetări în laborator, este să i se aplice bolnavului în timp ce sforăie un fluierat subțire, puternic, în apropierea urechii. S-a observat că, imediat, individul se întoarce pe partea cealaltă și încetează să mai sforăie. Pentru mine, problema devenea și mai complicată. Îmi trebuia, deci, un om, o ființă care să stea noaptea în preajma mea în permanentă și să-mi fluiere la ureche.

Cum însă valetul moștenit de la părinți mi l-am pierdut încă din Evul Mediu, în timpul unui duel, era necesar să caut o altă soluție. Și așa, dintr-odată, mi-a venit în minte ideea unei invenții colosale. Spun idee, pentru că la început nu aveam decât ideea nudă: să construiesc un aparat pe care să-l pun pe noptieră și care, în momentul apariției. Primei sforăituri, să declanșeze automat un fluierat ascuțit, care să mă oblige să mă întorc pe partea cealaltă. După ce am făcut o schița în linii mari, m-am îndreptat cu ea spre cabinetul tehnic al întreprinderii. Dar înainte de a ajunge aici, un amic foarte dezinteresat mi-a făcut cunoștință cu trei specialiști care, zicea el, sunt foarte pricepuți „în inventarea de aparate ciudate. Aceștia s-au declarat pe loc uluiți de ideea pe care o născocisem. Ei au hotărât în unanimitate să mă sprijine dezinteresați, în calitate de coautori, eu luând gloria, iar ei banii care vor reveni în urma brevetării. Cei trei specialiști — care aveau deja la activul lor, printre altele, o mașină automata de bătut pionezele, un dispozitiv manual de răzuit bocancii de noroi și o mașină de spălat părul cu o capacitate de 35 fire pe ora — au început imediat lucrul, bucuroși că i-am scos din impas, pentru că tocmai atunci li se refuzase un proiect de automat electric pentru spălatul vase lor de aluminiu cu ajutorul unui șomoiog pe care gospodina îl înmoaie în apă și-l trece

de mai multe ori prin interiorul vasului. Ei au făcut planul în amănunțime și mi l-au explicat și mie: un fel de ceas de control va fi înzestrat cu o celula fotoelectrică toarte emotivă, care în momentul atingerii cu undele sforăiturilor va declanșa o sirenă pe bază de aburi.

Când aparatul a fost gata, mi s-a făcut cadou un exemplar, iar eu am fost cum nu se poate mai mulțumit.

Invenția a fost cotată ca fiind excepțională, brevetată și, ca urmare, s-au primit oferte de achiziționare a prototipului din foarte multe țări ale lumii. După câte am fost informat, ea a produs o mare vâlvă în lumea tehnică, și toată presa a remarcat-o la rubrica de varietăți. Recent am primit o scrisoare de ia o mare firmă americană, care mă felicită pentru idee și mă anunță că a dezvoltat aparatul, acesta fiind acum în stare să declanșeze sirena și atunci când individul care-l folosește visează urât.

Cât despre suprachiriașa mea, ea a făcut recent recurs la Tribunalul Suprem pe motiv că mi-am instalat în cameră, fără învoirea ei, o locomotiva Diesel, care fluieră noaptea din cinci în cinci minute.

oameni cu simțul humorului

Cunosc și eu câțiva oameni din soiul celor hărăziți cu minunatul dar al humorului. Sunt niște ființe fericite din punctul nostru de vedere, al ființelor lipsite de acest simt. Pentru ei viața are cu totul alt gust, ei știu să savureze complet și complex, farmecul fie cărei situații interesante pe care o oferă viața, așa cum sunt oamenii care știu să mănânce un pui fript de nu mai rămân din el decât câteva oscioare lustruite, în timp ce alții habar n-au cum să facă o astfel de operație, pur și simplu bătându-și joc de respectivul pui fript…

Oamenii cu simțul humorului își găsesc sursele de extracție a situațiilor comice datorită unui alt har cu care sunt înzestrați, și anume unui spirit de pătrundere remarcabil. Ei își aleg printr-o selecție foarte riguroasă indivizii care sunt cei mai apți pentru a fi ținta glumelor lor, adică cei care reacționează cât mai ridicol în anumite situații.

Iată, de pildă, mă aflam cu câțiva ani în urmă la o casă de odihnă situată undeva la munte. La vila noastră se aflau cazați și doi cetățeni care posedau simțul humorului, adică talentul de a face glume.

La început, cei doi se distrau în chip obișnuit, extrăgându-și humorul, mai bine zis motivele de râsr din conversații. Au dedus însă la un moment doi ca unul dintre noi este fricos și și-au zis: „la să-i facem ăstuia o figura".

Ce figura i-au făcut? Să vă povestesc.

Spre miezul nopții, unul dintre cei doi cetățeni cu simțul humorului s-a instalat pe un balcon care se afla chiar deasupra ferestrei camerei în care se afla fricosul. Aici, unul dintre cetățenii cu simțul humorului a legat un mare șomoiog de hârtie cu o ața, a dat foc șomoiogului și l-a lăsat în dreptul ferestrei fricosului. În acest timp, celălalt cetățean cu simțul humorului se afla în fața ușii camerei fricosului și urla cât îl ținea gura: „Foc I Săriți! Foc!"

Fricosul sare din pat buimac, vede flăcări la fereastră și se repede spre ușa urlând. Trage de ușa disperat, dar ușa nu se deschide, pentru că cetățeanul cu simțul humorului de afara o ține zdravăn cu amândouă mâinile. Fricosul înnebunește, fuge prin camera, urlă, e gata să-l apuce apoplexia, când când își dă, în sfârșit, seama că e vorba de o glumă.

A doua zi, toată lumea a râs de s-a prăpădit ăe aceasta întâmplare și s-a zis despre cei doi cetățeni cu simțul humorului: „Simpatici băieți! Cu ăștia nu te plictisești nici în iad".

În alta zi, cei doi cetățeni cu simțul humorului au sesizat că unul dintre colocatarii vilei noastre este cam zgârcit și i-au întocmit un aviz P.T.T. fals, făcându-l să fugă într-un suflet până la poștă, pe motiv că ar avea un mandat poștal ou o sumă de două mii de lei. Drumul până la poștă era de opt kilometri dus și întors.

La sosire, zgârcitul a fost întâmpinat cu hohote de râs, el s-a supărat cumplit pe cei doi cetățeni cu simțul humorului, dar noi ceilalți — l-am împăcat.

— Nu face să te superi pe ei, sunt oameni simpatici și distractivi.

Și omul nu s-a supărat, deși avea, pe lângă viciul aviditătii pecuniare, și niște vechi palpitații de inimă. Cei doi cetățeni cu simțul humorului nu aveau însă liniște dacă nu făceau în fiecare zi cuiva o

șotie sau o glumă. S-a întâmplat că odată, tot așa, dintr-o gluma, să-i ardă unui cetățean un costum de haine, acesta le-a cârpit câteva palme (nu în gluma), dar cei doi n-au luat lucrurile în serios și, la câteva ore după ce întâmplarea s-a consumat, și ceilalți locatari ai vilei au ajuns la aceasta concluzie:

— Nu merita să se supere (adică cel care i-a cârpit pe cetățenii cu simțul humorului). Sunt băieți simpatici și veseli. Cu ei niciodată nu te plictisești.

La terminarea concediului, cei doi cetățeni cu simțul humorului foarte dezvoltat arătau cum nu se poate mai bine: grăsulii și roșcovani, cu o puternică poftă de viață, veseli și exuberanți. Am călătorit cu ei în același compartiment de tren până la București și i-am văzut cu ochii mei cât de satisfăcuți erau. Își recapitulau întâmplările cele mai cu haz și râdeau până la leșin.

— Ce zici de ăla?

Râdeau cinci minute, apoi continuau…

— Dobitocu' ăla cu focu'?…

Râdeau.

— A fost genial. Tu ai avut ideea.

Iar râdeau.

— Ce țipa, nenorocită ! Dacă-l mai lăsam nițel, se arunca pe fereastră…

Râdeau cu atâta plăcere drăcească, încât li se bulbucaseră ochii și mă întrebam dacă n-o să le crape câte o vena.

— Da' ce zici de ăla pe care l-am trimis tocmai la poșta?

Râsete.

— Și era și bolnav de inimă, dobitocul ! Ha, ha !

Așa au continuat să râdă până la București, scandalizând prin Voioșia lor exagerata un întreg vagon cu călători. Cineva a încercat să-i tempereze, dar unul dintre ei l-a întrebat cum nu se poate mai firesc:

— Ce vrei, dom' le, n-avem voie să râdem?"

Venind acasă, am povestit familiei toate aceste întâmplări și vă pot spune că și ai mei au găsit că cei doi cetățeni cu simțul humorului au fost o adevărată mană cerească pentru concediul nostru, cineva exprimându-și chiar regretul că pe lumea asta sunt prea puțini asemenea oameni.

— Am avut un prieten — spunea taică-meu — pe care toată lumea îl invita la petreceri. Pentru că știa să întrețină în jur o atmosferă veselă. făcea niște glume de râdeai până la leșin, te țineai cu mâinile de burtă.

— Cam ce tel de glume? l-am întrebat.

— De pildă, odată, de un An nou, ne-a propus tuturor să ne tăiem reciproc cravatele cu foarfecă.

Ni le-am tăiat și a fost foarte vesel. De alt An nou a pus ardei iute în tort. Toate femeile au urlat până dimineața, iar noi am râs de ele de ne-am prăpădit.

— La noi la serviciu — a intervenit și mama – avem, tot așa, un băiat vesel. Toată ziua se ține de glume. Îl imită perfect pe șef și ne dă telefoane în numele lui. Pe unul, de exemplu, l-a anunțat în nu mele șefului că e mutat în provincie pe un an de zile. „Păi… Nu pot, a zis el, pentru că trebuie să mă operez peste două săptămâni”. „Nu mă interesează, i-a zis șeful, adică, de fapt băiatul ăla glumeț. Mai gândește-te. Dacă nu ești de acord, vino la mine să discutăm”. S-a frământat omul ce s-a frământat o zi și-o noapte și pe urmă s-a dus la șef, șeful nu pricepea ce-i spune, credea că el dorește să plece anume în provincie și șeful nu era de acord, mă rog, a ieșit cu nervi și cu strigăte (că amândoi erau aste nici), iar noi am râs de ne-am stricat.

Deși eram și eu de acord că glumele sunt necesare în viața omului, aveam, totuși, o oarecare rezervă în ce privește limitele lor și mi-am propus să mă feresc cât pot pe viitor de asemenea indivizi. Această convingere mi-am întărit-o și mai mult după o întâmplare la care am fost martor și pe care am să v-o povestesc mai jos. Eram într-un tren cu care călătoream de la București spre o localitate oarecare. În compartimentul de clasa întâi în care, mă instalasem se mai aflau încă doi cetățeni: unul mărunțel și roșcovan, cu niște ochi negri și sclipind de veselie, și un tip înalt și palid, cu o figură de om obosit de o boală lungă.

Individul mic, grăsuț și cu ochii zglobii ne privea pe fiecare în parte, cercetându-ne iscoditor și insistent.

Se vedea cât de colo că dorește să intre în vorbă cu noi, dar nu avea cum. În sfârșit, se ivi un prilej foarte fericit. Uscătivul nu avea cu ce să-și aprindă țigara și roșcovanul a sărit imediat să-i ofere un

foc de la brichetai lui. Uscățivul a întins țigara spre flacăra brichetei și, în aceeași clipă, roșcovanul a închis bricheta, i-a prins un capăt al țigării sub capac și i-a smuls-o din gură. Uscățivul a rămas înlemnit și am văzut pe fața lui semnele unui șoc nervos. În clipa următoare însă roșcovanul a izbucnit într-un râs homeric, care-ți dădea furnicături pe piele. Avea un râs foarte ascuțit, ceva în genul țipatului unui cocoș de munte.

— V-ați speriat? întreba el pe uscățiv, foarte mulțumit de farsa pe care i-o făcuse și înapoindu-i țigară.

— Nu, răspunse — sec și sobru uscățivul și ieși pe culoar să-și aprindă țigara de la altcineva, ceea ce voia să spună roșcovanului că gestul lui nu a fost apreciat favorabil, ci dimpotrivă.

Timp de vreo zece minute roșcovanul a tăcut, dar mă iscodea clipa de clipa, neobosit, frământat vizibil de gândul de a intra în vorbă cu mine. Eu evitam însă să-i dau de înțeles prin vreo privire mai prietenoasa că aș dori să întreținem împreună o conversație. Roșcovanul însă nu se dădu bătut și intră în Vorbă direct, cu aerul omului care nu pune preț pe convenienție.

— Ai văzut, îmi șopti vesel, făcând semn cu ochiul spre uscățiv. Ș-a speriat.

— E și normal — i-am răspuns eu cu o undă de reproș, pe care el s-a făcut că n-o observă.

— A fost simpatic, nu? continuă roșcovanul foarte înveselit. Eu nu fumez, dar am tot timpul la mine o bricheta. La toți le fac figura asta…

Mă privi lung, să vadă dacă gust și eu farmecul ciudatei lui pasiuni. Între timp, uscățivul reveni în compartiment și am crezut că roșcovanul va opri aici discuția, jenat, dar m-am înșelat.

— Nu vă. Plac glumele? își întrebă roșcovanul victima.

— Numai dacă sunt reușite, i se răspunse laconic.

„Chestia asta ou bricheta le-a plăcut la mulți, riposta roșcovanul. Unuia, odată, i-am prins chiar vârful nasului. Deși i l-am julit puțin, nu s-a supărat, a râs.

— Depinde de om, a spus uscățivul privindu-l pe roșcovan cu o evidentă antipatie.

— Mie-mi place foarte mult să glumesc. Chiar și când sunt supărat fac câte o glumă. Când a murit maică-mea, am stat o noapte

întreaga la priveghi cu mai multe fete și băieți. Le-am făcut niște chestii de-au râs până au leșinat. Sunt oameni care mă enervează sau mă supără și pe mine, dar eu mă răzbun pe ei tot printr-o glumă. A, să vă spun una colosală, care-o, să vă amuze și-o să puteți s-o povestiți și la alții.

Acum un an aveam ca vecin o persoană de vreo 40 de ani. Omul, ca să fiu sincer, era cumsecade și liniștit, dar eu aveam nevoie de camera lui, ca să-mi extind spațiul și să-mi aduc mama din provincie.

Cum să-l fac să plece? De mutat s-ar fi mutat el, dar numai prin schimb, și în cazul ăsta nu făceam nicio afacere. Socoteala era să plece și să-mi lase camera liberă. Am început să-mi fac tot felul de calcule, să caut soluția cea mai bună. M-am sfătuit cu un prieten — un tip care are întotdeauna idei teribile — și am găsit o soluție nostimă. Știți, nu puteam să-i fac omului un râu serios, voiam mai mult să glumesc cu el. Lată cum am procedat:

Am aflat că vecinul meu este nervos și suferă de astenie, că nu suportă zgomotele enervante. Dacă m-aș fi apucat să fac eu zgomot, ca să-l scot din sărite, omul s-ar fi supărat pe mine și ar fi fost îndreptățit să mă reclame.

Atunci am încercat varianta pe care mi-a recomandat-o prietenul meu, singurul tip care are în cap, la orice oră, o idee teribilă. M-am dus în grădină și timp de o jumătate de zi am căutat prin țărână greieri. Pe care îi prindeam, îi puneam într-o cutie de chibrituri goală. Spre seară (vecinul meu nu era acasă), am aruncat acești greieri în camera lui. După ce s-au obișnuit cu noile condiții de existenta, greierii au început să cânte de mama focului.

La început, vecinul nu i-a luat în seamă, dar mai târziu, când și-a dat seama că unul cântă chiar sub patul lui a aprins lumina și a început să-l caute.

Greierii însă — probabil că știți și dumneavoastră asta — se ascund prin crăpături, așa că vecinul a trebuit să caute până spre miezul nopții ca să-l găsească. Dar, după ce l-a găsit și l-a aruncat în grădină pe greierul de sub pat, au început să cânte alții, prin alte colțuri ale camerei. Până pe la ora trei noaptea vecinul meu a căutat greieri, abia spre dimineață a apucat câteva ore de somn.

N-am dormit nici eu, l-am urmărit pas cu pas, și eram cum nu se poate mai mulțumit. A doua zi am strâns o nouă recoltă de greieri din

grădină și i-am răspândit prin camera lui. Seara, când i-a auzit iar cântând, vecinul a făcut o criză de nervi. A urlat, a înjurat, a trântit scaunele și, în cele din urmă, neavând încotro, s-a apucat să-i caute.

Aceste scene s-au repetat timp de o săptămână, zi de zi, până când vecinul a chemat „Sanepidul" să-i distrugă insectele din cameră. Sanepidul și-a făcut datoria conștiincios, dar seara am dus iar zece greieri. Noaptea ascultam cum înjură ca un nebun și mă tăvăleam pe jos de râs. Poate că mă veți întreba ce anume îmi propusesem eu cu acești greieri? în primul rând să mă distrez și, în al doilea rând, să-l fac să-i fie lehamite de cameră.

După o lună de zile de muncă perseverentă (într-o vreme nu mai găseam greieri, a trebuit să plătesc niște copii să-mi caute, era mai mare hazul să mă fi văzut cum mă târguiam cu ei — pe fiecare greier)

— Am reușit și una, și alta: m-am distrat splendid, iar vecinul m-a anunțat într-o zi:

— Eu nu mă simt prea bine, o să mă internez în spital.

— Dar ce-ați pățit? l-am întrebat.

— Am făcut o grava astenie nervoasă. Mă internez la „Central" !

— Mă mir, am spus eu. Aici la noi e o liniște desăvârșită. Doar greierii se aud.

— Păi tocmai din cauza lor m-am îmbolnăvit. Au intrat în camera mea și nu mai pot să scap de ei.

Am început să râd în hohote. Pe urmă a început să râdă și el.

— Ar putea să pară o glumă, îmi spuse el cu lacrimi în ochi de atâta râs.

— Păi zău că chiar e o glumă — i-am zis. Eu am adus greierii în casa dumitale (nu știu de ce i-am făcut mărturisirea asta, probabil din cauză că l-am văzut că se amuză).

— Nu cred, a zis el, să te ocupi mata cu așa ceva.

— Pe fericirea mea, știam că ești astenic, și eu tocmai făcusem pariu cu un prieten că dacă unui astenic îi pui niște greieri în casă, faptul ăsta îl enervează cumplit. Nu mă crezi? l-am întrebat râzând.

— Nu, a răspuns el.

— Pe cuvântul meu ! m-am jurat eu. În fiecare zi adunam greieri de prin grădină și-i aruncam în camera dumitale. Nu e tare figura?

Vecinul nu prea m-a crezut la început, a crezut că râd de el, dar până la urmă m-a bătut pe umăr și mi-a zis cu o voce foarte serioasă, ceea ce pe mine m-a făcut să izbucnesc în râs:

— Ești un om foarte simpatic. Mi-a plăcut gluma dumitale.

După care a plecat, lăsându-mi mie în grija camera lui.

Au trecut de atunci trei luni de zile și n-a mai venit.

Odată cm mers de l-am văzut la spital și mi-a spus că au început să-l bage la curent electric, să-l zguduie nițel. „Nu vor să-mi iasă greierii dumitale din cap, mi-a spus el foarte vesel și prietenos. Cred că din cauza lor or să-mi putrezească oasele pe-aici”.

Roșcovanul a tăcut deodată, privindu-ne fix cu ochii lui sclipitori de veselie.

— Și? l-am întrebat eu.

— Cum „și”? Asta-i tot.

Și începu să râdă cu o plăcere adâncă, nedumerit că noi nu sesizăm de loc humorul întâmplării. Chiar m-a și întrebat:

— Dumneavoastră nu vă place să râdeți, să vă distrați?

Eu nu i-am răspuns, iar uscătivul îl privi lung și absent, frământat parcă de un gând anume. Vreme de o oră, cred, l-a privit insistent pe roșcovan și s-a gândit. Apoi, deodată, a început să vorbească.

— Cred că l-am cunoscut pe vecinul dumitale – începu uscătivul privindu-l fix pe roșcovan.

— Serios?! tresări acesta, bucuros că se reia subiectul.

— Da, l-am cunoscut la „Central”. Și eu am fost internat acolo pentru o nevroză. Era un bărbat mărunțel, blond și cu mustăcioară, nu? îl chema Fuiorescu…

— Exact, spuse roșcovanul. Ce mai face?

— Rău de tot.

— Nu, zău?

— Nu poate scăpa de obsesia greierilor și nici nu cred că va scăpa vreodată. Să știi însă că pomenește foarte des numele dumitale.

— Serios? întreba roșcovanul plăcut surprins.

— Da, dar nu cred că trebuie să te bucure asta.

Mereu e obsedat de gândul să fugă din spital ca să-ți facă și el dumitale o glumă.

— Ce fel de glumă?

— Nu știu, nu spune decât atât: „Trebuie să mă duc să-i fac o glumă lui Ștefănescu”. Așa vă cheamă, da?

— Exact.

— Și după ce spune asta, râde singur ore întregi, tăvălindu-se pe jos. A încercat până acum să fugă de două ori din spital, dar l-au prins.

Roșcovanul era încântat.

— Foarte interesant.

— Ai reușit să-i iei camera? l-am întrebat eu pe roșcovan.

— Nu, îmi răspunse, n-a vrut spațiul să mi-o dea.

Numai în caz de deces cambra poate fi repartizată cuiva. Așa e legea.

O vreme am tăcut cu toții, pentru ca, deodată, roșcovanul să înceapă să chicotească.

— Sunt grozav de curios să vând ce fel de glumă are de gând să-mi facă vecinul. (Tresări și râse.)

Ce-ar fi ca el să-mi pună în cameră furnici?! (Râse cinci minute hohotind.) Ca-n legenda cu greierul și furnica! (Iar râse cinci minute.) Să nu mai pot să dorm… Să mă zvârcolesc toată noaptea… Să ajung și eu la „Central”…

Când am coborât din tren, peste cinci stații, roșcovanul continua să râdă în hohote, în timp ce uscățivul îl privea cu o sobrietate semnificativă.

cuprins

blitz 2
pâinișoară, abacul și robotul 5
un viciu fără nume 8
manole 14
puterea dragostei 17
cotoiul 22
ancheta 26
gafa 34
ariciul 40
nepoțelul 43
autografe 47
zmeul de 250 de cm 51
Împăratul și horoscopul 54
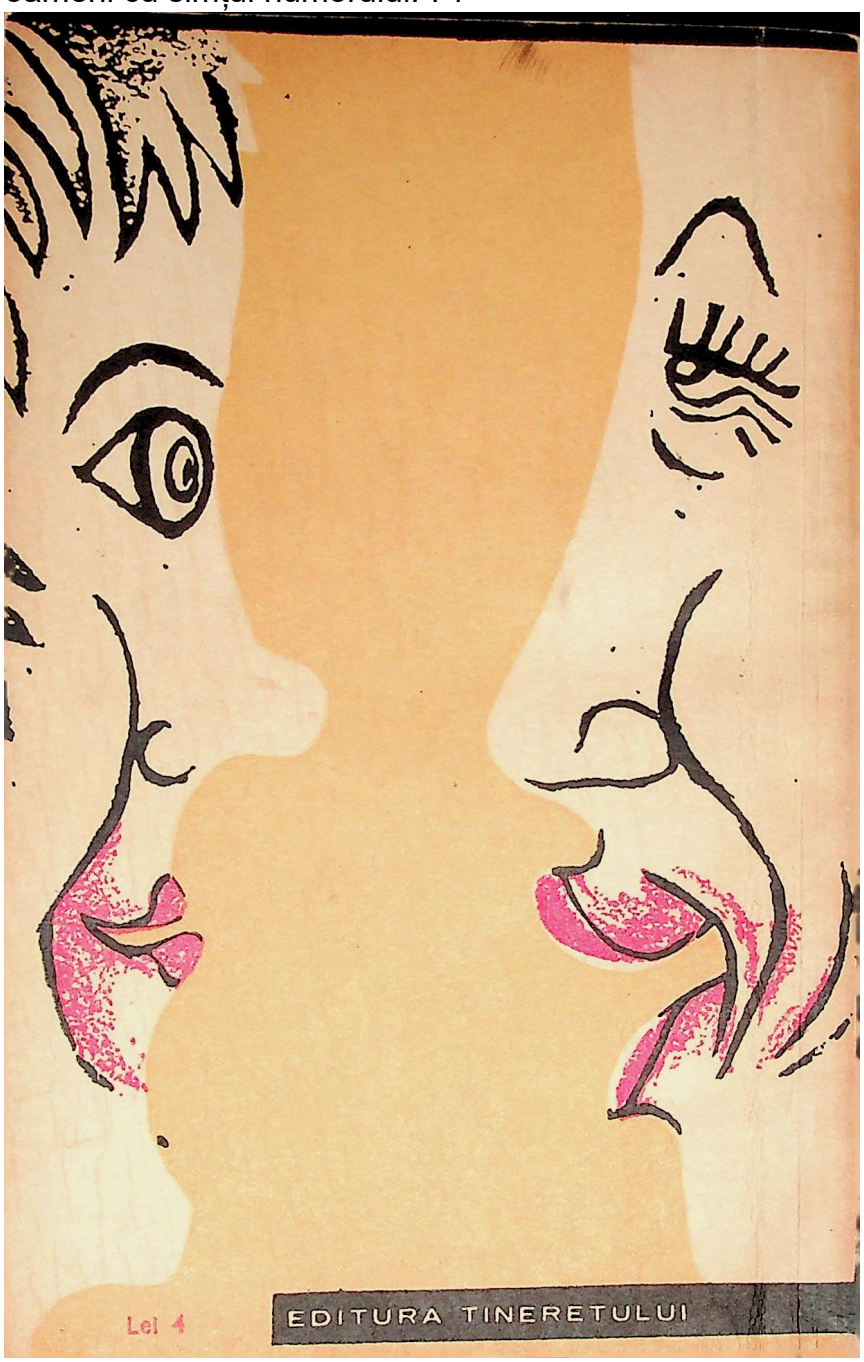
audiențe 61
o inovație colosală 68
oameni cu simțul humorului. 71